

ŽELEZAR

Kaj in kako bomo volili naslednji petek

Na podlagi sklepa delavskega sveta Železarne z dne 21. maja 1973, ki je objavljen z lepaki bomo v petek, 15. junija 1973 volili naslednje samoupravne organe:

1. Delavske svete temeljnih organizacij združenega dela in skupnih služb.
2. Odbore za kadre in medsebojne odnose v temeljnih organizacijah združenega dela in v skupnih službah.
3. Komisije za kršitev delovne dolžnosti v temeljnih organizacijah združenega dela in v skupnih službah.
4. Delegacije temeljnih organizacij združenega dela in skupnih služb v delavskem svetu Železarne in
5. Delegacije temeljnih organizacij združenega dela in skupnih služb v odboru samoupravne delavske kontrole Železarne.

Volitve v te samoupravne organe bomo kot vedno doslej organizirali po obratih, ki bodo tako volilne enote, vsaka z enim voliščem razen strojnega vzdrževanja, vzdrževanja elektro naprav in skupnih služb, ki bodo imele po dva volišča.

V vsakem obratu (volilni enoti) bomo volili:

1. Člane za delavski svet temeljne organizacije združenega dela v sestavi katere je obrat po dogovorjenem ključu glede na število zaposlenih, vendar le kandidate, člane obrata. Število članov posameznega obrata v delavskem svetu temeljne organizacije združenega dela bo torej različno vendar bo vsak obrat imel vsaj enega člana.
2. Člane odbora za kadre in medsebojne odnose ter člane komisije za kršitev delovnih določil tiste temeljne organizacije združenega dela, v kateri je obrat. Kandidatna lista za ta dva organa bo enotna za vso temeljno organizacijo združenega dela in bomo zato volili tudi vse člane ne glede na to, v katerem obratu naše temeljne organizacije združenega dela so zaposleni.
3. Tudi člane delegacije naše temeljne organizacije združenega dela oziroma skupnih služb v delavskem svetu Že-

lezarne in v odboru samoupravne delavske kontrole bomo volili po enotnih kandidatnih listah za vso temeljno organizacijo združenega dela. Torej bomo tudi v delegacije volili vse člane ne glede na to iz katerega obrata v naši temeljni organizaciji je.

Na vsakem volišču bomo zaradi tega morali imeti 5 glasovalnih skrinjic in bo vsak član delovne skupnosti glasoval s petimi glasovnicami. Na to posebej opozarjamo, da bo vsak volilec vedel, da mora glasovati s petimi

glasovnicami (vsaka glasovnica bo druge barve in velikosti oziroma bodo toliko različne, da jih ne bo mogoče zamenjati), volilni odbori pa se morajo pripraviti na to, da bodo oskrbeli dovolj glasovalnih skrinjic in da bodo na voliščih vzdrževali red pri glasovanju. Zato bo treba poskrbeti tudi za primeren in dovolj velik prostor.

Kakor vedno do sedaj bomo tudi tokrat organizirali za oddaljene enote (električne centrale, počitniški domovi ipd.) glasovanje s kuvertami, pa se morajo volilni odbori, ki imajo takšne enote v svojem sestavu na to tudi pripraviti.

Volilna komisija pričakuje, da bodo volitve potekale v najlepšem redu in da se jih bomo udeležili prav vsi, tudi tisti, ki bi morda tega dne bili prosti, saj bo petek, 15. junija izplačilni dan in bomo verjetno prišli v tovarno po denar.

Volilna komisija

Četrta seja komisije za oceno tehničnih izboljšav energetikov

Tudi energetiki so se vključili v inovacijsko aktivnost

Predsednik komisije za racionalizacije in novatorstvo pri svetu delovne enote energije dipl. inž. Franc Brelih je s svojimi sodelavci, šefom delovne enote, obratovodji, asistenti in člani komisije dobro pripravil četrto sejo komisije na kateri so obravnavali štiri v zadnjem času izvedene in v oceno predložene tehnične izboljšave. Seja je bila ob polnoštevni udeležbi članov komisije, referentov, poročevalcev in drugih strokovnjakov in izvedencev v ponedeljek, 4. junija.

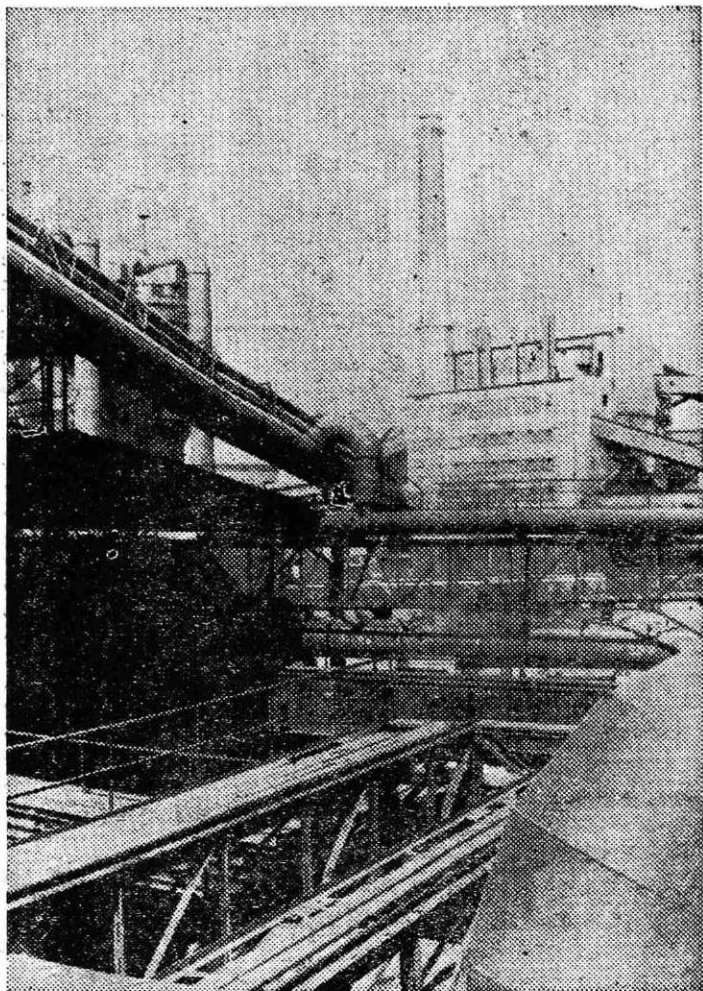
Na seji so bili pozitivno ocenjeni trije predlogi. Trem avtorjem ene tehnične izboljšave, je bila priznana in odobrena enkratna odškodnina v višini 500 din, dva izboljševalna predloga pa sta bila zaradi večjih koristi in prihrankov s priporočili predložena v dokončno oceno in nagraditev odboru za izume in racionalizacije pri delavskem svetu Železarne.

Instrumentalec iz obrata RTA Janez Vilman je na lastno odgovornost samoiniciativno uvedel zvočno in svetlobno signalizacijo pritiska argona v AR posodj 3985 brez vednosti obratovodstva energije in tam zaposlenih, kar je nepravilno, nedopustno in protj vsem organizacijskim

predpisom. Avtor je moral nameščeno napravo odstraniti, ker je nepotrebna, zato člani komisije avtorja tehnične izboljšave niso mogli nagraditi in mu dati priznanja.

Vodja oddelka toplotne energije Franc Novak je sam ali s svojimi sodelavci v zadnjem času izvedel več zelo koristnih in uspešnih izboljšav. Na zadnji četrti seji komisije, dne 4. junija so bile obravnavane le tri. Avtorji tehnične izboljšave št. 2097 Franc Novak, Stjepan Lojak, Andrej Vidic in Anton Zupančič so uspešno uredili deponijo premoga in izboljšali transport premoga pred kotlovnico. Delo so odlično opravili v vsesplošno zadovoljstvo obrato-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Uspehi v aglomeraciji

V maju so sodelavci v aglomeraciji dosegli lepe uspehe. Kar 11 dni v mesecu je proizvodnja presegla 1000 ton. Rekord proizvodnje sintra 1225 ton je bil dosežen v sredo, 30. maja, na obeh dneh: Milan Kogovšek — dispečer, Rado Golba — delovodja in Alojz Siljar — dispečer, Rado Guzelj — delovodja. To je bil ob enem tudi do sedaj največji rekord proizvodnje na aglomeraciji.

Rekord proizvodnje sintra na eno dnino 657 ton pa je bil dosežen 23. maja na popoldanski dnini: Milan Kogovšek, Janko Guzelj — delovodja aglomeracije in Rado Golba — delovodja priprave. Na tej dnini so obratovali 7 ur 30 minut, zastoj pa so imeli samo zaradi ustavljanja proizvodnih naprav.

V mesecu maju je bila poraba skupne mešanice 1.294.670 kg, od tega je bilo porabljen: 260.520 kg prane aglorude, 118.910 kg tomašice, 379.420 kg halde, 17.420 kg škake, 118.610 kg apnenice, 64.400 kg koksa in 245.390 kg povratka.

Mesečna proizvodnja sintra na števcu tračne tehtnice znaša v maju 20.837 ton, kar je v primerjavi z istim mesecem lani precejšen napredek, saj znaša proizvodnja lani le 14.328 ton ali 6509 ton manj od proizvodnje dosežene maja letos. Pri tem moramo omeniti, da so lani v maju obratovali 2 krat po 3 dnine, kar omogoča boljšo kvaliteto in večjo proizvodnjo.

V aglomeratu se je tudi povečal odstotek Fe zaradi kvalitetnejše aglorude iz lubijskih rudnikov.

Sodelavcem na aglomeraciji čestitamo za tako lepe uspehe in jim želimo, da bi nas še večkrat razveselili s takim rezultati.

V Crikvenico in Biograd na moru

V torek, 5. junija, je odšla prva skupina na oddih k morju v Crikvenico. V Biograd na moru bo odšla prva skupina 11. junija, ker za prvo izmeno ni bilo dovolj prijav. V Crikvenici imamo letos 63 ležišč, v Biogradu pa 240. Po sedanjih predvidevanjih bo v 19 izmenah po 10 dni v teh lepih krajih pri morju letos letovalo približno 2800 železarjev in njihovih svojcev.

Delegatski sistem, ki v bistvu in v vsebini pomeni utrjevanje vodilne vloge delavskega razreda pri izvrševanju funkcij politične oblasti in pri samoupravljanju, ima predvsem za cilj resnično uveljavitev delegatskih odnosov. To pomeni zagotovitev stalne delovne odnose, stalno delovno povezanost delegatov in delegacij z družbeno bazo, v kateri so bili izvoljeni. Poudarjam stalne, ker bi po ustavi že doslej odborniki in poslanci morali biti v stalnih delovnih stikih s svojimi volilci, vendar se ta delovni odnos v dosednji praksi ni uveljavil dovolj. Torej delegatski sistem, ki mora izražati predvsem neposredni in dolgoročni interes delavskega razreda, bo polnokrvno zaživel le v organiziranih in kontinuiranih delegatskih odnosih, to je v organiziranih in kontinuirani delovni povezanosti delegatov in delegacij z družbeno bazo.

Delegatski sistem je torej le oblika, ki prek delegatskih odnosov mora zagotoviti, da bo samoupravna baza, ki delegira oziroma voli delegate, nenehno prek teh odnosov prisotna pri odločanju. Če teh delegatskih odnosov ne bomo vzpostavili, potem obstoji nevarnost odtujevanja delegacij od samoupravne družbene baze in nevarnost njihove birokratizacije. Subjektivne sile — Zveza komunistov, sindikat in ZM, bodo temu vprašanju morale posvetiti posebno pozornost, poleg usklajevanja in sinteze parcialnih interesov, ki jih bodo izražali posamezni delegati ali delegacije in uresničevanja družbene odgovornosti.

Če izhajamo iz naše konkretne tovarniške samoupravne ureditve, potem delegacije temeljnih organizacij združenega dela in skupnih služb, ki bodo sestavljale delavski svet Železarn, ne-le, da bodo morale biti v stalnih delovnih stikih z organom upravljanja in kolektivnimi izvršilnimi organi v TOZD, temveč bodo morale biti tudi v stalni delovni povezanosti s svojo družbeno bazo, to je z delavci, ki so jih izvolili. Za to delovno povezanost bodo lahko uspešno koristile sestanke delovnih skupin, ki s tem dobivajo še eno potrditev opravičenosti formiranja delovnih skupin, kot osnovnih celic neposrednega upravljanja.

Seveda pa bi si bilo iluzorno zamišljati, da delegatski sistem že sam po sebi zagotavlja učinkovito in napredno delovanje samoupravnega telesa, ki ga sestavljajo delegati ali delegacije. Razen tega pa je tu še že omenjeno vprašanje usklajevanja parcialnih ali ozkih obratnih interesov in seveda tudi vprašanje uresničevanja družbene odgovornosti delegatov oziroma delegacij. Pri vseh teh vprašanjih bodo morale biti stalno prisotne subjektivne sile, predvsem pa Zveza komunistov, ki nima samo pravice, temveč tudi dolžnost sodelovati pri razreševanju in usmerjanju družbenih procesov.

Delegatski sistem mora izraziti predvsem neposredni in dolgoročni interes delavskega razreda

Aktivna prisotnost subjektivnih sil pri razreševanju teh vprašanj pa ne bo smela biti omejena na forumsko delo, temveč ustvarjalno prisotna v bazi. Obstoj namreč nevarnosti, da delegacije postanejo posredniške institucije demokracije, izvrševalke sklepov, ki so bili sprejeti zunaj delegacij. Družbeno politične organizacije bodo morale biti predvsem pobudnik in organizator družbene, samoupravne aktivnosti delegacij, ne pa dejavnik, ki bo deloval namesto delegacij. Tovariš Kardelj pravi: »Temeljna funkcija delegacij in delegatov namreč ni v tem, da kot nekakšen 'poštar' prenašajo stališča svojih samoupravnih skupnosti — čeprav morajo seveda delati tudi to, se pravi zastopati interese teh organizacij — temveč, da se sporazumevajo ter dogovarjajo z drugimi delegacijami in delegati, da bi našli rešitve sprejemljive za druge.« Pri tem bo moralo biti izključeno kakršnokoli preglasovanje, zato je osnova delovanja delegatov oz. delegacij sporazumevanje in dogovarjanje. Napotke za delo in obnašanje delegacij, konkretno v našem primeru v delavskem svetu Železarn, pa bo dajala baza, s katero bodo morale biti delovno povezane.

Uveljavljanje delegatskega sistema oziroma delegatskih odnosov bo potrebno najtesneje povezovati z delovanjem subjektivnih sil. Ne samo v tem, da bodo delegatski odnosi resnično pomenili stalno delovno povezanost delegacij z bazo, temveč, da bodo tudi idejno-politično usmerjale družbene procese. Predvsem tu čaka odgovorno delo Zveze komunistov, ki ima kot avantgarda delavskega razreda zgodovinsko odgovornost pri usmerjanju družbenih procesov. Komunisti, kakor je dejal tovariš Tito, morajo delovati kot notranja moč delavskega razreda. To pa z drugimi besedami povedano pomeni, da komunisti ne morejo delovati mimo samoupravljanja in delavskega razreda, ampak v vseh sferah in oblikah organiziranega družbenega delovanja, to je v organih samoupravljanja, družbeno političnih skupnostih, interesnih skupnostih itd. Zveza komunistov ne more biti samo pasivni in nevtralni spremljevalec družbenih dogajanj, temveč nasprotno, ne-le, da ima pravico, temveč tudi dolžnost posegati v družbene procese, ker je zato zgodovinsko odgovorna pred delavskim razredom.

S tem razmišljanjem, sem želel le poudariti, da sam delegatski sistem še ne zagotavlja uresničevanja resničnih interesov svoje samoupravne baze, če ne bodo hkrati vzpostavljeni tudi čvrsti in stalni delovni odnosi oziroma delovna povezanost delegatov s svojo bazo, s svojimi volilci. Ravno pri tem pa imajo odgovorno nalogo subjektivne sile v Železarni.

Vsem TOZD, obratom, sektorjem in oddelkom

Predlog splošnega vrstnega reda prosilcev stanovanj za leto 1973

Na podlagi členov 19, 20, 21 in 22 pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev železarn Jesenice, ki ga je sprejel na svoji seji, dne 11. 12. 1971, delavski svet železarn Jesenice, je stanovanjska komisija pri DS železarn Jesenice na svoji seji, dne 5. 6. 1973, obravnavala in potrdila:

1. predlog splošnega vrstnega reda prosilcev stanovanj za leto 1973 in

2. predlog prioritetnega vrstnega reda prosilcev stanovanj, ki so zaposleni na odgovornih delovnih mestih.

Predlog splošnega vrstnega reda prosilcev stanovanj za leto 1973 je pripravila pristojna služba na podlagi točkovanja osebnih in stanovanjskih pogojev prosilcev, ki ga je opravila strokovna komisija na terenu oziroma brez pregleda, če je iz vloge za dodelitev stanovanja ugotovila, da je prosilec brez lastnega stanovanja.

Strokovna komisija je pri strokovni oceni prosilčevih osebnih in stanovanjskih pogojev uporabila točkovni sistem, ki je sestavni del pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev železarn. V tej oceni so vključeni vsi kriteriji, ki so zajeti v točkovnem sistemu, v kolikor pridejo v poštev pri posameznih prosilcih. Strokovna komisija je stanovanjske razmere ugotavljala pri vsakem prosilcu iz njegove vloge za dodelitev stanovanja oziroma na terenu, če je ugotovila, da je ogled stanovanja, ki ga prosilec poseduje potreben. O ogledu in točkovanju stanovanjskih razmer in pogojev je stanovanjska komisija vodila tudi zapisnik o izvršenem točkovanju, ki ga je podpisal prosilec ali njegov zastopnik. Vse tiste prosilce, ki jih je strokovna komisija točkovala brez ogleda na terenu, pa bo pristojna služba poklicala, da bodo zapisnike o točkovanju podpisali (v poštev pridejo tisti prosilci, ki so svoje vloge vložili v letu 1972).

Strokovna komisija je ocenjevala osebne in stanovanjske pogoje po sledečih kriterijih (točkovni sistem):

1. številčno stanje prosilčeve družine;
2. obstoječe stanovanjske razmere prosilca;
3. kakovost stanovanja;
4. splošno higienske, zdravstvene in socialne razmere prosilca oziroma članov njegove ožje družine;
5. udeležba prosilcev ali članov ožje družine v NOB;
6. delovna doba prosilca ali članov njegove ožje družine v železarni Jesenice;
7. doba čakanja na stanovanja in
8. aktivno delo v družbeno-političnih organizacijah železarn Jesenice.

Na podlagi navedenih kriterijev, po katerih je bilo izvršeno točkovanje posameznih vlog, je pristojna služba sestavila splošni vrstni red prosilcev stanovanj za leto 1973. Vrstni red prosilcev stanovanj pa je sestavljen na podlagi seštevka prejetih točk vsakega posameznega prosilca, po že omenjenih kriterijih o točkovanju stanovanjskih in osebnih pogojev prosilca. V splošni vrstni red prosilcev stanovanj za leto 1973 so uvrščeni tisti prosilci, ki so svoje prošnje za dodelitev stanovanj vložili do vključno 31. 12. 1972. Prošnje prosilcev, ki so bile ali bodo vložene v letu 1973, bodo po predhodnem točkovanju upoštevane pri sestavi splošnega vrstnega reda prosilcev stanovanj za leto 1974. Za tako razmejitev se je pristojna služba skupno s stanovanjsko komisijo odločila zaradi tega, ker je tehnično nemogoče sproti dopolnjevati oziroma vključevati v splošni vrstni red prosilcev stanovanj novosprejete prošnje za dodelitev stanovanj.

Na podlagi člena 20, točka d pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev železarn, je pristojna služba sestavila še:

1. prioritetni vrstni red prosilcev stanovanj, ki so zaposleni na odgovornih delovnih mestih. V omejeni prioritetni vrstni red so bili uvrščeni tisti prosilci, ki so bili predlagani vodstvu kadrovskega sektorja s strani TOZD in obratov. Prioritetnega vrstnega reda borcev NOB pristojna služba ni pripravila, ker so bila stanovanjska vprašanja borcev NOB skoraj v celoti rešena že v letu 1972. Obstoj še nekaj nerešenih stanovanjskih vprašanj borcev NOB, ki pa jih bo pristojna služba posredovala stanovanjski komisiji v sprotno reševanje, odvisno od razpoložljivih stanovanj.

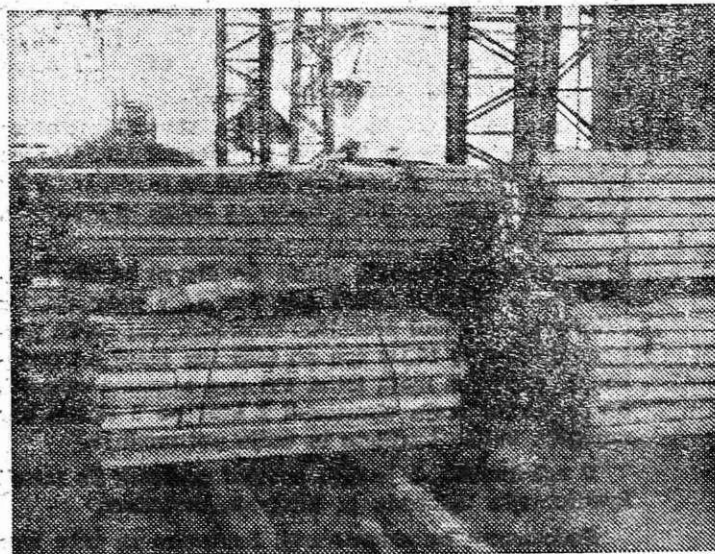
Pristojna služba v splošni vrstni red prosilcev stanovanj ni uvrstila prosilcev, ki že

posedujejo ustrezna stanovanja v skladu s členom 18 obstoječega pravilnika, v svojih prošnjah pa so zaprosili za večja stanovanja, ki pa jim na osnovi zgoraj citiranega člena ne pripada. Prav tako v splošni vrstni red prosilcev stanovanj niso uvrščene prošnje prosilcev, ki želijo svoje stanovanje menjati za manjše stanovanje. Vse te prosilce bo stanovanjska komisija obravnavala in reševala individualno pri večjih delitvah, če se bodo razmere na področju reševanja stanovanjske problematike bistveno spremenile ali pa če se bodo spremenila obstoječa določila pravilnika, ki urejajo to področje.

Na podlagi drugega odstavka člena 21 pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj delavcev železarn, imajo posamezni prosilci in sindikalne organizacije pravico, da v roku 15 dni po objavi predloga splošnega vrstnega reda prosilcev stanovanj posredujejo svoje pripombe na predlog vrstnega reda za leto 1973. Vse pripombe in pritožbe se vložijo na oddelku za družbeni standard pri kadrovskega sektorja železarn (referent za stanovanja), ki jih bo posredoval v obravnavo stanovanjski komisiji. Pritožbe in pripombe, ki bodo prišle po preteku 15-dnevnega pritožbenega roka, ne bodo več upoštevane.

O sprejetih pripombah in pritožbah na splošni vrstni red prosilcev stanovanj za leto 1973 in o stališču do pripomb prosilcev, bo stanovanjska komisija poročala odboru za življenjske pogoje in rekreacijo, ko bo leta obravnavala predloženi splošni vrstni red prosilcev stanovanj za leto 1973. O sprejetih rešitvah na pritožbe bodo pritožitelji pisмено seznanjeni od odbora za življenjske pogoje in rekreacijo kot pri pritožbene organa.

Kadrovski sektor, oddelk za družbeni standard
(Nadalj. na 9. str.)

Gređice za nadaljnjo predelavo

Izvršitev programa skupne in blagovne proizvodnje ter odprave za maj 1973

Delovna enota	Skupna proizvodnja			Blagovna proizvodnja			Odprava
	program	izvršitev	%	program	izvršitev	%	
Plavž	12.800	13.695.7	107.0				
SM jeklarna	24.000	25.797.5	107.5				
El. jeklarna	13.200	13.518.1	102.4				
Livarne	140	148.7	106.2	50	30.1	60.2	30.1
Samotarna	1.190	1.287.3	108.2	250	359.2	143.7	359.2
TOZD TALILNICE:	51.330	54.447.3	106.1	300	389.3	129.8	389.3
Bluming-štekel	45.850	44.351.6	96.7	7.300	7.415.0	101.6	7.472.8
Valjarna debele ploč.	7.300	7.708.5	105.6	7.240	7.665.0	105.9	7.353.9
Valjarna žice	9.900	9.420.2	95.2	3.600	3.937.1	109.4	3.598.4
Valjarna profilov	2.700	3.000.1	111.1	250	271.4	108.6	270.0
TOZD VALJARNE:	65.750	64.480.4	98.1	18.390	19.288.5	104.9	18.695.1
Hladna valjarna	2.400	2.552.0	106.3	2.330	2.517.5	108.0	2.553.6
Profilarna	1.600	1.264.3	79.0	1.600	1.261.5	78.8	1.224.3
Jeklovlek	1.640	1.604.2	97.8	1.630	1.595.5	97.9	1.439.8
Žičarna	5.120	5.250.0	102.5	3.050	3.146.0	103.1	3.243.9
Elektrodni	1.270	1.312.3	103.3	1.260	1.306.7	103.7	1.357.9
Žebeljarna	1.220	1.115.6	91.4	1.210	1.105.1	91.3	1.105.1
TOZD PREDELAVA:	13.250	13.098.4	98.9	11.080	10.932.3	98.7	10.924.6
SKUPAJ:	130.330	132.026.1	101.3	29.770	30.610.1	102.8	30.009.0
Tuja pred. — prof.	40	82.0	205.0	40	82.0	205.0	82.0
ŽELEZARNA:	130.370	132.108.1	101.3	29.810	30.692.1	103.0	30.091.0

Planirane proizvodnje za dom je 1140 ton, izvršene pa 1174,2 toni.

Ko ocenjujemo delo celotne železarne za mesec maj, lahko zaključimo, da smo delali dokaj dobro in da so vsi tisti obrati, kjer ni bilo objektivnih vzrokov, planske

obveze dosegli, oziroma presegli.

V skupni proizvodnji smo dosegli 132.026 ton brez tuje predelave in smo zaostali za družbenim planom le za 839

ton. Dobra je bila tudi odprava s 30.091 tonami, pri čemer smo dosegli 126.049.607 dinarjev realizacije.

Analiza dela po obratih:

TALILNICE:

Talilnice so presegle tako družbeni kot tudi operativni plan. Izredne dosežke so dosegli sodelavci na plavžu, ki so imeli rekordno mesečno proizvodnjo 13.695 ton ali 441.7 ton na dan. Dobro so delali tudi ostali obrati talilnic, ki so planske obveze za mesec maj presegli.

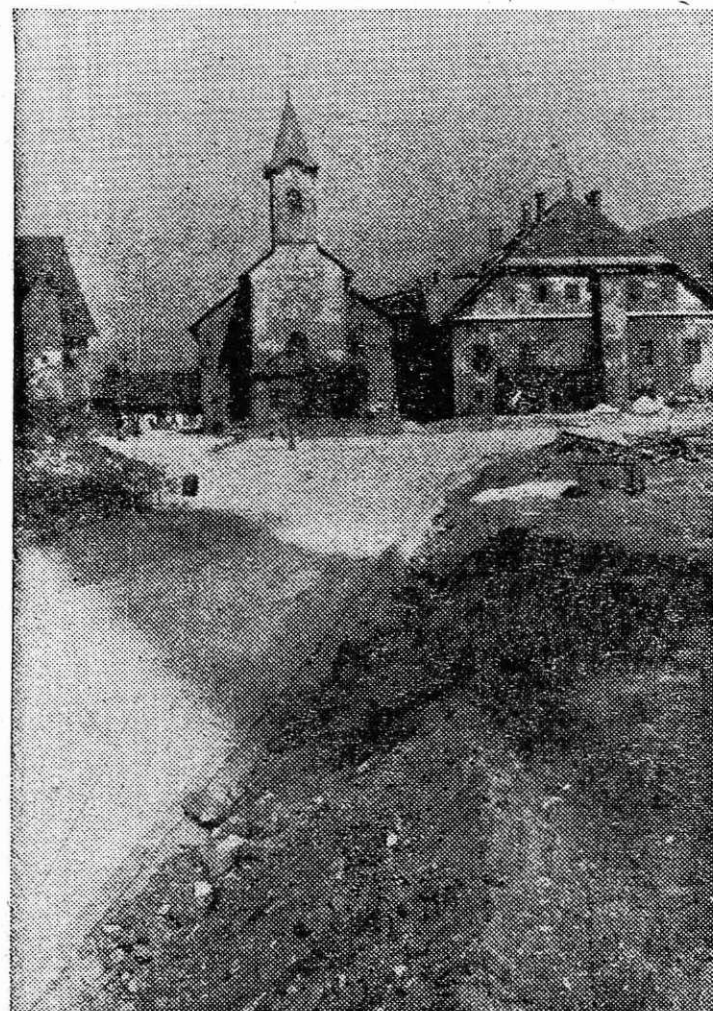
VALJARNE:

Valjarna Bluming-štekel je zaostala za programom za 1498 ton. Vzroki za neizpolnitev programa so v valjanju zahtevnejšega kvalitetnega asortimenta in delno zaradi slabih površin valjanih polfabrikatov. Valjarna debele pločevine in profilna valjarna sta programske obveze izpolnili. Valjarna žice je zaostala v skupni proizvodnji zaradi okvare ogrevne peči, program blagovne proizvodnje pa je izpolnila.

PREDELAVA:

Programske obveze so izpolnili hladna valjarna, žičarna in elektrodni. Profilarna je zaostala za programom zaradi osvajanja štirih novih profilov na Rossi progih, vsled česar je izpadlo okrog 400 ton proizvodnje. Večja odsotnost žebjarjev od planirane, pa je bila vzrok za neizpolnitev programa v žebeljarni.

Sk—

Od kavperjev do tehničnega muzeja Železarne na Stari Savi urejajo cesto, ki bo prevlečena z asfaltom, kar bo zaradi tovrstne prometa zelo zmanjšala zaprašenost.

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu

Dežurna služba

	telefon	v pisarni	doma
SOBOTA, 9. junija			
inž. Emil Ažman, ON		849	81-716
NEDELJA, 10. junija			
inž. Miroslav Noč, vodstvo vzdrževanja		873	754
PONEDELJEK, 11. junija			
inž. Janez Komel, žičarna		524	81-583
TOREK, 12. junija			
inž. Vito Gričar, plavž		344	81-279
SREDA, 13. junija			
Teodor Okrožnik, gradbeno vzdrževanje		577	81-327
ČETRTEK, 14. junija			
inž. Martin Šketa, TPD		240	81-238
PETEK, 15. junija			
inž. Sašo Kavčič, hladna valjarna		524	81-826

Dežurna služba traja od datuma nastopa od 7. ure zjutraj do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja na telefon 410. Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Jubilanti 50 - letniki

V juniju bodo praznovali 50 let svojega življenja naslednji naši sodelavci: 11. junija IVAN HADALIN — žičarna, 18. junija ADOLF KOZAMERNIK — varnostna služba, 29. junija PAVEL BRAHTOL — martinarna, 29. junija POLDKA GREGORAC — FRS, 30. junija MARIJAN LANGUS — strugarna valjev.

VSEM NASE ISKRENE ČESTITKE!

Tudi energetiki se vključujejo ...

(Nadalj. s 1. strani)

vodstva toplotne energije in vseh v kotlovnici zaposlenih. S to brezhibno ureditvijo so prispevali velik delež k boljšemu delovnemu vzdušju in so olajšali fizično delo zaposlenih. Prihrankov avtorji niso mogli prikazati, ugotovljene pa so velike koristi. Člani komisije so na osnovi priporočil in pozitivnih ocen avtorjem priznali enkratno skupno odškodnino v višini 500 dinarjev, katero si avtorji delijo kakor so sodelovali pri realizaciji tehnične izboljšave v razmerju 60 : 15 : 15 : 10 %.

Isti avtor Franc Novak je za parni kotel št. IV. uspešno izvedel nov način kaluženja kotlovske vode in s to izboljšavo znatno zmanjšal porabo napajalne vode in porabo toplotne energije. Skupni

letni prihranki iz tega izboljševalnega predloga presegajo 182.000 dinarjev. Le-te prikazuje in potrjuje tudi obratovodstvo elektro toplotne energije in računovodstvo strojno energetskih obratov. Ti prihranki in koristi presegajo pristojnosti komisije delovne enote, zato je bil sklep, da tehnično izboljšavo dokončno ocenj in prizadevne ter uspešnega avtorja spodbudno nagradi odbor za izume in racionalizacije pri DS Železarne.

Na seji so obravnavali tudi tretjo tehnično izboljšavo Franca Novaka, ki nakazuje in rešuje uporabo parnega kotla št. IV. na kurjenje z mazutom v primerih izpada plavžnega plina. Prihranki, ki letno presegajo 70 milijonov dinarjev, izhajajo iz izkustvenih ocen in bo potrebno ugotoviti dejanske prihranke in koristi, ki so osnova za ugotovitev in izplačilo odškodnine. Ko bo to ugotovljeno in potrjeno, bo izboljševalni predlog št. 2100 dokončno obravnaval odbor pri DS.

Železarski globus

VELIKA BRITANIJA. Kaže, da bo znana zahodnonemška železarska družba Korf Stahl AG gradila mini železarno tudi v Veliki Britaniji. Zanima se za gradnjo takšne železarne v bližini Hunterstona. Investicijska vrednost naložbe je 64,5 milij. dolarjev.

Dopisujte v Železarni

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Seja predsedstva OK ZMS

Sedma seja predsedstva občinske konference ZMS Jesenice je bila v ponedeljek, dne 4. junija.

Clani predsedstva so analizirali delo občinske konference ZMS Jesenice v mesecu maju ter ugotovili, da so vse prireditve v mesecu maju izredno uspele, kar je odraz aktivnosti mladih v občini.

Na tej seji je dal ostavko na mesto predsednika Miro Lapanja z obrazložitvijo, da zaradi preobremenjenosti ne bo kos zahtevnim in odgovornim nalogam, ki čakajo ZM v občini.

Predsedstvo je ostavko sprejelo in k obrazložitvi dodalo še to, da vzrok za ostavko na to funkcijo ni ravno v preobremenjenosti, temveč tudi zaradi dejanj v preteklem obdobju, ki so dejansko negativno vplivala na odnose znotraj predsedstva OK ZMS. Poudarili pa so, da s tem ni bil okrnjen ugled ZMS na Jesenicah, saj so bile akcije uspešno organizirane. Ker je prišlo v vodstvu OK ZMS Jesenice zaradi tega do razdora, predsedstvo meni, da je ostavka sprejemljiva.

Clani predsedstva so tudi sprejeli sklep, da se je na prvi seji predsedstva potrebno dogovoriti za sklic problemske konference ter predvideti možne kandidate za mesto predsednika.

Predsedstvo mora sestaviti program dela OK ZMS Jesenice za prihodnje obdobje ter zahtevati od predsednikov komisij, da sestavijo programe za delo in za sklic specializirane konference.

Kviz je uspel

Pretekli teden je bilo v domu učencev Železarsko izobraževalnega centra kviz tekmovanje na temo: narodno osvobodilni boj v jeseniški občini.

Tekmovanje z naslovom »Pod Mežakljo in Karavankami so se uprli« je pripravila občinska konferenca ZMS ob sodelovanju doma učencev ŽIC, in sicer v okviru letošnja praznovanja meseca mladosti.

Sodelujočim na kvizu je najprej spregovoril jeseniški prvoborec Franc Konobelj-Slovenko. Na kratko je opisal začetke revolucionarnega boja na Jesenicah. Zatem pa je v kratkem kulturnem programu nastopil moški pevski zbor Jeklar pod vodstvom Poldeta Ulage.

Na kvizu je sodelovalo šest ekip, in sicer: Splošna bolnica, Gradis, Zarja, Železarsko-izobraževalni center (vsi Jesenice), Kovinska oprema Mojstrana in obrat Iskre Blejska Dobrava. Ekipa je štela tri člane in vsak je moral odgovoriti na tri vprašanja. Mladi so se za tekmovanje odlično pripravili, saj so bili skoraj vsi odgovori pravilni.

Strokovna komisija je odločila, da podeli prvo nagrado kar trem ekipam, in to ekipam splošne bolnice Jesenice, Kovinske opreme Mojstrana in Železarsko-izobraževalnega centra. Te ekipe so zbrale vseh devet možnih točk. Po osem točk sta zbrali ekipi Iskre in Zarje, Gradis pa je zbral skupno sedem točk. Vsi sodelujoči so prejeli knjižne nagrade in priznanja.

Ob tem je treba poudariti, da je udeležba na kvizu pokazala, da je končno le zaživelo delo mladinskih aktivov v delovnih organizacijah.

Takšna kviz tekmovanja bi bilo potrebno v prihodnje še organizirati... Mladi na ta način spoznavajo zgodovino narodnoosvobodilne borbe in razširjajo svoje izobrazbeno obzorje.

Janko Rabič

Železarski globus

IRAN. S tehnično pomočjo železarskih družb iz ZDA bodo zgradili ob Perzijskem zalivu železarno BANDOR AB-BAS. Imela bo letno proizvodno zmogljivost milijon ton surovega jekla. Uporabljala bo proces direktno redukcijske železove rude ob uporabi zemeljskega plina.

LR KITAJSKA. V tej državi bodo pričeli v bližnji pri-

hodnosti graditi nove valjarniške zmogljivosti. Japonski železarski družbi Nippon Steel in Kawasaki Steel se pogajata za dobavo valjarniških naprav v vrednosti 370 milijonov dolarjev. Tudi zahodnonemški konzorcij na čelu z Demag-om računa na prodajo valjarniške opreme za 345 milij. dolarjev.

Mnenja o letošnjem praznovanju meseca mladosti

Ivan Brišar, ki skrbi za mladinsko rubriko v Železaru, je zaprosil nekatere prisotne na bakladi za mnenje, kaj mislijo o letošnjem praznovanju meseca mladosti. Takole so povedali:

Jože Vindišar, vzgojitelj v domu učencev ŽIC:

Kot predsednik odbora za pripravo in izvedbo praznovanja meseca mladosti, se zahvaljujem vodstvom jeseniških osnovnih šol in srednjih šol, TVD Partizan in drugim. Z udeležbo sem zadovoljen, na splošno je zelo dobro izpadlo, tako razstava v avli SOB Jesenice, baklada, kakor druge prireditve. Imam občutek, da se vsako leto prireditve v tem mesecu kakovostno izboljšujejo. Zadovoljen sem, ker ni niti dokaj nestalno vreme omajalo volje nastopajočih v bakladi.

France Žvan, predsednik SOB Jesenice:

Mislim, da je program dovolj bogat in je to zelo lepa manifestacija mladih. Posebno všeč pa mi je to, da se mladi v raznih oblikah tako številčno udeležujejo. Baklada postaja tradicionalna in je vsako leto lepša in bogatejša. Niti nastopajočih, niti izredno velikega števila gledalcev ni oviralo dokaj nezanesljivo vreme. Organizatorjem in velikemu številu aktivnih mladih ljudi gre priznanje in zahvala za tako bogat spored. Množična športna tekmovanja in pohodi mladih na ta dan bi prav gotovo še bolj obogatila praznovanje.

Stanka Geršak, vodja Odra mladih pri amaterskem gledališču Tone Cufar:

Oder mladih je pripravil daljšo recitacijo, ki sem jo izbrala med raznimi literati in povezala v celoto pod naslovom: Zakaj mislimo, upamo in delamo...

Manifestacija je prav gotovo uspela, množičnost to tudi potrjuje. Baklada je iz leta v leto lepša, vidi se, da mladi res delajo in uspevajo.

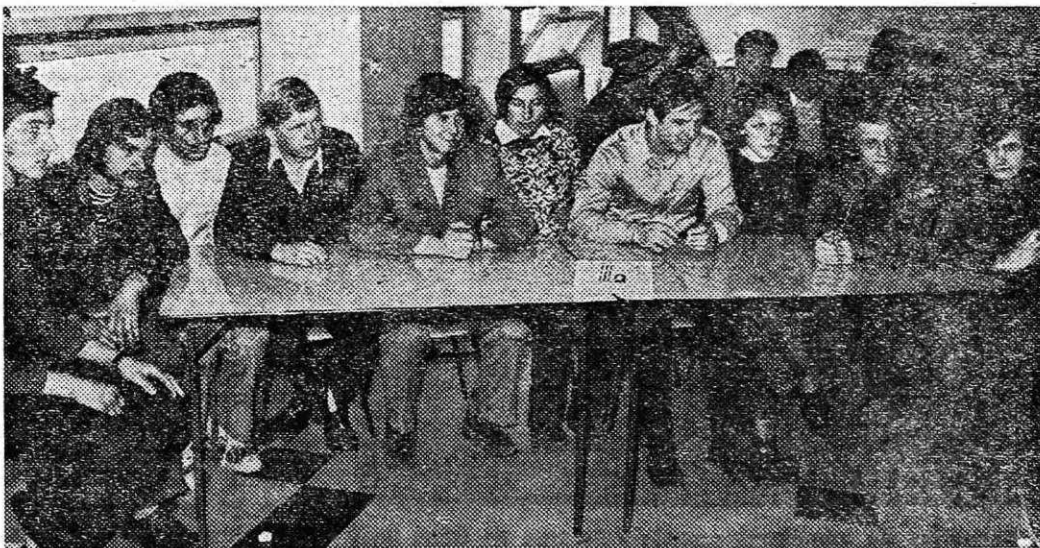
Zbor slovenskih pionirjev na Osankarici

Zbor brigad slovenskih pionirjev bo letos na Osankarici, na kraju, kjer je pred 30 leti tragično preminul legendarni Pohorski bataljon. Jutri, 9. junija, bo pri spomeniku »Pri treh žeblih« velika svečanost, ki se je bo udeležilo prek 3000 slovenskih pionirjev. Prišli bodo tudi zastopniki iz drugih republik in zamejstva.

Po osrednji slovesnosti bodo brigade pionirjev odšle na pohod, ki bo trajal približno eno uro, do kraja »Kot«. Tu bodo pionirji imeli miting, na katerem bo govoril predsednik občinske skupščine Slovenska Bistrica in predsednik RK SZDL Mitja Ribičič. Po partizanskem kosilu, ki ga bodo pripravili vojaki, bodo pionirji razporejeni k tabornim ognjem, kjer bodo izvajali programe po skupinah.

Občinska zveza prijateljev mladine Jesenice je omogočila najprizadenejšim pionirjem, da se bodo skupaj s svojimi mentorji udeležili tega slavlja. Jutri zjutraj bo odpeljal poseben avtobus z Jesenic. Skupina naših pionirjev pripada »Tomšičevi brigadi« in ima zbirno mesto v Slovenski Bistrici. Potovanje bo zelo naporno, zato organizator, republiška Zveza prijateljev mladine, priporoča udeležbo le tistim pionirjem, ki so že dopolnili 12. leto.

Iv. Torkar

Zmagovalna ekipa III. a razreda metalurške, kovinske in elektro šol

Tekmovanje iz družbene ureditve SFRJ

Učenci zaključnih letnikov šole metalurških delavcev, in metalurške, kovinske in elektro šole in TSS Železarskega izobraževalnega centra so šolsko leto že zaključili. Pred njimi je le še zrelostni izpit in zaključni izpiti. Zatem pa bodo ostali le še prijetni spomini na dogodke, ki so jih doživeli v šolskih klopeh. Večina letošnjih diplomantov strokovnih šol ŽIC, se bo vključila v delovni kolektiv Železarne.

Med zanimive in prijetne dogodke učencev strokovnih šol ŽIC sodi tudi tekmovanje iz družbene ureditve SFRJ. Tekmovanje, ki ga učenci organizirajo s svojim učiteljem in mentorjem Janezom Zurcem, je razdeljeno v tri dele ali kola, ki vsak zase predstavlja zaključeno celoto predmetne snovi iz družbene ureditve SFRJ.

Pokrovitelj vseh tekmovanj je dipl. politolog Tomaž Ertl, direktor kadrovskega sektorja Železarne. Na kratko naj pojasnim kako tekmovanja potekajo. Tekmujejo le učenci zaključnih letnikov strokovnih šol ŽIC, ker jim je družbena ureditev učni predmet. Učenci tekmujejo iz poznavanja naše družbene ureditve po pravilniku tekmovanja, ki ga učenci sami izdelajo in sprejmejo. Tako vsak tekmujoči razred predstavlja ekipo, ki odgovarja na deset vprašanj iz že vnaprej pripravljenih in danih sto vprašanj. Na postavljeno vprašanje lahko odgovarja vsak član ekipe. Odgovori pa se točkujejo od 0-5 točk. Odgovore ocenjuje strokovna komisija, ki jo sestavljajo predstavniki ekip oziroma razredov. Komisijo vodi predsednik, ki je običajno predstavnik Železarne. Predsednik strokovne komisije tudi vodi tekmovanje in postavlja vprašanja, ki jih zaprte v ovojnicah izbirajo vodje posameznih ekip. Ekipa, ki doseže največ točk, je zmagovalna ekipa posameznega kola tekmovanja in prejme prehodni pokal z nalogo, da pripravi tekmovanje v naslednjem kolu.

Ekipa, oziroma razred, ki v šolskem letu v vseh treh kolih doseže najvišje število točk, postane prvak šolskega leta. Prehodni pokal pa proti primerni »maturantski odškodnini« prevzamejo ob svečanostih zaključka šolskega leta učenci, ki vstopajo v zaključni letnik šole in razreda zmagovalne ekipe.

Tudi letošnje tekmovanje iz družbene ureditve SFRJ je potekalo skozi vse šolsko leto v treh kolih. V vsakem kolu so učenci tekmovali pod geslom, ki je simboliziralo tekmovalno temo. Tako je prvo tekmovanje potekalo pod geslom: Poznavanje družbe omogoča sodbo o njej! Drugo tekmovanje je potekalo pod geslom: Pod Titovim vodstvom smo 20. 8. 1950 uresničili geslo — tovarne delavcem! Tretje tekmovanje pa je potekalo pod geslom: Od II. zasedanja AVNOJ do ustavnih dopolnil. Omeniti je potrebno, da so učenci s tekmovanjem iz poznavanja naše družbene ureditve ne le razširjali in poglobljali znanje iz predmeta družbene ureditve SFRJ, temveč so se seznanjali poleg splošnih družbenih zakonitosti tudi z oblikami in vsebino samoupravnih odnosov v železarni in ustavnimi spremembami in dopolnili.

To pa je tudi vodilo tekmovanj iz znanja o naši družbeni ureditvi, namreč, da so učenci strokovnih šol ŽIC tudi družbeno in samoupravno razgledani in seznanjeni z naprednimi socialističnimi tokovi v naši družbi. Vodilo: Strokovnjak in samoupravljalec se je izpolnjevalo tudi v tekmovalni obliki prizadevanj samih učencev. Vsa tekmovanja so bila ob sobotah, to je pouka prostih dnevih.

Kako je potekalo letošnje tekmovanje? V poznavanju naše družbene ureditve so se pomerili III. a in III. b metalurške, kovinarske in elektro šole, II. d šole za metalurške poklice, IV. s in IV. m tehniške srednje šole ŽIC. Znanje med razredi je bilo dokaj izenačeno. Prehodni pokal je kar trikrat menjal lastnika. Najbolj uspešno so pričeli tekmovanje učenci IV. m TSS, ki so bili nasled-

nik lanskoletnega zmagovalca in tako organizator prvega kola letošnjega tekmovanja. V drugem kolu pa so jih za eno točko prehiteli učenci IV. s TSS, v tretjem in zadnjem kolu tekmovanja, ki je bilo v maju, pa so presenetili učenci III. a MKEŠ, ki so se za tekmovanje zelo dobro pripravili in premagali vse nasprotujoče ekipe ter dosegli najvišje število točk in s tem postali letošnji prvak.

Učenci III. a MKEŠ so skupno za končno uvrstitev dosegli 149 točk, drugi so bili učenci IV. m TSS, ki so dosegli 148 točk, tretji učenci IV. s TSS s 127 točkami, četrto mesto so s 107 točkami dosegli učenci III. b MKEŠ, peti pa so bili učenci II. d ŠMD, ki so dosegli 85 točk.

Tekmovanje je vodil predsednik odbora za kadrovska vprašanja Železarne dipl. inž. Boris Bregant, prisostvoval pa je tudi inž. Tone Varl, vodja kadrovske službe Železarne.

Ob zaključku tekmovanja in razglasitvi rezultatov je dipl. inž. Boris Bregant v sklepnem nagovoru učencem pohvalil njihovo aktivnost ter znanje in trem najboljšim uvrščenim razredom razdelil denarne nagrade, ki jih je podelila železarna Jesenice, in sicer za prvo mesto 1000 din, za drugo mesto 800 din in za tretje mesto 600 din. Najboljšim tekmovalcem posameznih ekip pa je izročil knjižne nagrade, ki jih je prispeval Železarski izobraževalni center.

Tekmovanje, ki je vsako leto potekalo v pravem tekmovalnem vzdušju, je za to šolsko leto končano. Rezultati tekmovanja so dokazali, da se učenci strokovnih šol ŽIC zanimajo za našo družbeno ureditev, da so zelo motivirani in napredno usmerjeni. Znano je, da proizvodni proces oblikuje osebnost človeka. Aktivnost učencev strokovnih šol pa kaže tudi na družbeno razgledanost in dobro poznavanje družbene ureditve SFRJ. To pa je tudi pedagoški smoter in cilj tekmovanja iz družbene ureditve SFRJ.

J. Z.

Samoupravni organi v preteklem tednu

7. seja sveta DE valjarne Bela

V ponedeljek, 14. maja, je bila v prostorih valjarne Bela 7. redna seja sveta delovne enote. Člani sveta so ugotovili, da so bili vsi sklepi razen enega izpolnjeni. Sledila je analiza dela delovnih skupin. O delu ter vsebini sestankov delovnih skupin v posameznih obratih so poročali obratovodje. Iz njihovih poročil je razvidno, da so imeli v prvih štirih mesecih letošnjega leta v valjarni žice 17 sestankov. V valjarni Bela imajo 13 delovnih skupin, ki so se sestajale zelo različno. Najbolj pogosto je bila obravnavana proizvodna problematika, izpolnjevanje proizvodnega načrta in kvaliteta dela. Razpravljali so tudi o varnosti pri delu ter o uporabi ročnih gasilskih aparatov, nagrajevanju, organizaciji TOZD, solidarnostni akciji za pomoč Pomurju itd. Podobna vprašanja so bila obravnavana tudi v profilarni, kjer imajo štiri delovne skupine.

V nadaljevanju je šef delovne enote dipl. inž. Perne posredoval poročilo o gibanju stroškov in proizvodnje v prvem četrtletju. Problematika, ki je bila posredovana članom sveta delovne enote, je vsebovala še podatke o zmanjšanju zastojev, omenjeno je pomanjkanje električne energije, prekomerno skladiščenje ter pomanjkanje naročil za prodajo itd.

Poročilo šefa delovne enote je sledila razprava. Tov. Komljanec, obratovodja profilarne, je obrazložil vzroke za večje stroške, dipl. inž. Senčar, obratovodja valjarne Bela, pa je opozoril na kritično pomanjkanje delavcev. Samo v adjustazah manjka

18 delavcev, poleg tega se bliža čas dopustov in je zato nujno, da kadrovski sektor ustrezno ukrepa. Vodilni valjavec na blumingu Koselj in odpravnik v adjustazi štekel sodelavec Nikolich, sta razpravljala o dežurnih ključavničarjih, ki jih v obeh oddelkih ni in predlagala naj bi vodstvo vzdrževanja s posebnim dopisom opozorili na trenutno stanje. O gibanju proizvodnih stroškov so na seji razpravljali še tov. Tavčar, vodja adjustaze štekel, ki meni, da osebni dohodki v stroških niso pravilno prikazani. Tov. Lenardič se je zavzemal za večjo kontrolo stroškov. Odgovorni naj bi pregledali stroške na ASEA pečeh, pri žarjenju žice ter pri raznih kvalitetah. Dodatno pojasnilo k poročilu o gibanju stroškov je posredoval šef DE dipl. inž. Perne in dejal, da je treba določene postavke analizirati in po ugotovitvah analiz tudi ustrezno ukrepati. Svet delovne enote se je s predlogom strinjal s pripombo, da je treba analizo stroškov posredovati delovnim skupinam.

V zadnjem delu seje so bila na dnevnem redu še poročila predsednikov komisij. Tov. Koselj, predsednik komisije za nagrajevanje, je povedal, da so imeli dve seji. Obravnavano je bilo gibanje osebnih dohodkov v vseh od-

delkih valjarne. Potrdili so dva predloga za stimulacijski dodatek. Delavskemu svetu so posredovali pritožbo ogrevalcev ter pomočnikov ogrevalcev Custodis peči v valjarni žice, ker niso zadovoljni z ukinitvijo beneficiranega staža, prav tako jim niso izboljšali oziroma povečali kategorij.

Poročilo komisije za racionalizacije je v odsotnosti tov. Lazarja posredoval dipl. inž. Senčar in povedal, da je komisija na svoji seji obravnavala pet racionalizatorskih predlogov. Dva predloga so nagradili po 1.000 dinarjev, dva predloga so poslali odboru za izume in racionalizacije pri DS Železarne zaradi visokega prihranka, peti predlog pa so zadržali, ker ni bil izračunan ekonomski učinek.

Iz poročila tov. Svetina je razvidno, da je komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti obravnavala 26 primerov in tudi disciplinsko ukrepala. Največ opominov je bilo izrečenih zaradi izostankov z dela.

Svet DE je sprejel pet sklepov. Zadnji sklep se nanaša na spremembo normativov v profilarni. V novem normativu profilarne je od prvega aprila dalje 64 ljudi. Do sprememb v normativu je prišlo tudi v adjustazi štekel — bronks škarje.

Sestanki delovnih skupin

TOZD TALILNICE

PLAVŽ — 16. in 26. maja sta se sestali delovni skupini Koželj in Kokalj. Na obeh sestankih je bil prisoten tov. Jelovčan. Delovna skupina Koželj je razpravljala o varstvu pri delu ter uporabi zaščitnih sredstev, ki so predpisana za posamezna delovna mesta. Prav tako so opozorili na nedavno poškodbo na aglomeraciji. Govorili so tudi o redu in čistoči na delovnih mestih.

Ob poškodbi sodelavca Kozjeka so razpravljali tudi na sestanku delovne skupine Kokalj. Na sestanku so kritično ocenili porabo potrošnega materiala in orodja.

SAMOTARNA — 18. in 22. maja sta se sestali delovni skupini Rus in Pfajfar. Na sestanku delovne skupine je bilo postavljeno vprašanje glede podaljševanja remontov in s tem v zvezi povečanja stroškov. Plan za mesec maj bodo izpolnili če bo pravočasno izveden remont na kotalniku in va-

kuum stiskalnici. Govorili so še o neupravičenih izostankih ter o bolezenskih izostankih. Omenjeno je bilo tudi predčasno zapuščenje delovnih mest in obrata ob koncu izmene, ter varnost pri delu.

Delovna skupina Pfajfar je bila seznanjena s proizvodno problematiko za april. Imeli so pripombe glede remonta pauker stiskalnice, ki ni bil dobro izveden čeprav so ga podaljšali za štiri dni. Omenili so še nekatere druge obratne probleme in ugotovili, da bo plan za maj dosežen.

ELEKTROJEKLARNA — 13. aprila je imela sestanek delovna skupina Mušič. Zaradi redukcije električnega toka plan v marcu ni bil izpolnjen. Obravnavali so informacijo o zaključnemu računu za leto 1972 ter informacijo o narodni obrambi in samozaščiti. Delavci zaposleni pred pečjo se pritožujejo zaradi vložka, ker se morajo večkrat izpostaviti nevarnosti zaradi plina in vročine. Bliža se čas dopustov, delavce pa zanima kako bo z delovno silo, ker jo že sedaj primanjkuje.

Livarja pri praktičnem delu na ŽIC

Sestanki delovnih skupin

TOZD VALJARNE

JAVORNIK I — V dneh od 18. do 22. maja je bilo šest sestankov delovnih skupin. Na vseh sestankih so obravnavali informacijo obratovodstva o proizvodni problematiki za april. Na sestankih delovnih skupin Markelj in Mežnarc na lahki progi ter Zupan, Benedičič, Udir v adjustaži in Brišar na tehtnici so obravnavali predlog kandidatov za volitve v samoupravne organe. Delovna skupina Brišar na tehtnici je razpravljala tudi o obiskih med prvomajskimi prazniki pri sodelavcih, ki bolujejo in jih je organizirala sindikalna organizacija. Poslušali so še informacijo o športni in kulturni dejavnosti v lanskem letu. Imeli so pripombe glede osebnih dohodkov, ki so bili manjši. Plan gotovih izdelkov ni bil izpolnjen, kar je vplivalo na osebne dohodke.

VALJARNA 2400 — Delovna skupina Kofler je bila na sestanku 22. maja seznanjena s tehničnim poročilom. Na znanje so ga vzeli brez pripomb. Prav tako so se strinjali s predlaganim kandidatom za člana delavskega sveta TOZD valjarne. Razpravljali so tudi o sodelavcih, ki morajo opraviti izpise za posamezna delovna mesta.

Delovna skupina Knafelj v adjustaži ugotavlja, da avtomatska naprava ne deluje v redu.

Na sestanku delovne skupine Resman so se pogovorili tudi o pravilnem koriščenju letnega dopusta. Prednost bodo imeli sodelavci, ki bodo koristili dopust na morju in imajo določene roke.

Na progi sta se sestali delovni skupini Plemelj in Smolej Janko. Na obeh sestankih so razpravljali o kandidatih za člane samoupravnih organov. Delovna skupina Plemelj je obravnavala tudi poročilo za leto 1972 in bila seznanjena s stroški, ki so že preseženi. Vprašujejo, če je nujno da v času ko je dovolj vložka, prevoze opravijo privatni avtoprevozniki, ki jim drago plačujemo. Ponovno vprašujejo kaj je z beneficiranim delovnim stažem in kaj je z odpadnim železom pri škarjah in kako se plačuje. Zanima jih kdo je kriv za velike zastoje proge po remontu in za neustrezno izdelavo tal potisne peči in neustrezno izveden remont. Se vedno je precej napak pri valjanju.

24. maja je imela sestanek delovna skupina Mirtič. Govorili so o planu za april in maj, nato pa so se strinjali s predlaganimi kandidati za člane samoupravnih organov. Menijo, da je treba plan v maju zaradi slabo opravljenega remonta ter zastojev na napravah zmanjšati. Pripombe so imeli tudi zaradi čistoče v kantini.

VALJARNA ŽICE — 21. in 23. maja sta se sestali delovni skupini Klinar in Koren. Na obeh sestankih so bili zadovoljni z doseženimi rezultati v aprilu, kakor tudi z doseženimi izpleni. Delovna skupina Koren je razpravljala o varstvu pri delu in koriščenju letnega dopusta. Delovna skupina Klinar je opozorila na zastoje, ki naj bi jih zmanjšali na minimum. Na obeh sestankih so izvolili kandidate za člane samoupravnih organov.

ADJUSTAŽA ŠTEKEL JAVORNIK — Delovna skupina Dremelj, Svetina — Knific je imela sestanek 17. maja. Strinjali so se s predlogom kandidatov za člane samoupravnih organov, ki jih predlagata Zveza komunistov in sindikalna organizacija.

VALJARNA BELA — Delovna skupina Knific v valjarni bluming štekel je imela sestanek 28. maja. Strinjali so se s predlagano kandidatno listo za volitve novih samoupravnih organov. Izpleni za pretekli mesec niso bili na zadovoljivi ravni. Več pozornosti bo treba posvetiti kontroli pri škarjah in na tehtnici. Za uspešno delo je potrebna tudi dobra disciplina, zato bo treba še več pozornosti posvetiti disciplini na delovnih mestih. Delovna skupina je na postavljeno vprašanje dobila odgovor, zdravniški pregledi pa so tudi opravljeni.

Delovna skupina Rabič je imela sestanek 26. maja. Valjavci so bili z doseženimi rezultati v aprilu zadovoljni in menijo, da se le z ustreznim

programom lahko dosega takšne rezultate. Valjavci so imeli pripombe glede 16-tonskega žerjava v tretji hali. Zastoji in okvare so vedno pogostejši in povzročajo težave pri izpolnjevanju programa. Strinjali so se s predlaganimi kandidati za člane delavskega sveta TOZD valjarn.

ADJUSTAŽA BLUMING — Delovni skupini Podlipnik in Erjavec sta se sestali 21. in 23. maja. Obe delovni skupini sta bili seznanjeni s proizvodno problematiko za mesec april. Delovna skupina Podlipnik se je zavzemala zato, da bo treba pri izpolnjevanju proizvodnih nalog posvetiti še več pozornosti čiščenju polizdelkov, da bi bili pri izpleni boljši rezultati. Varčevati bo treba z zaščitnimi sredstvi, ker so režijski stroški vsak mesec večji. S strojnimi napravami je treba ravnati tako, da bo čimmanj zastojev. Zaostriti bo treba delovno disciplino.

Delovna skupina Erjavec je opozorila na vzdrževanje žerjavov, ki naj jih vzdrževalci bolje vzdržujejo. Precej pozornosti so posvetili reklamacijam. Pri tem so poudarili, da bo treba več pozornosti posvetiti čiščenju materiala za valjarno 2400. Obe delovni skupini sta se strinjali s predlaganimi kandidati za samoupravne organe TOZD valjarn.

ADJUSTAŽA ŠTEKEL BELA — 28. maja je imela sestanek delovna skupina Vister. Delovna skupina je prejela odgovor glede Bronx škarij. Ugotavljajo pozitivne rezultate pri izpleni in storilnosti. Na liniji rezanja je bila dosežena rekordna proizvodnja in obenem druga največja proizvodnja, odkar obratujejo na dve izmeni. Proizvodni načrt je bil izpolnjen tudi na Bronx škarjah in pri adjustiranju za Italijo in HVT. Strinjali so se s proizvodnim načrtom za mesec maj ter s predlogom sindikalne organizacije za kandidate članov samoupravnih organov.

Delovna skupina Pristov je imela sestanek 30. maja. Seznanjeni so bili s pripravami za izvedbo volitev novih samoupravnih organov. Informirani so bili z izpolnjevanjem proizvodnih nalog v maju. Naloge bodo izpolnili pri adjustiranju za izvoz, na liniji rezanja ter na Bronx škarjah. Ponovno opozarjajo na uporabo zaščitnih sredstev skladno s predpisi.

POVRŠINSKA OBDELAVA — 25. in 28. maja sta imeli sestanek delovni skupini Lazar in Korbar. Nižjemu izplenu pripisujejo vzroke zaradi valjarskih in jeklarskih napak. S čiščenjem je treba zagotoviti ustrežno kvaliteto materiala. Zaloge so velike in je treba delo opraviti zelo previdno in dosledno uporabljati zaščitna sredstva. Pri zaščitnih sredstvih so stroški v porastu in niso racionalno koriščena.

Delovna skupina Korbar je analizirala izpolnjevanje plana v aprilu, ki je bil dosežen s 117%. Planske naloge za mesec maj so nekoliko večje, izplen pa je nižji za 3%. Vzroke za to je treba iskati pri metalurških in valjarskih napakah. Delavcem zaposlenim na liniji rezanja so obrazložili, kako važno je izboljšanje plena vsaj za 1%. Izboljšati bo treba površino čiščenja izdelkov.

Imeli so dve poškodbi, ki pa nista bili priznani zaradi malomarnega odnosa do zaščitnih sredstev. Delovna skupina je bila seznanjena s poročilom o stroških za zaščitna sredstva, s katerimi bo treba varčevati. Obe delovni skupini sta razpravljali tudi o kandidatih za člane samoupravnih organov.

VALJARNA ŽICE — 29. maja so se sestali člani delovne skupine Jurčič. Proizvodnja v aprilu je bila zelo dobra. Tudi rezultati na njihovi izmeni so dobri razen pri izplenu za patentno žico. Opozorjeni so bili zaradi uporabe zaščitnih sredstev in zato, ker poškodb sproti ne javljajo. Delovna skupina vprašuje, kako je z odobritvijo nabave srajc za pečarje ter na progi 450 Ø. Perče je tudi vprašanje namestitve tretjega delavca na progi 450 Ø. Znano je, da je le-ta nujno potreben in zato ustrezno službo prosijo naj odredi komisijo, ki bo odločila o povečanju normativa

TOZD HLADNA PREDELAVA

PROFILARNA — 25. maja sta se sestali delovni skupini Soklič in Logar. Delovna skupina Soklič je bila z rezultati v aprilu le delno zadovoljna. Lahko bi naredili še več, če bi bilo manj zastojev zaradi pomanjkanja vložka. Zaradi pomanjkanja vložka imajo vsak mesec težave ter večje proizvodne stroške. Delovna skupina se zahvaljuje službi za varstvo pri delu za odgovor na opozorilo glede pomanjkanja prostora za skladiščenje profilov ter za ustrezne ukrepe. Vseeno morajo ponovno opozoriti na sklep, sprejet 8. maja. Menjava orodja je prepočasna ali pa ga sploh ne obnavljajo, tako da morajo pri naslednji menjavi delo opraviti z orodjem, ki je že izrabljen. Oblikovanci takšno delo in orodje odklanjajo.

Delovna skupina Logar je prejela odgovor na vprašanje glede pomanjkanja vložka. Vložka primanjkuje zaradi preseganja planskih nalog in premajhne storilnosti Bronx škarij. Planske naloge so bile v aprilu presežene za 6%. Izplen je bil dosežen s 97%. Ob zadostnem in kvalitetnem vložku bi lahko dosegli še boljše rezultate. Predvidevajo, da zaradi uvajanja novih kvalitet plan v maju ne bo izpolnjen. Delovna skupina predlaga naj bi za izgubljeni čas ustrezno zmanjšali planske naloge. Oblikovanci se pritožujejo zaradi neustrezno kaljenega oblikovalnega orodja. Obratovodja je pojasnil, da so v strugarni valjev dobili novo kalilno peč in bo problem rešen. Prvi oblikovalci zahtevajo osvetlitev posameznih oblikovalnih strojev. Skladišče gotovih izdelkov urejajo.

Delovna skupina Noč je prejela odgovor na vprašanje glede dodatka osebnih dohodkov pri menjavah, medtem ko bo predlog za utemeljitvijo posredovalo obratovodstvo. Tudi na tej skupini so opozorili na dva problema, to je na uvajanje novih kvalitet ter na neustrezno oblikovno orodje.

Delovna skupina Pretnar je bila na sestanku 29. maja seznanjena s poročilom o izpolnjevanju proizvodnega načrta v aprilu, ki je bil dosežen z 106%. Opozorjeni so bili na večjo odgovornost pri delu. Prisotni so postavili vprašanje glede dostave materiala za mrežaste palete, ker bo v nasprotnem primeru primanjkovalo prostora. Zahtevajo rešitev problema pri prenašanju izdelkov. Žerjav, ki ga uporabljajo v adjustaži štekel morajo čakati tudi po več ur. Kljub informaciji o urejenosti lakirnice, se pleskarji ne strinjajo z električno vezavo kaloriferjev in ventilatorjev.

TOZD VZDRŽEVANJE, ENERGIJA IN TRANSPORT

INSTALACIJA — VALJARNA BELA — Delovna skupina Perne na sestanku 25. maja ni imela bistvenih pripomb k osnutku temeljnega samoupravnega sporazuma. Vprašujejo, koliko časa bo valjarna Bela še brez orodnega skladišča.

STROJNE DELAVNICE — Delovna skupina v kovačnici je imela sestanek 15. maja. Zahtevali so ureditev skladišča oglja in koka. Zgradili naj bi novo lopo ali pa prostor, kjer je sedaj kalilnica uporabili za skladišče. Ponovno vprašujejo kako je s skrajšanim delovnim časom. Isto vprašanje je bilo postavljeno na dveh prejšnjih sestankih. Nabaviti bo treba novo petsto kilogramsko kladivo in večji ter močnejši brusilni stroj. Kovači ki kujejo najtežje odkovke zahtevajo ureditev njihovega nagrajevanja.

STROJNO VZDRŽEVANJE BELA — Delovna skupina Repinc je imela sestanek 18. maja. Ob pregledu mehanskih zastojev v valjarni Bela je delovna skupina ugotovila, da je treba iskati vzroke tudi v odsotnosti in pomanjkanju vzdrževalcev. Delovna skupina zahteva namestitvev še enega ključavničarja na šteklju ter zamenjavo dežurnega LR. Seznanjeni so bili tudi z zapisnikom seje za nagrajevanje. Imeli so pripombo glede stimulacije in menijo, da neupravičeni stimulacijski dodatek vpliva na nagrajevanje ter razpoloženje članov kolektiva.

STROJNO VZDRŽEVANJE JAVORNIK — Sestanek delovne skupine Bernik — Lapajne je bil 15. maja. Delovna skupina je obravnavala osnutek samoupravnega sporazuma in ga sprejela brez pripomb. Mazilni ključavničarji iz valjarne 2400 vprašujejo kaj je s skladiščem mazil. Sedanje skladišče lokacijsko ne ustreza saj morajo mazilni ključavničarji polne sodove ročno nameščati v skladišče mazil iz obrata valjarne 2400.

S seji sindikalnih odborov

● obrambna vzgoja ● obrambna vzgoja ●

STRUGARNA VALJEV

Tretja seja sindikalnega odbora je bila 16. maja. Največ pozornosti so posvetili pripravam na volitve samoupravnih organov ter predlogov kandidatov za člane delavskega sveta Železarne in delavskega sveta TOZD vzdrževanje, energija in transport.

Brezplačno mesto za letovanje v Biogradu n/m so odobrili sodelavki Mariji Bedene.

Seji sindikalnega odbora je sledil razgovor z vsemi člani sindikata v strugarni valjev. Predsednik sindikalnega odbora Marjan Langus je prisotne seznanil s predlaganimi kandidati za člane samoupravnega organa. Referent za športno in rekreacijsko dejavnost tov. Tišov je prisotne povabil k sodelovanju na medobratna tekmovanja.

ADJUSTAZA BLUMING

16. maja je bila peta seja sindikalnega odbora. Ob pregledu zapisnika četrte seje sindikalnega odbora so ugotovili, da so bile vse naloge opravljene. Dvoje brezplačnih mest za letovanje v Crikvenici so odobrili sodelavcu Janezu Teražu.

V nadaljevanju seje so govorili o obratni problematiki. Imajo precej problemov, ki zadevajo odnos do dela. Posamezni delavci se na delovnih mestih vse premalo prizadevajo, kar velja tudi za prevzemalce, ki ne skrbijo dovolj zato, kakšne sarže dobivajo v njihov oddelek. Tudi delavci, zaposleni na brusilnih strojih ter manipulanti, bodo morali delati bolje. Na seji so se zavzemali za večjo

disciplino na delovnih mestih ter ob koncu izmene. Več pozornosti bo treba posvetiti redu in čistoči na delovnih mestih. Manipulanti pri adjustiranju materiala so večkrat odgovorni za reklamacije, ker material ni bil dobro pregledan in zato nastajajo težave zaradi ponovnega pregleda in brušenja materiala. Delavce-flemarje opozarjajo, naj pazijo na flemarske pištole, ker je veliko popravil. Pospešiti bo treba prevoz materiala v valjarno 2400, ker je skladišče natrpano in lahko pride do poškodb. Tudi s signiranjem materiala niso zadovoljni in je bilo delo površno opravljeno. Pri reševanju teh problemov morajo biti v večji meri angažirani delovodje, ob morebitnih nepravilnostih pa bo treba ostreje ukrepati.

Sindikalni odbor je kritično ocenil delo mladinske organizacije, ki ni zadovoljivo, čeprav je bil izvoljen že drugi predsednik. Referentu za socialna vprašanja tov. Suhonjiču so naročili, naj obišče sodelavca Plantarja, ki že dalj časa boluje.

RTA

Redna seja sindikalnega odbora je bila 21. maja. Člani sindikalnega odbora so največ pozornosti posvetili izbiri kandidatov za člane delavskega sveta Železarne ter za delavski svet TOZD vzdrževanje, energija in transport. Predlagali so, naj bi na sejah delavskega sveta TOZD vzdrževanje, energija in transport sklepe sprejemali po delegatskem sistemu. Menijo, da je tako možnost preglasovanja pri sprejemanju premalo ute-

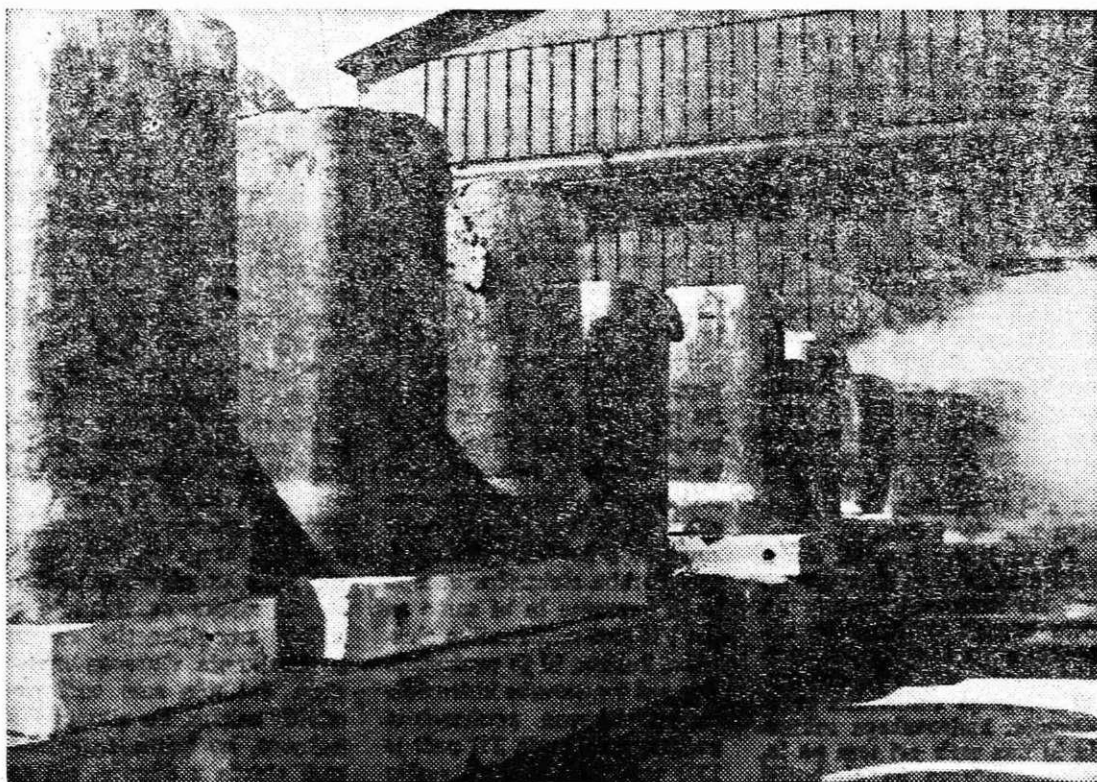
meljenih sklepov minimalna. Večja bo tudi aktivnost in odgovornost služb.

STROJNO VZDRŽEVANJE

21. maja je bila peta redna seja sindikalnega odbora. Na seji so predlagali deset kandidatov za člane delavskega sveta TOZD vzdrževanje, energija in transport ter štiri delegate za člane delavskega sveta Železarne. Ob sprejemanju predlogov kandidatov za člane samoupravnih organov je bila poudarjena želja, da bi bilo v samoupravnih organih, ki jih bomo izvolili 15. junija, čimveč mladih.

Tov. Filej, vodja delovne skupine ključavničarjev, je povedal, da ima težave pri sklicevanju sestankov, ker so ključavničarji zaposleni na različnih delih in remontih in predlaga obratovodstvu strojnega vzdrževanja, da mu omogoči redno izvedbo sestankov delovne skupine. Namesto Alojza Lebarja je bil za člana sindikalnega odbora izvoljen Franc Razingar iz SV jeklarne. Za brezplačno letovanje na morju je bil predlagan Rafael Kolbl iz montažnega oddelka Javornik. Razpravljali so še o organizaciji izletov, nato pa so odobrili denarno pomoč sodelavcem: Cirilu Noču, Marjanu Židanku in Ivku Kosu.

**Dopisujte
v
Železarja**

Kokile na livnih vozovih pred martinarno

Preiskava okuženih živil

4.

Produkte radioaktivnega razpada je mogoče dobiti tudi iz jedrskih reaktorjev (uranskih peči). Na podoben način se lahko aktivirajo najrazličnejše snovi, kakor na primer apno in drugo. Razen tega je mogoče uporabiti tudi radioaktivne vojne strupe, posebno tiste iz skupine mehurjevcev. Tako ima na primer radioaktivni iperit, ki ga izdelujejo iz radioaktivnega žvepla, ali luisit, ki ga izdelujejo iz radioaktivnega arzena, razen učinka mehurjevcev tudi radioaktivni učinek.

Podobno lahko pomešajo nekatere vojne strupe s prahom radioaktivne snovi. Z degazacijo zastrupljenih površin se sicer radioaktivni strupi spremenijo v kako nestrupeno ali manj strupeno kemično spojino, radioaktivno žveplo oziroma radioaktivni arzen pa obstajata dalje. Radioaktivnih vojnih strupov in nekaterih drugih radioaktivnih snovi pa za zdaj še ne uporabljajo v obliki vojnih strupov, ker jih je zelo težavno hraniti in prevažati. Razen tega je silno drago nadomestiti navadne prvine z radioaktivnimi.

Produkti razpadanja (fizije) jedrskega orožja, razpršeni v prah, plavajo še nekaj časa v zraku, potem pa padejo na zemljo. Hitrost usedanja in površina okuženega zemljišča sta odvisni od velikosti in teže delcev, od zračnih tokov itd. Med drugim je mogoče najti radioaktivnost v večji ali manjši meri v vodi, na rastlinah, s katerimi se živali hranijo, na dlaki in koži živali.

Radioaktivne snovi, ki so prispele v zemljo, lahko absorbirajo rastline. Po tej poti utegnejo zaiti v prebavila domačih živali. Njihova nadaljna usoda je odvisna od narave delcev in od topljivosti v vodi.

Večina netopnih produktov razpadanja, razpršenih v zraku, se usede v zgornjem delu dihalnega trakta, kolikor sploh dospe v dihala. Od tod jih žival izkašlja ali pogoltne, čeprav jih določena količina vsekakor prodre v pljuča. Če gre za delce, velike kakor ogljikovi delci v zraku, se lahko sorbirajo in odložijo v pljučnem ali limfnem tkivu. Ta pojav imenuje patologija pnevmomonokonioza. Če so delci padli na zemljišče in rastline, jih živali lahko s hrano použijejo. Tako pripejo v želodec in v črevesje.

Resorpcija radioaktivnih prvin v prebavilih je dokaj počasna. Nekatere, kakor na primer barij in stroncij, se vedejo tako kakor kalcij, ki se nabira v kosteh. Podobno je tudi s plutonijem. Od skupne količine teh prvin, ki so prispele v organizem, jih bo čez sedem dni v kosteh že tri četrtine. Radioaktivni jod živali absorbirajo tudi iz zraka in ga preko pljuč naberejo v žlezi ščitnici. Druge produkte razpada žival lahko absorbira skozi pljuča, kolikor so topni v vodi.

Če organizma se te snovi še precej počasneje izločajo kakor pa resorbirajo. Izločajo se lahko tudi skozi vime, kar je posebno značilno za radioaktivni stroncij.

Ko je opazoval presnovo 24 najpomembnejših produktov radioaktivnega razpada (fizije), je Hamilton ugotovil, da je za to, da se odstrani polovica skupne količine iz krvi, potrebno povprečno 1–5 dni, iz jeter 10 dni, iz mišičja 15 dni, iz ledvic 15–20 dni, iz kosti pa 20 dni do 2 leti.

Mnoge radioaktivne prvine so zelo organotropne tudi proti vranici. Zaradi tega je treba zelo previdno ocenjevati klavno živino, ki je absorbirala določene količine radioaktivnih snovi, ker tudi neznatne količine teh snovi v hrani ali vodi lahko povzročijo v človeškem telesu hude spremembe. Roost predlaga, naj bi ob privozu v klavnico namestili detektorje, s katerimi bi ugotavljali tiste živali, ki bi utegnile biti okužene. Za detektorje je moč uporabiti klasične Geigerjeve števec, žepne dozimetre, fotodozimetre ali podobne aparate. Živali so sposobne za klanje, če ne kažejo znakov radioaktivnosti ali kake radiacijske bolezni. Posebno niso primerne živali, pri katerih je med radiacijsko boleznijo nastopila bakteriemija. Zato je treba vedno bakteriološko pregledati tudi meso. V dvomljivih primerih kosti in vse parenhimatozne organe, nemara tudi kožo, zavržemo, medtem ko lahko meso uporabimo.

Za razliko od živali, ki vsebujejo radioaktivne snovi, pa ni verjetno, da bi mogle postati živali nevarne zavoljo inducirane radioaktivnosti, razen če gre za zelo močno sevanje. To bi se utegnulo primeriti ob eksploziji podvodnih atomskih bomb, je pa ta vrsta radioaktivnosti zelo slabotna in kratkotrajna in je redno pod tako imenovano tolerantno dozo za človeški organizem. Ta doza, ki jo človeški organizem lahko brez škode sprejme, je 0,1 r dnevno, 0,3 r tedensko, in 12,5 r letno.

Ta doza ustreza 500-kratni dozi, ki jo organizem prejema s kozmičnim sevanjem in z naravno radioaktivnostjo. Dovoljene doze pa moramo smatrati za maksimalne. Paziti je treba, da so čim manjše, saj ima doza 200–400 r za posledico že hude poškodbe človeškega telesa ali celo smrt.

● obrambna vzgoja ● obrambna vzgoja ●

Sodelavki-signerki pri označevanju bram na Beli

Iz razprave na volilni konferenci sindikata Železarne

Razprava Marjana Žitnika

V svoji diskusiji bi se rad dotaknil vprašanja delovne sile v Železarni.

Vsakodnevno se srečujemo z vprašanji o pomanjkanju delovne sile, zahtevami po novih kadrih, o fluktuaciji ipd., pa vendar pri tem le malokdo pomisli tudi na vsa tista vprašanja, ki so tesno povezana s tem.

Pomanjkanje delovne sile je bilo v preteklih letih za železarno zelo pereče. Vsakodnevno se prihajale zahteve obratov po najnujnejših delavcih, da bi lahko normalno obratovali. Ne trdim, da je danes to že popolnoma urejeno, pa kljub temu mislim, da se je stanje močno izboljšalo. Odgovorni so se pod silo razmer, ki so v železarni in tudi v večjih drugih podjetjih nastala, obrnili navznoter, na reševanje notranjih možnosti, kot so: razna premeščanja, dodatna izobraževanja, prekvalifikacija, opravljanje nadurnih del, odlaganje čistega 42-urnega delovnega tedna ipd.

Poglejmo še nekaj statističnih podatkov fluktuacije:

— v letu 1970 je fluktuiralo 852 delavcev ali 14,7 % na po- prečen stalež zaposlitve,

— v letu 1971 je fluktuiralo 889 delavcev ali 15,7 % na po- prečen stalež zaposlenih,

— v letu 1972 je fluktuiralo 723 delavcev ali 12,9 % na po- prečen stalež zaposlenih.

Ta podatek nam pokaže kljub temu, da skriva neka- tere pomanjkljivosti, da se stanje počasi, vendar zanesljivo izboljšuje. Vodje obratov in delovodje bi morali močno vplivati na zmanjšanje fluktuacije v obratih, kajti po za- jetih podatkih o fluktuaciji po posameznih obratih je mogoče izbrati, da fluktuacija ni največja samo tam, kjer so najbolj neurejeni in naj- težji pogoji dela, ampak tudi tam, kjer so vzrok odhoda vse prej ostali kot pa objek- tivni vzroki. Problematična pa so tudi posamezna delov- na mesta, za katera nam je poznano, da je fluktuacija zelo pogosta, pa se nič ali zelo malo ukrene za sanacijo ali

likvidacijo takega delovnega mesta. Nadalje naj bi se uvedle konkretne potrebe za delovna mesta, kar bi vsekakor veliko pripomoglo pri samem sprejemu novih kadrov, da bi se vedelo, kakšne so zahteve delovnega mesta tudi glede fizičnih in psihičnih sposobnosti delavca in ne samo strokovnih. Tu nastopata dve skrajnosti. Po eni strani gledanje na normative in težnja po novih delavcih, po drugi strani pa neustrezno ali ne- pravilno zaposlena delovna sila in slaba notranja orga- nizacija dela. Mislim, da bo z ustanavljanjem TOZD to vprašanje postalo še bolj aktualno. Potrebno bo usklaje- vanje potreb po novih kadrih na nivoju TOZD kot celote in ne lokalistično gledanje iz potreb obratov ali celo oddel- kov, kar pa je naloga pred- vsem vodstvenega kadra. Zad- nje čase pa se je pojavil nov problem, problem zaposlitve upokojencev. Moramo si priz- nati, da so nam v preteklih letih prav ti v dobri meri na- domestovali manjkajočo delovno silo. Z novimi zakon- skimi ukrepi pa so se pojavi- le govorice, da bodo posame- zni prenehali z delom v to- varni. Tako bi bili nekateri obrati, pri katerih proizvod- nja odnosno delo sloni pred- vsem na individualnih delov- nih mestih, krepko prizadeti. Upamo, da so to samo prva reagiranja, ki pa se hodo z bolj trezno in poglobljeno presojo spremenila v našo korist in korist cele družbe.

Nadalje naj opozorim tudi na odhode glede narodnostne strukture. Še vedno odhaja največ neslovenecv in to predvsem zaradi neurejenih življenjskih pogojev, navad in običajev. To si tolmačim tudi z neurejenimi notranji- mi odnosi v tovarni do teh ljudi. Vse preveč si predstav- liamo, da smo opravili svojo dolžnost, ko smo dplavca po- stavili na delovno mesto, nu dali najpotrebnejše za delo, osebni dohodek in še kaj, potem pa ga pustimo na mi- lost in nemilost, da si sam kroji svojo usodo ter razmiš- lja o železarni. Zdi se mi, da tudi sindikalna organizacija na tem področju ni naredila

vsega. Posamezniki so prepu- ščeni vzdušju, v katerega so ob sprejemu takorekoč neve- de upadli, ki pa je lahko škodljiv ali pa vzpodbuden odnoso od ljudi, ki v tem okolju delajo ter kako mu posamezne stvari prikazujejo, kar pa je lahko odvisno od momentalnega razpoloženja delavca, ki novospregajete- ga uvaja.

Mogoče se nekaterim na pr- vi pogled vse to zdi smešno, če pa pogledamo, da nas stane vsak novospregajeti delavec cca 155.000 starih dinarjev, da vlagamo toliko sredstev za izobraževanje in izpopolnjevan- je, si mora nehote misljenje spremeniti in uvideti, da je temu potrebno posvetiti več pozornosti.

Kot problem pri tem, pa se kaže tudi pri delavcih, ki samovoljno zapuščajo podjet- je, se selijo iz kraja v kraj, tako, da je nemogoče od njih izterjati sredstva, ki so jih potrošili v času kratke zapol- sitve, včasih samo par dni. Temu so kriva toga zakonska določila, kriva pa so tudi po- samezna podjetja, ki delavca zaposlijo celo brez delovnih knjižic.

Ko toliko govorimo o fluk- tuaciji, o odhodih iz podjet- ja, o stalnosti odnosno o pri- vrženosti podjetju, se mi po- stavlja vprašanje, kakšna je sploh razlika med tistimi, ki so vsa leta — sušna in boga- ta, preživeli v železarni in med tistimi, ki so se prosto sprehajali po drugih podjet- jih, dostikrat tudi v tujini in potem prišli nazaj v železar- no. Zaradi tega mislim, da je namensko za to premajhna stimulacija, ki jo sprejema- mo zajeto v izplačilih oseb- nega dohodka, še posebno, če izvzamem priznanje in nagra- de jubilarov, ki se bodo prej ali slej preoblikovale v sred- stva minulega dela.

Se bi lahko navajal želje, težnje in zahteve delavcev na eni ter možnosti zahteve po delu in cilje na drugi strani, o čemer pa mislim, da bodo diskutantje danes še razprav- ljali. Naloga sindikalne orga- nizacije, kadrovskega sektor- ja in nas vseh pri tem pa je, da poskušamo na čimboljši način vse to usklajevati.

Obisk v železarni Skopje

Pred kratkim je skupina najbolj aktivnih avtorjev teh- ničnih izboljšav naše Železar- ne obiskala železarno Skopje. Radi bi izmenjali izkušnje in navezali tesnejše stike z av- torji tehničnih izboljšav žele- zarne v Skopju. Povedati mo- ram, da smo bili deležni ve- like pozornosti in prave makedonske gostoljubnosti. Vsi, s katerimi smo imeli razgo- vore in ki so nas vodili pri ogledovanju celotne železar- ne, so pokazali veliko zani- manje za naše delo. V raz- govorih so poleg vodilnih lju- di v proizvodnji sodelovali tu- di predsednik centralnega de- lavskega sveta, predsednik or- ganizacije inženirjev in teh- nikov. V razgovorih smo v glavnem obravnavali proble- me, ki se tičejo dejavnosti tehničnih inovacij. Iz razgo- vorov je bilo razvidno, da ta dejavnost ni dosegla večjega razmaha in sedaj šele bolj organizirano rešujejo te pro- bleme. Za začetek bodo imeli pobudo člani organizacije in- ženirjev in tehnikov. Po raz- govorih, katere smo imeli pr- vi in drugi dan, smo si ogle- dali vsa glavna proizvodna postrojenja ter oddelek za raziskave. Moj namen je, da v kratkem opišem posamezne naprave v železarni. Moram poudariti, da smo bili prese- nečeni nad velikostjo Železar- ne, saj od rudnega dvora do skladišča, ki je na drugem koncu, predstavlja kar zavid- ljivo razdaljo. Posamezni ob- rati so razmeščeni lepo po redu tehnoloških procesov, kar brez dvoma zmanjšuje stroške notranjega transpor- ta. Rudni dvor je opremljen z mehaniziranim transpor- tom. Rudo dovažajo s speci- alnimi vagoni iz lastnih rud- nikov. Rudo odlagajo v šestih rudnih gredah, posebno po- zornost posvečajo izenačevan- ju vsipa za peči. Tehnologija pridobivanja grodlja v žele- zarni Skopje je osnovana na predredukciji v rotacijskih pečeh, od teh pa gre ruda pregreta na 1100 stop. v elek- trične plavže, imenovane TH peči. Kot gorivo v rotacijskih pečeh uporabljajo kosovski lignit in plin iz lignita. Imajo tudi napravo za izdelavo pe- letov, vendar je bila ta v re- montu. Za predredukcijo ru- de imajo pet rotacijskih peči, dolgih 95 metrov, z notranjim premerom 1500 mm. Celoten transport rude za te peči je urejen s transportnimi tra- kovi. Žal pa vseh teh pet ro- tacijskih peči zaradi raznih tehnoloških težav in neustrez- nega lignita ne izkoriščajo. Da pa ne bi stalo izven obra- tovanja tudi pet TH-peči, le- te zakladajo s surovo nepre- delano rudo, kar povečuje po- rabo električne energije in zmanjšuje količino proizvod- nje. Poraba električne energi- je je ogromna in bi samo za pet TH-peči rabili toliko elek- trike, kolikor bi jo proizvedle 2 in pol mavrovske hidroelek- trarne. Dnevna proizvodnja grodlja vseh petih TH peči je 1200 ton. Ves grodelj vozijo v tekočem stanju v jeklarne,

kjer imajo dva aktivna me- šalca s kapaciteto 2400 ton. Za proizvodnjo jekla imajo dva LD konvertorja z zmog- ljivostjo 2400 ton, obratuje samo eden, eden pa je v re- montu. Vsako uro dobijo 100 ton jekla, ki ga ulivajo v bra- me, težke devet ton. Vlivajo jih na vozove in nato vozijo v slačilno halo. Imajo tudi 60-tonsko električno peč. Za ogrevanje bram v valjarnah imajo globinske peči. V va- ljarnah valjajo samo pločevino, imajo valjarno debele plo- čevine, ki lahko valja ploče- vino v širini treh metrov. V glavnem valjajo pločevino za potrebe ladjedelnic. Valjarna je podobna naši valjarni 2400, samo da je bolj obširna. Ze- lo veliko prostora zavzema naprava za hlajenje pločevine in je mehanizirana. Drugi del vroče valjarne pa je valjarna trakov. V tej imajo eno re- verzirno ogrodje in šest za- porednih ogrodij ter vroči na- vijalec. Trakove predelujejo v hladni valjarni. Vse napra- ve do hladne valjarne so v glavnem zgrajene.

Hladna valjarna je še v gradnji. Stojijo že ogromne in zračne hale, tudi veliko opreme je že dobavljene. Tren- utno je zaposlenih že okrog petdeset monterjev iz Anglije. Vsa oprema je iz Anglije. Pri- manjkuje jim jekla in tako razmeroma drage ter moder- ne naprave niso izkoriščene, kar brez dvoma podražuje proizvodnjo. Poudarjeno je bilo, da bi morala smederev- ska železarna zaagati skop- sko železarno z jeklom, ven- dar ima tudi ta v programu izgradnjo valjarn.

V razgovorih, ki smo jih imeli prvi dan, so nam naka- zali njihov nadaljnji razvoj. Da bi izkoristili vse zmogljivi- vosti od jeklarne do hladne valjarne, imajo v programu gradnjo dveh klasičnih plav- žev. Povedali so nam, da je tak tehnološki postopek za pridobivanje grodlja, kot je bil predviden v Skopju, samo še nekje v Afriki, ki pa tudi ne deluje preveč dobro. V je- klarni pa imajo v perspektiv- nem planu tudi izgradnjo konti liva. Toda vse te nove naprave bodo terjale še ogromno finančnih sredstev, seveda pa je to nujno, da bo- do dosedaj vložena sredstva izkoriščena. Ravno tako je v Makedoniji precejšnja zaloga železovih rud, katero moramo tudi izkoristiti. Prostora za razširitev železarne je tudi dovolj.

Pri ogledu vseh obratov v železarni Skopje mi je nehote prišla misel, katere se ne mo- rem znebiti, da vlada pri iz- gradnji bazične industrije kar precejšen nered, ki jemlje na- šemu gospodarstvu ogromna finančna sredstva, saj gradi- mo nove zmogljivosti, dočim že dograjene ne delujejo s polno zmogljivostjo zaradi pomanjkanja vložnega ma- teriala. Pri tem sem tudi po- mislil, kakšna bo situacija s koksom, ko bosta dograjena tudi plavža v Skopju, saj ga že sedaj primanjkuje

Predlog splošnega vrstnega reda prosilcev stanovanj za leto 1973

Tek. št.	Priimek in ime	Del. št.	Naziv obrata	Točke po pravilniku	Leto vlož. vloge	Vrsta stanovanja	Tek. št.	Priimek in ime	Del. št.	Naziv obrata	Točke po pravilniku	Leto vlož. vloge	Vrsta stanovanja
1	Čimžar Klotilda	17486	žičarna	378	1972	dvosobno	68	Cejvanovič Šerif	22903	uprav. službe	240	1972	enosobno
2	Hribar Zofija	—	upokojenka	365	1972	enosobno	69	Frančeskin Jože	29038	strug. valj.	240	1972	trosobno
3	Duratovič Ibrahim	18244	el. peč	360	1972	trosobno	70	Juch Branko	28099	stroj. vzdrž.	240	1972	dvosobno
4	Šabič Ramo	15272	blooming	347	1972	trosobno	71	Čatak Hasim	18949	uprav. službe	239	1964	dvosobno
5	Urbas Valentin	06850	martinarna	347	1972	trosobno	72	Bizjak Franc	22428	VEN	239	1970	trosobno
6	Hočevar Regina	80804	uprav. službe	333	1972	trosobno	73	Klinar Milan	22933	martinarna	238	1971	enosobno
7	Pikon Karol	—	upokojenec	325	1972	enosobno ZB	74	Adrovič Muslija	19861	transport	235	1967	dvosobno
8	Džamastagič Husein	18951	plavž	319	1972	trosobno	75	Avdič Fadil	23879	martinarna	235	1969	dvosobno
9	Domitrovič Viktor	25079	žičarna	315	1972	dvosobno	76	Gašparič Franjo	23689	transport	235	1969	dvosobno
10	Pintar Ludvik	—	upokojenec	314	1970	trosobno	77	Gasar Jože	03367	hlad. valj.	235	1970	trosobno
11	Jamar Silva	11462	šamotarna	313	1972	dvosobno	78	Mravljec Miran	23633	stroj. del.	235	1970	dvosobno
12	Gurevčin Pavel	—	upokojenec	310	1972	enosobno	79	Komel Tomaž	22435	VEN	235	1971	dvosobno
13	Balkovec Vera	22664	blooming	305	1972	trosobno	80	Oblak Marjan	23013	strug. valj.	235	1971	dvosobno
14	Mencinger Hilda	09184	elektrodni	305	1972	enosobno	81	Zaplotnik Anton	20553	lahka proga	235	1971	garsonjera
15	Pušer Stanko	08707	martinarna	304	1972	trosobno ZB	82	Alič Janez	23729	gradb. vzdrž.	235	1972	dvosobno
16	Alagič Said	18094	martinarna	302	1972	trosobno	83	Golob Vera	24022	el. peč	235	1972	dvosobno
17	Fatkič Husein	19270	uprav. službe	300	1972	garsonjera	84	Hartman Ivan	22119	lahka proga	235	1972	trosobno
18	Vidič Janez	80607	uprav. službe	300	1972	enosobno	85	Kerič Ešef	21934	martinarna	235	1972	trosobno
19	Nikolič Drago	11291	martinarna	295	1972	dvosobno	86	Kos Mirko	22512	stroj. del.	235	1972	dvosobno
20	Vidič Milica	80608	OTK	295	1972	garsonjera	87	Medja Dragica	81423	uprav. službe	235	1972	dvosobno
21	Čebulj Ludvik	15648	plin. vodna	290	1972	dvosobno	88	Kuvek Franjo	—	upokojenec	234	1966	trosobno
22	Gluhar Francka	—	upokojenka	289	1972	garsonjera	89	Ključanin Maše	21541	martinarna	234	1968	dvosobno
23	Trstenjak Anton	18865	transport	285	1968	garsonjera	90	Blagójevič Dragomir	28137	žebljarna	233	1972	trosobno
24	Beguš Elizabeta	80024	uprav. službe	285	1972	garsonjera	91	Pivar Alojz	22437	blooming	232	1966	dvosobno
25	Janževac Stanislav	09935	blooming	285	1972	garsonjera	92	Avdič Adil	22613	martinarna	232	1967	enosobno
26	Pipan Mihael	—	upokojenec	283	1972	trosobno ZB	93	Sušanj Stanko	22288	stroj. del.	232	1967	trosobno
27	Jelečević Ramiz	21813	hlad. valj.	280	1972	dvosobno	94	Kovačević Miloš	18746	martinarna	232	1971	dvosobno
28	Suljanovič Sulejman	24154	blooming	280	1972	dvosobno	95	Kragolnik Franjo	26695	žičarna	232	1971	enosobno
29	Vovk Alojz	12562	VEN	280	1972	dvosobno	96	Rajlič Milan	21530	valj. 2400	231	1966	dvosobno
30	Podlogar Jernej	—	upokojenec	276	1972	dvosobno ZB	97	Pirman Franc	06744	blooming	231	1967	dvosobno
31	Gerzič Mustafa	14243	martinarna	275	1972	garsonjera	98	Kogoj Stanko	15571	valj. 2400	231	1970	dvosobno
32	Harambašič Osman	22534	martinarna	275	1972	garsonjera	99	Hamzič Bejsa	27237	VEN	231	1971	enosobno
33	Ivanovič Slavko	09491	hlad. valj.	273	1972	trosobno ZB	100	Peternel Milan	81174	RTA	231	1971	dvosobno
34	Božič Jelka	17608	elektrodni	270	1972	enosobno	101	Varek Ivan	24407	transport	230	1967	dvosobno
35	Brglez Jožica	60625	družb. prehrana	269	1967	dvosobno	102	Ambrožič Franc	25101	martinarna	230	1968	dvosobno
36	Pivač Šerif	22016	martinarna	269	1971	dvosobno	103	Freljih Sonja	25572	RTA	230	1970	dvosobno
37	Bohak Anton	25900	plavž	265	1971	dvosobno	104	Pogačnik Roman	81284	RTA	230	1970	dvosobno
38	Mihelič Alojz	81121	OTK	265	1971	enosobno	105	Jekovec Janez	21965	stroj. vzdrž.	230	1971	garsonjera
39	Gorza Jože	17909	martinarna	265	1972	garsonjera	106	Kancler Anton	23845	plavž	230	1971	dvosobno
40	Sekne Miro	—	upokojenec	265	1972	garsonjera	107	Kavčič Crtomir	80929	OTK	230	1971	garsonjera
41	Vister Ciril	81356	VEN	263	1962	dvosobno	108	Lavtižar Vito	24815	žičarna	230	1971	dvosobno
42	Junež Vinko	22905	hlad. valj.	262	1967	enosobno	109	Pivač Fehim	24427	transport	230	1971	dvosobno
43	Nikšič Mladen	23815	plavž	260	1969	dvosobno	110	Sodja Marjan	23672	stroj. vzdrž.	230	1971	dvosobno
44	Gorinjac Suljo	22021	el. peč	260	1972	dvosobno	111	Skrjanc Helena	26605	uprav. službe	230	1971	trosobno
45	Našič Husein	22215	martinarna	260	1972	trosobno	112	Čušar Jože	23022	transport	230	1972	dvosobno
46	Suler Kazimir	24234	stroj. vzdrž.	260	1972	trosobno	113	Halupka Jakob	28756	gradb. vzdrž.	230	1972	trosobno
47	Marčič Anton	22386	stroj. vzdrž.	256	1972	enosobno	114	Hribar Erik	22776	plavž	230	1972	dvosobno
48	Ramuš Benjamin	80858	uprav. službe	255	1967	dvosobno	115	Kopše Franc	24412	valj. žice	230	1972	trosobno
49	Frauer Anton	17281	martinarna	255	1972	garsonjera	116	Srčič Marija	—	upokojenec	229	1966	trosobno
50	Midžon Sevdaga	19239	martinarna	255	1972	dvosobno	117	Rihtaršič Vinko	22061	uprav. službe	227	1966	dvosobno
51	Matusak Stefan	21547	stroj. vzdrž.	254	1960	trosobno	118	Lotrič Aljoša	25697	plavž	227	1971	dvosobno
52	Šuvak Branko	12292	uprav. službe	254	1970	trosobno	119	Kelih Milan	04152	blooming	226	1969	enosobno
53	Princ Anton	22689	valj. Bela	252	1969	dvosobno	120	Čizmič Fedha	27799	žebljarna	226	1971	dvosobno
54	Črv Marjeta	81438	uprav. službe	251	1972	dvosobno	121	Sučur Jovo	24542	blooming	226	1971	enosobno
55	Mavsar Slavko	22491	elektrodni	250	1972	trosobno	122	Čatak Sabid	24971	šamotarna	225	1969	dvosobno
56	Nikolič Mirko	21630	martinarna	250	1972	dvosobno	123	Mihajlov Pano	25358	plavž	225	1969	enosobno
57	Stare Alojz	01092	OTK	249	1963	trosobno	124	Sluga Franc	23894	el. peč	225	1969	garsonjera
58	Čučuk Salko	15481	el. peč	249	1972	trosobno	125	Kejžar Marjan	24882	hlad. valj.	225	1970	enosobno
59	Kemperle Rudolf	05180	martinarna	248	1972	trosobno ZB	126	Pečar Janez	24902	valj. žice	225	1970	dvosobno
60	Lovič Osman	21250	plavž	245	1972	dvosobno	127	Jasnič Ljubo	81539	uprav. službe	225	1971	dvosobno
61	Tumpaj Anton	23237	plavž	245	1972	dvosobno	128	Odar Janez	22388	stroj. vzdrž.	225	1971	garsonjera
62	Petrič Ivanka	81639	uprav. službe	244	1972	dvosobno	129	Pust Dragomira	81513	uprav. službe	225	1971	dvosobno
63	Marinkovski Bogdan	23676	žičarna	242	1972	dvosobno	130	Šenveter Ivan	25860	stroj. vzdrž.	225	1971	dvosobno
64	Milutinovič Blagomir	22581	žičarna	240	1969	dvosobno	131	Urukalo Nikola	26353	profilarna	225	1971	dvosobno
65	Trojcar Božidar	26262	žičarna	240	1969	dvosobno	132	Grgič Salko	23306	martinarna	225	1972	dvosobno
66	Brezigar Bogdan	23151	transport	240	1970	dvosobno	133	Jurca Jože	81301	OTK	225	1972	dvosobno
67	Ambrožič Vinko	22857	OTK	240	1971	dvosobno	134	Koblar Karel	23587	stroj. vzdrž.	225	1972	dvosobno

135	Lipovec Angelca	22223	žebljarna	225	1972	garsonjera	214	Atanasov Simeon	27751	plavž	205	1972	dvosobno
136	Pajič Kasim	23339	martinarna	225	1972	enosobno	215	Berden Branko	26679	stroj. vzdrž.	205	1972	dvosobno
137	Rijavec Milan	23063	lahka proga	225	1972	dvosobno	216	Kalan Anton	81536	uprav. službe	205	1972	dvosobno
138	Tomazin Bago	22891	žičarna	225	1972	enosobno	217	Serafinov Metodija	27668	el. peč	205	1972	dvosobno
139	Sodja Srečko	16319	blooming	224	1960	dvosobno	218	Vranič Vidoja	27349	el. peč	205	1972	enosobno
140	Živkovič Tomo	24205	valj. 2400	223	1966	trosobno	219	Zniderčič Angel	26712	stroj. vzdrž.	205	1972	dvosobno
141	Sukič Alojz	—	upokojenec	223	1967	trosobno	220	Pajntar Franc	23085	plavž	204	1968	dvosobno
142	Popovič Gavro	18596	plavž	223	1971	dvosobno	221	Lambergar Edvard	22951	transport	204	1970	trosobno
143	Mihajlovič Hranislav	22019	blooming	223	1972	dvosobno	222	Kešina Ilija	25522	lahka proga	202	1972	dvosobno
144	Kalan Tjaša	81550	transport	222	1969	trosobno	223	Udir Simon	28020	transport	201	1971	dvosobno
145	Crnklič Fadil	25227	el. peč	220	1969	dvosobno	224	Crnovič Eniz	18472	lahka proga	200	1968	dvosobno
146	Marinkovič Boško	—	upokojenec	220	1969	enosobno	225	Mihajlovič Slavomir	25288	blooming	200	1969	enosobno
147	Brišar Ivan	26165	VEN	220	1970	dvosobno	226	Mujkič Rāsim	27081	plavž	200	1971	enosobno
148	Baša Vladislav	23273	transport	220	1971	enosobno	227	Rebernik Majda	29146	uprav. službe	200	1971	dvosobno
149	Maurič Anton	23960	šamotarna	220	1971	garsonjera	228	Turkeč Hamzalija	26625	el. peč	200	1971	enosobno
150	Novak Alojz	26737	jeklovlek	220	1971	trosobno	229	Gasar Damjan	81592	el. toplot.	200	1972	dvosobno
151	Boškov Slobodan	27631	plavž	220	1972	dvosobno	230	Karahodžič Ethem	26857	blooming	200	1972	dvosobno
152	Delič Drago	20443	martinarna	220	1972	trosobno ZB	231	Lasnik Anica	27773	žebljarna	200	1972	dvosobno
153	Salopek Joso	22552	martinarna	220	1972	garsonjera	232	Rostohar Jolanda	26051	jeklovlek	200	1972	dvosobno
154	Šimič Božidar	24199	hlad. valj.	220	1972	dvosobno	233	Sedlar Stanko	24807	elektrodni	200	1972	garsonjera
155	Vidmar Janez	81470	uprav. službe	220	1972	dvosobno	234	Fišar Anton	22177	uprav. službe	199	1969	dvosobno
156	Zupan Franci	25306	blooming	220	1972	dvosobno	235	Kuvek Ante	19538	uprav. službe	199	1972	dvosobno
157	Žefran Urban	16947	plavž	220	1972	dvosobno	236	Hamzič Derviš	25071	transport	197	1967	enosobno
158	Živanovič Radovan	22601	blooming	220	1972	garsonjera	237	Čatak Sida	60019	družb. prehrana	197	1972	dvosobno
159	Kovačič Janez	24955	el. peč	219	1969	trosobno	238	Vidovič Anica	24342	šamotarna	197	1972	trosobno
160	Kardašević Rifet	24392	valj. 2400	218	1972	trosobno	239	Vukčević Gajo	25100	valj. 2400	196	1971	dvosobno
161	Magovac Radoslav	28215	žebljarna	218	1972	trosobno	240	Brajič Nikola	25591	stroj. vzdrž.	195	1971	garsonjera
162	Živec Stanko	—	upokojenec	217	1967	enosobno	241	Fabjan Anica	26789	uprav. službe	195	1971	garsonjera
163	Zahič Mehmed	23752	plavž	217	1969	enosobno	242	Komlenovič Dragojlo	27426	VEN	195	1971	enosobno
164	Krauthaker Narteja	81469	stroj. vzdrž.	215	1969	dvosobno	243	Lazarov Simeon	27569	plavž	195	1971	enosobno
165	Miko Angelca	26111	uprav. službe	215	1969	dvosobno	244	Sedlarevič Mikosav	27201	profilarna	195	1971	dvosobno
166	Sehovič Sadik	25766	hlad. valj.	215	1969	dvosobno	245	Šifrer Branko	81603	uprav. službe	195	1971	garsonjera
167	Guzelj Viktor	25658	žičarna	215	1971	dvosobno	246	Trailovič Čedomir	27076	plavž	195	1971	enosobno
168	Kavčič Anica	81474	uprav. službe	215	1971	dvosobno	247	Antov Mihail	28130	martinarna	195	1972	garsonjera
169	Bečar Zulfija	27659	plavž	215	1972	enosobno	248	Imamovič Safet	26587	martinarna	195	1972	enosobno
170	Čelebič Ahmet	23677	žičarna	215	1972	trosobno	249	Iskra Tomaž	81324	uprav. službe	195	1972	garsonjera
171	Lavtizar Drago	24827	jeklovlek	215	1972	dvosobno	250	Ivančič Marko	25559	jeklovlek	195	1972	dvosobno
172	Rupar Janez	23983	jeklovlek	215	1972	garsonjera	251	Jovanov Stojan	27869	el. toplot.	195	1972	enosobno
173	Šolar Franci	03626	hlad. valj.	214	1972	trosobno	252	Kačarevič Lucija	26791	VEN	195	1972	dvosobno
174	Kos Karel	24134	el. peč	211	1972	dvosobno	253	Kokalj Pavel	25123	VEN	195	1972	garsonjera
175	Brkič Osman	25533	hlad. valj.	210	1969	enosobno	254	Sotlar Vlado	25143	hlad. valj.	195	1972	enosobno
176	Ilišič Vlado	25419	plavž	210	1969	dvosobno	255	Kralj Justina	81207	OTK	194	1968	trosobno
177	Radič Milivoje	26342	martinarna	210	1970	enosobno	256	Hadžič Mustafa	22810	martinarna	193	1966	dvosobno
178	Sedlarevič Radovan	26357	profilarna	210	1970	dvosobno	257	Mlakar Janko	11166	plavž	193	1971	trosobno
179	Žerjav Martin	26012	blooming	210	1970	dvosobno	258	Štravs Darinka	80141	uprav. službe	192	1966	dvosobno
180	Dudič Drago	26602	el. toplot.	210	1971	dvosobno	259	Švegelj Franciška	60391	družb. prehrana	191	1964	enosobno
181	Galijašević Ahmed	26978	el. peč	210	1971	trosobno	260	Jelševar Valerija	23324	elektrodni	191	1972	dvosobno
182	Jeftenič Stoja	27789	elektrodni	210	1971	garsonjera	261	Kadirič Salih	28146	blooming	191	1972	dvosobno
183	Jokič Milorad	81637	OTK	210	1971	dvosobno	262	Erzar Virgil	20701	stroj. vzdrž.	190	1967	dvosobno
184	Vujič Luka	25637	valj. 2400	210	1971	dvosobno	263	Avdič Hilmo	23608	martinarna	190	1968	dvosobno
185	Dautovič Ibro	26065	el. peč	210	1972	dvosobno	264	Cvijič Bogdan	26502	transport	190	1971	enosobno
186	Klinar Tomaž	81481	razisk. odd.	210	1972	dvosobno	265	Drakulič Zora	27798	blooming	190	1971	dvosobno
187	Korošec Franc	23683	stroj. vzdrž.	210	1972	garsonjera	266	Lenarčič Jože	25763	hlad. valj.	190	1971	garsonjera
188	Lužnik Milan	24110	VEN	210	1972	garsonjera	267	Molan Ivan	81468	VEN	190	1971	garsonjer
189	Mušič Ahmet	25820	transport	210	1972	dvosobno	268	Alt Branko	26186	str. vzdrž.	190	1972	dvosobno
190	Štancar Jože	24848	plavž	210	1972	dvosobno	269	Barišič Ilija	28605	blooming	190	1972	trosobno
191	Šulc Milan	25308	valj. 2400	210	1972	dvosobno	270	Blagojevič Milosav	27088	plavž	190	1972	enosobno
192	Uršič Vlado	25214	RTA	210	1972	dvosobno	271	Brejc Esterina	29132	uprav. službe	190	1972	dvosobno
193	Zukič Marko	26849	lahka proga	210	1972	dvosobno	272	Bunčič Dragomir	27790	el. toplot.	190	1972	dvosobno
194	Čepka Franc	24149	valj. 2400	209	1965	enosobno	273	Kadirič Refik	27199	martinarna	190	1972	dvosobno
195	Stražišar Franc	80513	OTK	209	1965	dvosobno	274	Karič Ibrahim	27015	plavž	190	1972	enosobno
196	Zamida Franc	21952	transport	209	1965	dvosobno	275	Košir Mitja	26928	stroj. vzdrž.	190	1972	enosobno
197	Brelj Simon	23228	valj. žice	209	1969	dvosobno	276	Miko Janez	81526	uprav. službe	190	1972	dvosobno
198	Bevc Anton	25182	jeklovlek	209	1972	enosobno	277	Renko Jože	26619	VEN	190	1972	enosobno
199	Rebolj Anton	81464	uprav. službe	209	1972	enosobno	278	Zahirovič Šukrija	27010	plavž	190	1972	enosobno
200	Seničak Husein	23866	el. peč	209	1972	dvosobno	279	Kunšek Maks	22997	lahka proga	189	1968	dvosobno
201	Albani Vinko	21623	lahka proga	207	1966	dvosobno	280	Lešnjak Marija	80281	uprav. službe	189	1969	enosobno
202	Petrov Jovan	27334	plavž	207	1972	dvosobno	281	Debenjak Branko	22096	VEN	189	1971	dvosobno
203	Andres Josip	23938	transport	206	1972	dvosobno	282	Dimitrov Pavle	17764	žičarna	188	1964	dvosobno
204	Hadžič Safet	16492	blooming	205	1966	dvosobno	283	Suljanovič Munib	24751	plavž	188	1966	enosobno
205	Ališič Ferid	24161	el. peč	205	1967	enosobno	284	Sarajkič Ismet	27080	el. peč	188	1972	enosobno
206	Alagič Velid	21597	martinarna	205	1968	dvosobno	285	Maher Oto	24961	martinarna	186	1966	dvosobno
207	Sliško Ivan	23678	transport	205	1968	dvosobno	286	Železnik Franc	20712	martinarna	186	1966	dvosobno
208	Drmotič Slavica	81437	uprav. službe	205	1970	garsonjera	287	Rihtaršič Franc	16239	plavž	185	1966	dvosobno
209	Barišič Jozo	27430	plavž	205	1971	dvosobno	288	Bešič Nail	24514	transport	185	1969	dvosobno
210	Berglez Ludvik	81547	uprav. službe	205	1971	garsonjera	289	Vister Anica	80620	uprav. službe	185	1969	enosobno
211	Brun Jožica	81424	uprav. službe	205	1971	dvosobno	290	Armon Diana	26792	VEN	185	1971	garsonjera
212	Lika Vehbi	25043	lahka proga	205	1971	enosobno	291	Koder Zdravko	26580	VEN	185	1971	garsonjera
213	Rozman Aleksander	25830	stroj. vzdrž.	205	1971	dvosobno	292	Majkič Bogdan	27261	blooming	185	1971	enosobno

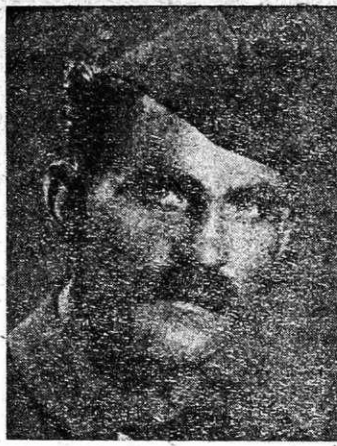
293	Čabrić Ahmed	27940	žičarna	185	1972	dvosobno	359	Smitran Slavko	21811	martinarna	160	1968	enosobno
294	Huseinbašić Safik	26963	transport	185	1972	dvosobno	360	Kogoj Albin	16748	plavž	160	1969	dvosobno
295	Jusufagić Nurija	27734	plavž	185	1972	dvosobno	361	Dabić Ranko	22942	valj. 2400	158	1965	dvosobno
296	Kičin Almar	26838	plavž	185	1972	enosobno	362	Hvala Milan	21134	uprav. službe	158	1967	dvosobno
297	Mulalić Mehmed	26556	stroj. vzdrž.	185	1972	enosobno	363	Ferk Viljem	24899	stroj. vzdrž.	158	1968	dvosobno
298	Nemec Ludvik	26735	stroj. vzdrž.	185	1972	dvosobno	364	Klinar Franc	18547	hlad. valj.	157	1968	dvosobno
299	Pavlin Janez	29145	uprav. službe	185	1972	dvosobno	365	Keranović Hasan	22410	jeklovlek	157	1970	dvosobno
300	Pribak Milan	27073	stroj. vzdrž.	185	1972	enosobno	366	Milošević Marija	80446	uprav. službe	156	1972	enosobno
301	Rozman Ivica	28037	blooming	185	1972	enosobno	367	Gojan Zora	60470	družb. prehrana	154	1972	garsonjera
302	Savkić Milenko	28426	blooming	185	1972	enosobno	368	Petković Aleksander	28065	martinarna	154	1972	enosobno
303	Sejfić Imzo	27767	plavž	185	1972	enosobno	369	Dobravec Janko	22577	plin. vodna	153	1965	dvosobno
304	Šorn Branko	26519	stroj. vzdrž.	185	1972	dvosobno	370	Horvačanin Anđelko	26981	transport	153	1972	dvosobno
305	Vergles Sonja	81477	uprav. službe	185	1972	garsonjera	371	Suhonjić Halil	25390	el. peč	152	1972	enosobno
306	Hrkalović Milan	60706	družb. prehrana	183	1972	dvosobno	372	Zuberović Ismeta	28157	žebljarna	152	1972	enosobno
307	Hatić Teofik	24178	žičarna	182	1965	dvosobno	373	Fajković Fuad	25339	martinarna	151	1971	dvosobno
308	Potočar Franc	23061	uprav. službe	182	1968	dvosobno	374	Lika Imet	23356	martinarna	150	1969	trosobno
309	Golobovič Radiša	21419	blooming	181	1972	dvosobno	375	Grohar Anton	21001	blooming	147	1966	dvosobno
310	Arbanas Nikola	26582	valj. žice	180	1972	garsonjera	376	Parežanin Vojislav	27267	stroj. vzdrž.	147	1972	dvosobno
311	Bišćević Ismet	26405	martinarna	180	1972	dvosobno	377	Suhonjić Ejub	25467	el. peč	147	1972	dvosobno
312	Čampara Osman	25853	blooming	180	1972	dvosobno	378	Mikulan Mira	60107	družb. prehrana	145	1972	dvosobno
313	Daljević Rajko	28535	stroj. vzdrž.	180	1972	dvosobno	379	Potočnik Franc	24735	blooming	144	1972	dvosobno
314	Delkić Kasim	28533	valj. 2400	180	1972	enosobno	380	Potočnik Franc	25067	lahka proga	143	1969	dvosobno
315	Filipaj Milena	26686	VEN	180	1972	garsonjera	381	Praskalo Jefto	18579	martinarna	142	1964	dvosobno
316	Kerić Halid	28737	plavž	180	1972	dvosobno	382	Tubić Ibrahim	26590	el. peč	140	1970	dvosobno
317	Kristan Emil	81595	uprav. službe	180	1972	dvosobno	383	Sodja Marija	20595	VEN	140	1972	enosobno
318	Milisavac Džordže	25861	stroj. vzdrž.	180	1972	enosobno	384	Ališić Munib	27361	martinarna	137	1972	enosobno
319	Pivač Mesud	27018	plavž	180	1972	enosobno	385	Stevanović Milan	21453	martinarna	135	1969	dvosobno
320	Stare Breda	27238	VEN	180	1972	enosobno	386	Muninović Edhem	23652	el. peč	134	1966	dvosobno
321	Mešić Edhem	20883	lahka proga	179	1961	enosobno	387	Prelec Danica	60252	družb. prehrana	133	1967	garsonjera
322	Kunšić Iva	80478	OTK	179	1970	enosobno	388	Fajković Hasan	23165	martinarna	133	1972	trosobno
323	Ručigaj Marjan	—	upokojenec	177	1972	trosobno	389	Zrnić Jovo	22114	transport	133	1972	dvosobno
324	Filipov Metodi	27636	lahka proga	175	1971	dvosobno	390	Mehmedović Smajo	26358	profilarna	132	1969	enosobno
325	Džunčić Nikola	27096	plavž	175	1972	garsonjera	391	Turk Draga	60773	družb. prehrana	131	1971	enosobno
326	Gogić Marinko	27372	blooming	175	1972	enosobno	392	Naumovski Mišo	23381	martinarna	129	1972	dvosobno
327	Halilović Alija	27886	plavž	175	1972	enosobno	393	Mrak Jožica	80819	uprav. službe	128	1971	dvosobno
328	Karov Stojče	27901	blooming	175	1972	enosobno	394	Gričar Jože	—	upokojenec	128	1972	enosobno
329	Milas Anđelko	27330	blooming	175	1972	garsonjera	395	Radovanović Miloš	26452	martinarna	126	1972	trosobno
330	Mulalić Esad	27783	žičarna	175	1972	enosobno	396	Svetina Sašo	25585	stroj. del.	126	1972	dvosobno
331	Petrović Vinko	28083	šamotarna	175	1972	enosobno	397	Pavšić Valentin	20505	uprav. službe	125	1970	dvosobno
332	Smitran Jovanka	27772	elektrodni	175	1972	enosobno	398	Trampuš Alenka	80397	uprav. službe	125	1972	dvosobno
333	Šupuk Dževad	26969	stroj. vzdrž.	175	1972	garsonjera	399	Demšar Marjan	81271	el. peč	120	1972	trosobno
334	Varl Duša	81551	uprav. službe	175	1972	dvosobno	400	Medić Salih	81033	uprav. službe	120	1972	dvosobno
335	Jakob Ivan	—	upokojenec	174	1970	enosobno	401	Smolej Francka	26905	stroj. del.	120	1972	trosobno
336	Markizeti Stanislav	23005	el. toplot.	174	1970	dvosobno	402	Marjanović Marko	27110	martinarna	117	1972	dvosobno
337	Bakić Aleksander	25005	martinarna	172	1968	dvosobno	403	Ečimović Luka	21637	valj. 2400	115	1967	dvosobno
338	Soldan Jakob	22925	martinarna	171	1966	enosobno	404	Pestotnik Kajetan	20494	hlad. valj.	115	1971	dvosobno
339	Markizeti Milena	80247	uprav. službe	171	1971	enosobno	405	Gasar Jarlez	25284	žičarna	114	1971	dvosobno
340	Pazlar Vinko	25545	VEN	170	1969	trosobno	406	Rajaković Rajko	22561	blooming	113	1968	dvosobno
341	Bajt Cilka	18071	elektrodni	170	1971	trosobno	407	Tenev Vane	27488	plavž	112	1971	enosobno
342	Zalec Janez	16394	stroj. vzdrž.	170	1971	dvosobno	408	Simikić Dimitrije	22750	martinarna	110	1971	dvosobno
343	Arijani Drago	23376	RTA	170	1972	garsonjera	409	Kolenc Rafael	21596	lahka proga	108	1971	dvosobno
344	Dimitrov Jovan	28216	elektrodni	170	1972	garsonjera	410	Borenović Džuro	22046	žičarna	108	1972	trosobno
345	Kovačević Lazar	28588	šamotarna	170	1972	enosobno	411	Miklić Anton	81573	blooming	104	1967	dvosobno
346	Mandić Marija	28309	blooming	170	1972	garsonjera	412	Girandon Karel	22050	livarne	100	1969	dvosobno
347	Oblak Vladimir	40152	stroj. vzdrž.	170	1972	enosobno	413	Pesjak Štefan	23106	hlad. valj.	100	1969	dvosobno
348	Rožič Metka	27786	uprav. službe	170	1972	garsonjera	414	Kofol Janez	81268	uprav. službe	100	1971	dvosobno
349	Slivka Mirko	28832	jeklovlek	170	1972	enosobno	415	Žagar Cilka	—	upokojenka	098	1972	dvosobno
350	Spasev Jovan	28330	plavž	170	1972	garsonjera	416	Homan Jože	24530	VEN	095	1972	trosobno
351	Starč Jože	20010	VEN	165	1967	dvosobno	417	Pogačnik Anton	180046	transport	091	1971	dvosobno
352	Hribar Zdenka	80159	uprav. službe	165	1969	enosobno	418	Modić Franc	—	upokojenec	090	1972	enosobno
353	Mušović Ramiza	60719	družb. prehrana	165	1972	garsonjera	419	Piščanec ing. Miloš	81272	martinarna	085	1972	trosobno
354	Ošalj Avgust	22107	blooming	164	1972	trosobno	420	Mikolić Vojko	25236	blooming	080	1969	dvosobno
355	Stana Ivan	—	upokojenec	163	1972	dvosobno ZB	421	Smiljković Savatije	23154	livarne	080	1971	enosobno
356	Utroša Ivani	22030	žičarna	163	1972	dvosobno	422	Thaler Dušan	81154	RTA	080	1971	dvosobno
357	Span Karel	22763	stroj. del.	161	1966	enosobno	423	Košir Sašo	25234	profilarna	065	1972	dvosobno
358	Dečman Florjan	20654	plavž	161	1970	dvosobno	424	Kos Anton	81504	uprav. službe	062	1972	trosobno

Predlog prioritetnega vrstnega reda prosilcev stanovanj, ki zasedajo ključna delovna mesta, ki jih predlagajo obratovodstva, bomo objavili v eni prihodnjih številčk Železarja

Jože Vidic

Usoda partizanov iz prvega partizanskega taborišča na Mirci

Odlomek iz knjige Jožeta Vidica, Zločin pri Lenartu, ki je dobila letošnjo Kajuhovo nagrado. Pripoveduje Mirko Frankič-Tiln (na sliki) **9**

Za začetek druge svetovne vojne štejemo 1. september 1939, ko je Nemčija napadla Poljsko; leto prej je priključila Avstrijo in kmalu nato okupirala še Češkoslovaško. Aprila 1939 je Italija vdrla v Albanijo, medtem ko se nobena velesila ni zganila, da bi ji pomagala. Za Belgijo, Nizozemsko, Luksemburgom, Dansko, Norveško in Francijo je prišla na vrsto tudi Jugoslavija.

Jugoslovanska mladina je v tistih usodnih dneh pokazala visoko narodno zavest in se množično prijavljala k obrambi domovine. Fantje so odhajali na zborna mesta s šopki rdečih nageljnov, s pesmijo in harmonikami. A kako hudo smo se vsi zmotili o moči naše vojske! Opoj-

nemu zanosu je sledilo bridko razočaranje.

Mirko Frankič, ki se je priključil prostovoljcem prvi dan vojne in je z Jesenic prek Ljubljane, Novega mesta in Karlovca prispel v Zagreb, se takole spominja razkroja stare Jugoslavije.

»Na zagrebški železniški postaji nas je pričakala skupina oficirjev. Tja je prispelo okrog 200 do 300 prostovoljcev. Odpeljali so nas proti kasarnam 36. pešadijskega polka v središču mesta. Med potjo smo srečevali čudno oblečene ljudi, pripadnike tako imenovane kmečke zaščite, ki so v civilnih oblekah, s klobuki in krivci ter oboženi z lovskimi puškami hodili po mestu. Kmalu smo

zvedeli, da je to leglo ustaške organizacije. Imeli smo občutek, da nismo dobrodošli. V kasarni smo dobili slamo in jo za spanje razgrnili po sobi. Nihče se ni zmedel, da bi nam dal orožje. S tremi prostovoljci sem odšel k poveljniku polka, ki je na dvorišču sezgal arhiv. Zahtevali smo orožje, češ, saj v Zagreb nismo prišli na počitnice. Izgovarjal se je, da še vedno čaka na navodila. Menda mu je bilo čakanje ljubše kot priprave za boj.

Vojna se je začela na cvetno nedeljo 6. aprila 1941. Zečez pet dni smo bili v vojašnici priča nenavadnemu dogodku: V popoldanskih urah je v kasarno pribežalo več oficirjev, ki so jim člani kmečke straže, to je ustaši

in petokolonaši, kar sredi mesta strgali z uniform čine in jih zvečine razorožili. Nemške tankovske in pehotne enote so prispele v Zagreb brez boja ali drugih ovir. Ustaši so jim priredili veličasten sprejem.

V kasarno je vdrla kmečka straža in po kratkem streljanju smo se razbežali na vse strani. Po mestu so odmevali enakomerni paradni koraki nemških vojakov, za njimi je z oglušujočim brnenjem vozila okrašena tankovska kolona, medtem ko so nad mestom krožila nemška letala.

Ustaši-civilisti so dajali okupatorskim vojakom pirhe in pomaranče. Mi, ki smo se prišli borit in braniti domovino, pa smo vse to lahko samo opazovali. Z grenkim občutkom ponižanja smo se peš napotili proti Brežicam. Z nami se je vračalo tudi nekaj razočaranih vojakov, ki so bili še vedno v uniformah. Nekateri od njih so jo oblekli šele pred dnevi.

Prve nemške patrolje, ki so prodirale od Maribora proti Zagrebu, smo srečali pri Dobovi, to je na slovensko-hrvaški meji. Nemške enote, ki smo jih videli v Zagrebu, pa so tja vdrla prek Varaždina. Patrolji smo pojasnili, da se vračamo domov. Srečanje je minilo brez incidenta, toda

bali smo se, kaj bo, ko se bomo srečali z močnejšo sovražno enoto. To se je zgodilo blizu Brežic, kjer je počivala nemška tankovska kolona. Razorožene so nas nagnali na železniško postajo Brežice z izgovorom, da nas bodo z vlakom odpeljali domov. Močno smo dvomili o resničnosti takšne dobre volje. Ferdo Bokal, Jože Savli, Jože Čufar in jaz smo sumili, da nas Nemci nameravajo odpeljati v ujetništvo. Previdno, da nas Nemci ne bi opazili, smo se zatekli k trgovcu Nagodetu in se skrili v njegovem skladišču, kjer smo ostali čez noč. Medtem je transport z jugoslovanskimi vojnimi ujetniki že odpeljal proti Nemčiji.

Naslednjega dne smo potovanje nadaljevali. Mostova čez Krko in Savo pri Brežicah sta bila zastražena. Naša sreča je bila, da smo bili v civilnih oblekah; straži smo izjavili, da gremo domov. Peš smo šli do Novega mesta, kjer smo na ulicah videli kočevske Nemce s hitlerjevskimi križi. V Kostanjevici sem od nekega jugoslovanskega oficirja kupil pištolo za 300 din in jo tudi srečno prinesel domov na Jesenice. Na poti proti Ljubljani smo srečali veliko beguncev. Vse je hitelo proti domu; nekateri so bili videti

Tomaž Iskra

Kdo pravi, da je v Londonu megla

Iz antičnega obdobja si je vredno ogledati še maketo atenske Akropole, kjer so shematsko prikazani vsi glavni prostori: tempel, glavni vhod v Propileje in Partenon, ki je bil posvečen boginji Ateni. Ob strani Propilej na njihovem levem krilu je bila Pinakoteka, javna galerija, na desni pa je bil zgrajen mali hram Zmage (Nike). Skulpture Afrodite in Diama so v naslednji dvorani videti tako dobro ohranjene, kot da bi kiparji vedeli, da jih bodo obiskovalci čez več kot tisoč let ogledovali v muzeju.

Rimljani so precej arhitekture povzeli po Grkih. Zlasti je k temu mnogo pripomogla vojna med njimi. Rimljani so vozili na svoje ozemlje cele tovore raznih kipov, nekatere iz bron pa so pretopili v orožje. V Cezarjevem obdobju so bili Rimljani nori na skulpture. Vsaka premožnejša hiša se je hotela bahati s kakšnim kipom. Tako so se porajale cele kiparske delavnice, kjer so kar serijsko izdelovali kipe. Nekateri mojstri so izdelovali samo kipe brez glav, ki so si

bili sila podobni, drugi pa so izdelovali po naročilu samo glave. In plemič je tako kupil telo pri enem, glavo pa pri drugem kiparju, ter vse skupaj odpeljal domov, kjer je nataknil glavo na telo.

Čigava je zasluga, da ima ravno Britanski muzej toliko egipčanskih in grških skulptur? To je zasluga predvsem britanskih arheologov in zgodovinarjev, ki so v dobi kolonializma prvi začeli raziskovati srednjo Azijo, Egipt in Grčijo. V začetku 18. stoletja pa je Lord Elgin prodal skulpture nekaterim bogatejšim Londončanom, ki so se zanimali za umetnine. Na karikaturah, ki so obešene v dvorani akropoliske makete lahko opazimo L. Elgina, ki ponuja skulpture kupcu, pri tem pa kupčeva družina zdržuje ponudnika vzklikujoč: »Očka, ne kupuj nam teh kamnov, kupi nam raje oblek in kruha!«

Danes so te skulpture neprecenljive vrednosti in Britanija je zelo ponosna, da jih ima.

ZBIRKA ROKOPISOV JE NA DESNI PRI GLAVNEM VHODU

Če so obiskovalci prikrajšani za ogled velike okrogle knjižnice, pa niso za rokopijski salon, kjer so v vitrinah razstavljeni svetovno znana dela.

Nekaj o študijski knjižnici: naenkrat sprejme lahko 390 študentov, ti pa imajo na voljo 30.000 knjig na odprtih policah. Ostala zbirka premore veliko več, okoli 17 milijonov knjig. Knjižnica je bila redno odprta od 1857. leta dalje. Klopi so postavljene v 18 vrstah radialno proti središču, kjer so v treh vrstah krožno postavljene police s knjigami. Navadno je knjižnica polno zasedena, kar pomeni, da obiski za turiste niso dovoljeni in da mora vladati popolna tišina.

MAGNA CARTA

Magna Carta je zelo zanimiv dokument za študente prava. Magna Carta je nastal kot protiutež dokumentom, ki so znani kot »Odredbe baronov — Articles of the Barons«, s pečatom kralja Runnymeda leta 1215. Vsebinsko in

tekst Magne Carte vsebuje zakone in pravne predpise, ki so bili namenjeni nezakonitim odredbam baronov. Odredbe baronov so namreč ščitili samo sloj aristokratov. Ta privilegij je bil z Magno Carto odpravljen, odpravljene pa so bile tudi razprtije med kraljem in posameznimi baroni, ki so se mu upirali.

Anglija je dežela prava. Splošno je znano, da ljudje spoštujejo nekatere običaje, ki niso nikjer zapisani. Ta bogata tradicija spoštovanja predpisov, ki so stara stoletja pomeni za ljudi in s tem tudi narod visoko kulturno raven, ki se seveda tudi pozna pri obnašanju ljudi. No, izjeme potrjujejo pravila, kot povsod.

Vzrok tega zakoreninjenega prava »Common Law«, moramo iskati v umirjenem zgodovinskem in družbenem razvoju s praktično neizpremenjenimi lastninskimi odnosi. To je pravo nasprotje držav s hitrim družbenim razvojem, kjer so spremembe predpisov tako rekoč na dnevnem redu. Posledica čestih sprememb predpisov, zakonov in zakonskih osnutkov, pa seveda povzročajo v pravnem sistemu take države vrzeli, ignoriranje predpisov in skratka nestanovitnost določenega sistema, ki si ga začrta država.

V takih državah je potrebno precej časa, da zakonodajalci poiščejo pravo mero objektivnosti, s katero navedejo ljudi na spoštovanje

prava, ki kasneje lahko odpade, ko se navade preleve v običaje, za katere ni potrebno več nobenih predpisov. Včasih pa bi bilo tudi potrebno, da zakonodajalci sami na lastni koži preizkusijo učinkovitost svojih predpisov.

Shakespearov rokopis

Prvič je bil Shakespearov rokopis zbran v letu 1623, in sicer pod naslovom — »the First Folio«, — Prva folija. Zbirko sta izdala njegova prijatelja: J. Hemming in H. Condell, ki sta nastopala tudi z njim v gledališču kraljevske družbe Chamberlain. Vsebinsko prvega zvezka zajema 36 igranih tiskanih del, ki so razmeščene v tri glavne skupine: komedije, zgodovinske in tragične igre.

Naslovno stran te zbirke krasi avtorjev doprni portret, z značilnim polokroglim ovratnikom, ki je spadal k opravi tedanje dobe. Nekaj več o Shakespearu kasneje, ko pridemo v njegov domači kraj.

V ostalih vitrinah lahko zasledimo še rokopiše ostalih znamenitih mož Anglije, med drugim je tu pismo kralja Henrika VIII., kardinalu Wolseyu 1518. leta. Dosti je še knjig iz 12. in 13. stol., z barvnimi ilustracijami posvetne vsebine, pa kdo bi si vse to natančneje ogledal, za to bi potrebovali ure in ure, nas pa je čakala še dolga pot.

srečni Prve Italijane smo srečali v Ljubljani, toda nihče nas ni vprašal, od kod prihajamo in kam gremo.

Tako smo se iz Zagreba, preko Brežic, Novega mesta in Ljubljane peš vrnili na Jesenice. Zalostni in utrujeni. Razočarani in besni. Ponižani in osramoščeni.

Maja 1941 nas je šlo več fantov v gore. Povzpeli smo se na Golico in pot nadaljevali po grebenu do podnožja Kepele. Spotoma smo srečali več skupin nacistične mladine s Koroske, ki je po grebenu razmetavala in odstranjevala mejnike, ki so še pred kratkim označevali državno mejo med Nemčijo (Avstrijo) in Jugoslavijo.

Dežela Kranjska je spet memška, smo slišali glasove ohole mladine. Planinske postojanke so bile še zaprte in v planinah nismo srečali nobenega našega človeka.

Prej Mojstrane smo se vrnili na Jesenice. Prav vrnitev z Gori mi bo ostala v trajnem pomenu. Na vseh nemških postojankah in uradih so bile izobešene črne zastave v namenu žalovanja za več šoš nemškimi vojaki, ki so padli v boju za otok Kreta. Stisnili smo pesti in si mislili: Zdaj je napočil naš čas. Vz dva meseca sem bil že partizan, eden izmed organizatorjev OF na Jesenicah.

TAJNI POGOVORI PRI CERKVICI SV. MARKA

«... pred ognjem dom, pred točo mi pšenico bi bližnji sosed varoval — svet Marka.»

Tako je zapisal veliki slovenski pesnik dr. France Prešeren, ko je prerokoval usodo slovenskega naroda in v pesmi Krst pri Savici napovedal, da »tja bomo našli pot, kjer nje sinovi si prosti vol'jo vero in postave.«

Kdo ve, o čem sta razmišljala dva popotnika, ki sta nekega sončnega majskega dne 1941. leta počivala ob cerkvi sv. Marka? Morda sta se spominjala šolskih dni, ko sta se morala učiti Prešerenovih pesmi, in ocen, ki si jih je učitelj vestno zapisoval v redovalnico?

Stane Kovač

govorimo o lepem vremenu, predvidevamo do kdaj bo še tako ostalo in smo skratka zelo zadovoljni, da imamo prekrasen dan in izvrsten vikend.

Oxford je poleg Cambridgea največji univerziteteni center

Hoditi po Oxfordu — pomeni hoditi skozi zgodovino. Komaj najdete kje v Angliji toliko zgodovinskega, kot prav tu na relativno majhnem področju, kjer se bohoti toliko tradicionalnosti, bogastva in prefinjene arhitekture. Modern Oxford je paradoks zasnovan na dveh zelo velikih različicah naenkrat: na eni strani imamo opravka s cvetočo industrijo, koncentrirano v ekonomski bazi tovarn motornih vozil, ki so vizija prihodnosti, na drugi strani pa je to v osnovi starodavno univerzitetno mesto.

Velik problem, ki ga ponuja XX. stoletje Oxfordu ni v tem, da se ne bi ohranila zgodovinska arhitektonska bogastva, pač pa je tu gorijski vozel, kako rešiti problem prilagojevanja tisočernih meščanov in študentov, ki imajo dovolj različnih dolžnosti, nalog in poslov, s katerimi se dnevno ukvarjajo. Navsezadnje je še tu vedno bolj naraščajoč promet, ki se valji po glavni ulici mesta tako, da ozka grla povzročajo hude glavobole mestnim očetom.

59

In proti tej krivici bodo jutri demonstrirali.

Zato jutri ne sme ostati doma.

»Sel bom!«

Pa mu bo dovolil gospod Aleš?

»Ne bom ga vprašal! Rekel mu bom, da grem k maši!«

Da tako bo rekel...

NEDELJA JE. Noč je odkopala mesto iz megle, a mrz je pustila. Mrz, ki je prebudil Žefa, in misel, da je včeraj popolnoma pozabil na Kuno.

»Ubogi pes!«

Niti vode mu ni nesel, Kuno pa je že tako prestradan in mršav, da samemu sebi ni več podoben.

»Le kako sem mogel sinoči pozabiti nanj?«

Žef je že pozabil na misli, ki so ga sinoči mučile pozno v noč, misli na demonstracijo in misli na svojo žalostno usodo, ki si jo je bil izbral sam in ki ji ne more več pobegniti, misli, ki so docela izgibile ob misli na usodo gospodarjevega psa, ki mu je v tej deželi postal edini prijatelj in dobitnik.

»Jaz pa sem pozabil nanj, popolnoma pozabil,« si Žef očita, potem pa se naglo odpravi v klet. »Kuno,« ga pokliče, a pes se ne gane. Ne plane z ležišča kakor navadno, kadar mu prinese vodo. Negiben leži, tako da Žefa zazebe pri srcu. »Pa ne da je mrtév?« se Žef skloni k njemu.

Sele sedaj pes odpre oči, toda zgane se ne. Samo gleda ga kakor otrok, ki je lačen.

»Samo do četrtka še.«

Žef ima že na jeziku svojo edino in vsakdanjo tolažbo, s katero že vse te dni tolaži nesrečnega psa, ki je zaradi zadnjega spora med gospo in gospodom padel v gosposko nemilost — gosa je odpotovala, gospod pa se hrani v hotelu — padel v

razloži, da je Kuno zelo slaboten in da je že nekaj dni brez hrane.

»Kaj? Brez hrane?« vzroji gospod. »In zakaj mu je ne daš, falot?«

»Ker je nimam.«

»Nimaš? Potem mu jo priskrbi!«

»Bi. Prinesel bi mu iz zavetišča. Del svojega kosila bi mu dal, a...«

»Tako, tako, ti ješ, a pes strada,« mu gospod seže v besedo in ga ošteva s sebičnikom, ki misli samo nase, če pa je pes sit, mu ni mar. »In jaz ti dajem še streho! Takoj pripelji psa gor!«

»Moral bi mu nesti dol. Mogoče bi mi dali kak kruh ali...«

»Kaj ali? Gor ga pripelji, sem rekel! Drugače bi meso pogotal ti, ne pa moj ubogi pes! O, poznam take!«

Žef zardi, kakor da ga je gospod zalotil pri kraji. Morda ga je že kdaj opazoval, kako si deli ostanke z gosposke mize z gosposkim psom.

Toda to je bilo takrat, ko je imel Kuno vsaj za pasje pojme vsega v izobilju. Zdaj pa, ko Kuno umira od gladi, bi mu od gosposkega kruha ne oddrobil niti drobtinice.

»No, bo že kaj,« ga priganja gospod in Žef odhaja v klet, da bi pripeljal Kuno v gosposkovo sobo.

Toda Kuno je tako slaboten, da ne more iz kleti. »Hudo je prestradan. Samo leži. Ne morem ga pripraviti, da bi vstal,« govori Žef, kakor da mu gre na jok. »Se človek bi poginil, če bi moral živeti samo do vode.«

»Kaj? Samo vodo mu daješ? In šele danes mi poveš? Najbrž je tudi umazan in ponosen! Takoj ga očisti in mi ga prinesi gor!«

»Toda Kuno mora takoj jesti, vsaj malo jesti,« roti Žef gospoda in pri tem nehote sklene roke, kakor da bi prosil zase in ne za psa.

TIGROVEC ŽEF

MIHA KLINAR

revščino, kakršna tepe Žefa že od prvega dne v tej gosposki hiši in ki si jo je lajšal z ostanke z gosposke mize, namenjenimi Kunu. Zato mu je pes postal zares prijatelj, dvakratni prijatelj, ki je zdaj sam v bedi, še večji bedi kakor Žef, ki ima naposled kljub vsej neznosni lakoti vendarle svojo vsakdanjo »ministro« v zavetišču sv. Jožefa.

»Samo do četrtka,« napol izgolta Žef, a vidi, da bo Kuno morda že danes poginil, če ne bo dobil ničesar za pod zob. »Hrane potrebuje! Hrane, in to takoj,« ugotavlja Žef, čim bolj motri nesrečnega psa. »H gospodu moram,« se zaveda, da edino gospodar lahko reši psa, ki je že nekaj dni brez sleherne hrane in živi samo ob vodi. »Takoj se vrnem, Kuno,« poboža psa, nato pa se naglo povzpne po stopnicah v stanovanjske prostore, do gosposkove sobe, čeprav je še zelo zgodaj in gospod še spi.

»Pravi pekel bo, če ga prebudim.« Tega se Žef zave šele pred gosposkimi vrati. Zato okleva, da bi potrkal na vrata gosposke spalnice.

»Zapodil me bo,« se boji prebuditi gospoda.

A ga bo moral.

Za Kuno gre! Za Kuno!

»Vaš pes je,« mu bo rekel. »Vi ste gospodar! Vi bi morali skrbeti zanj! Pa ga pustite, da od gladi umira!«

Tako se opogumlja Žef, vendar si ne upa vdreti v gosposkovo spalnico. Zato bo — kakor sleherno jutro — najprej zakuril gosposkovo delovno sobo in pri tem ropotal, da se bo morda gospod prebudil sam.

Da — tako bo storil.

Toda gospoda Žefov ropot ne prebudi, a Kuno ne sme več čakati na hrano.

»Ja, za Kunovo življenje gre!«

Zato se Žef le opogumi in potrka.

»Ja,« se čez čas oglasi gospod, potem pa prižge majhno svetilko na nočni omarici in se zastrmi v Žefa. »Kaj pa ti? Zakaj me, za vruga, budiš? Kdo ti je naročil?«

»Kuno,« izjelja Žef.

»Kdo?« ga gospod ne razume, dokler mu Žef ne

»Potem mu nesem sam! Počakaj me pri psu!«

Žefu se odvali kamen s srca, čeprav ve, da se pripravlja huda ura. Ko bo gospod videl Kuno, bo kričal Žefa, da je on kriv Kunove mršavosti in oslabelosti.

»Naj me, skoporitec! Samo da boš ti sit, Kuno. Samo da boš ti prišel k moči,« boža psa in ga bodri. »Samo še malo in tvoje lakote bo konec,« treplja izstradanega psa, na svojo lakoto, ki ni nič manjša kakor Kuno, pa pozablja. »Gospod pride, gospod ti prinese.«

In Kuno, kakor da bi ga razumel, se prekobali z ležišča in se postavi na noge.

Tudi to vzradosti Žefa, kakor da se je pes postavil na noge zaradi njega.

»Ja, bolje je, če stoji pozdraviš gospodarja,« govori psu in ga čohlja. »Tudi umazan nisi, kakor sem mislil,« je zadovoljen.

Potem pride gospod. V rokah drži skoro celo šunkarico, narezano na velike kose, ki jih trga in daje psu kos za kosom v lačni gobec.

Žef pa gleda gospoda in psa. Kljub svoj lakoti ne zavida Kunu. Tako mu je, kakor da se njemu samemu vrača moč, ko z zadovoljstvom opazuje Kunovo hlastno goltanje.

»Ubogi Kuno,« pomiluje tudi gospod lačnega psa. »Tako je, če ima človek druge skrbi... In kakšen mrz je tu,« se gospod nenadoma stresse.

Kuno pa lačno golta.

»Ne, ne! Ne boš več na tem mrazu,« govori gospod, nato pa ukaže Žefu, naj zakuri v pralnici in potem Kuno okoplje. »In da mi ga dobro obrišeš! Obrišeš, da ne bo nobene mokre dlake na njem! Potem pa mu pripravi novo bivališče v gospejini lepotilni sobici.«

Tako ukazuje gospod, Žef pa vseeno izrazi strah, kaj bo rekla gosa, ko se vrne in bo našla v svoji lepotilni sobici psa.

»Stori, kakor sem rekel,« zapiska gospod. »Tu kazujem jaz!«

dipl. inž. Miroslav Nikolić

Iz zgodovine žičarstva 4

ZAČETEK NOVE DOBE

V začetku 19. stoletja se je že pojavila huda konkurenca žice iz Francije in Anglije, ki je bila sicer glede na material slabše kvalitete, toda zaradi tega cenejša. Na Angliškem je bilo žičarstvo vpejano okoli leta 1565, toda pomen je dobilo šele leta 1663 s prvimi »žičnim mlinom« v Shemu pri Richmondu.

Drugi udarec je prišel leta 1806, ko je Napoleon osvojil deželo in razglasil obrtno svobodo. Tako je Altenska za druga tudi v lastni zemlji izgubila monopol, začela propadati in je leta 1823 razpadla z velikim deficitom.

Devetnajsto stoletje, začetek moderne dobe in neslutnega razmaha na vseh področjih, je prineslo tudi drugo temeljno novost na področju plastičnega oblikovanja kovin. Spominjo se, skozi tisočletja je človek imel za obdelavo in oblikovanje kovin samo eno orodje: kladivo z nakovalom in poznal samo en postopek: kovanje.

V prvih stoletjih po Kristusovem rojstvu je prišla prva temeljna novost: vlečna plošča z vlečnim kleščami in novi postopek: vlečenje.

Začetek 19. stoletja pa je prinesel par valjev kot novo oblikovalno orodje in valjanje kot tretji temeljni oblikovalni postopek v metalurgiji. Istočasno beleži osnovno železarstvo tudi važno pridobitev, ki je omogočila občutno povečanje in pocenitev proizvodnje, sicer še varjenega jekla. To je bila pudlovka in pudlanje, ki ga je izumil že leta 1784 Henry Lort. Pudlovka, plamena peč na premog, je dajala »volka« (Luppe) težkega čez 200 kg! S tem je bil ustvarjen predpogoj za racionalno delo valjarn žice, ki so jih začeli graditi po vsej Evropi.

Ponovna okrepitev opisane žične industrije na področju mesta Altena je prišla po letu 1830, ko so v bližini začeli proizvajati pudlani material namesto dragega osmundenke železa. Surovo žico za vlečenje niso več kovali v palice, temveč valjali na premer 7,5 milimetra in potem vlekli. Prva valjarna žice je bila baje postavljena v mestu Elverlingsen pri Alteni, ki so ji kasneje sledile druge. Vložek za valjanje so bile kovane palice, prvotno 26 milimetrov v kvadratu, rezane na dolžino okrog 630 milimetrov. Torej težke samo okrog 3,3 kilo-

gramov. Segrevali so jih s plameni peči s pomočjo črnega premoga, kamor so položili po 30 do 40 palic.

Prve valjarne žice so imele po 3 ogrodja z valji, premera 210 milimetrov in okrog 240 obratov na minuto! Za valjanje žice, premera 7,5 milimetrov so rabili 10 kalibrov oz. vtikov.

Kapaciteta takšne valjarne iz leta 1830, pri teži vložnih palic 6–7 kg in dimenziji valjane žice 7,5 milimetrov, je znašala 1380 kg na izmeno, ali okrog 700 ton na leto.

Okoli leta 1850 pa je že kapaciteta ene žične proge v Nemčiji, z enim ogrodjem za predvaljanje in s 5 do 6 ogrodji za končno valjanje, znašala pri žici končnega premera 6,5 milimetrov v dolžini okrog 36 m, povprečno 3000 kilogramov na izmeno.

Zdi se pa, da je bilo v tem času (leta 1855) po količini vodilna valjarna žice v Fourchambaultu v Franciji, ki je žico premera 6 milimetrov, v žilj dolžine do 120 m, lahko izvaljala po 12 ton na izmeno (teža enega kolobarja žice okrog 26 kg).

Valjana žica v vedno večjih dolžinah je v začetku 19. stoletja imela kot logično posledico revolucionarno spremembo v tehniki in mehaniki vlečenja debele in srednje žice. Po večstoletnem delu, so vlečne klopi odstopile mesto vlečnim bobnom. Namesto velike vlečne klopi je stopil »grobni vlek« s težkim bobni, premera 550 do 600 milimetrov, za začetno vlečenje surove valjane žice do premera ca. 3,4 milimetra navzdol. Namesto male vlečne klopi pa

je stopil »srednji vlek« z manjšimi in lažjimi vlečnimi bobni, premera 420 milimetrov, za nadaljnje vlečenje žice do dimenzije okrog 2 milimetra navzdol. Za vlečenje tanke in fine žice pod 2 milimetra, pa je prišel »fina vlek« v bistvu na istem principu vlečenja kot preje, z bobni, premera od 370 do 210 milimetrov, odvisno od dimenzije vlečne žice. S tem je tudi ročno vlečenje fine žice na bobnih odpadlo in je bil pogon vseh vlekov mehaniziran, v začetku s pomočjo vodne sile.

Te častitljive stare vleke poznamo še mi! Ne samo na Jesenicah, temveč tudi v drugih žičarnah, ki imajo tradicijo, je bil še kakšen v obratovanju vse do polovice našega stoletja!

Druga polovica 19. stoletja predstavlja dobo velikega razmaha žičarstva v vseh industrijskih deželah. Razvoj tehnike in materialne kulture, je prinesel s seboj veliko predmetov in potrebščin, ki jih izdelujejo iz žice in je povpraševanje po njej stalno naraščalo. V Franciji, Belgiji, Angliji se množijo valjarne žice, katerih proizvodnja in kakovost izdelkov se iz leta v leto izboljšuje. V Nemčiji nastaja v premogokopnih revirjih v Porenju in Westfaliji močna železarska industrija z novimi modernimi plavži na koks, katerih grodelj po uporabnosti za izdelavo osnovnega jekla za žico lahko že tekmuje z grodljem na oglje in zaradi tega se tudi valjarne žice večinoma selijo tja.

OD STARIH K NOVIM POSTOPKOM

Odvisno od kraja in razmer, poleg starih postopkov za pridobivanje kovnega železa in jekla za izdelavo žice, se uveljavljajo zelo hitro novi. Nastopa Thomasovo plavljenje oz. taljeno jeklo in proti koncu stoletja tudi Martin-Siemensovo jeklo.

Tudi pomožne faze v tehnološkem procesu za izdelavo vlečne žice, doživljajo spremembe. Mehansko dekapiranje žice pred vlečenjem s primitivnim drgnjenjem površine ni več mogoče in ga zamenjuje luženje, pretežno v greti kopeli razredčene žveplene kisline.

Zarjenje vse žice se vrši v zaprtih kotlih, večinoma v globinskih pečeh na premog ali generatorski plin. Za ohranitev svetle površine žice se polni preostali prazen prostor v kotlu z ostružki sive litine.

Za vlečenje fine žice že uporabljajo diamante vlečne naprave. Pomemben dogodek v razvoju žičarstva je okoli leta 1870 v Angliji in sicer iznajdba postopka »patentiranja«. S kombinacijo tega tehničnega postopka in potem vlečenja na končno dimenzijo, dobi jeklena žica skladno s sestavo jekla, največjo trdnost pri odlični žilavosti. Brez tega postopka si npr. sedanjih žičnih vrvi, večine vzmeti in drugih važnih proizvodov in visokokvalitetne jeklene žice ne moremo predstavljati.

Sodelavcem — dopisnikom ŽELEZARJA

VIII.

Intervju kot sporočilo

Z intervjujem, smo zapisali v zadnjem nadaljevanju, določeni ljudje sporočajo javnosti novice, mnenja, stališča, svoje doživljanje in podobno. Danes si oglejmo nekaj oblik intervjujev kot novinarskih zvrsti, s katerimi intervjujanci neposredno nekaj sporočajo javnosti.

NOVIČARSKI INTERVJU je namenjen posredovanju aktualne novice bralcem. Oseba, ki jo intervjujamo, mora pri bralcih uživati ugled, biti avtoriteta, ki ji bralci zaupajo, torej oseba, ki lahko da najnovejše podatke, mnenja, stališča.

Z OSEBNIM INTERVJUJEM dopisnik-novinar pokaže osebnost, značaj in dejavnost določenega človeka, katerega osebnost in aktivnost mora pred bralci zaživeti. Pri tem mislimo na razne družbene delavce — kulturne, športne, gospodarstvenike, politike, mlade delavce, delavce z razvito delovno kulturo, posebej s hobijem, žene v takih in takih okoliščinah in podobno. Iz razgovorov moramo spoznati prizadevanja in hotenja intervjujancev, njihovo življenje in delo, njihove probleme, načrte in hotenja.

V BIOGRAFSKEM INTERVJUJU intervjujanec pripoveduje o svoji življenjski poti. To zvrst intervjujev uporabljamo ob raznih obletnicah, jubilejih ali kadar posameznik prejmejo različna družbena priznanja ali nagrade ali kadar posameznik kandidira za kakšno pomembno javno dolžnost itd.

Intervju, v katerem se razvije polemika med novinarjem in intervjujancem o kakem pomembnem vprašanju ali vprašanjih imenujemo POLE-

MICNI INTERVJU. Tak intervju zahteva od novinarja popolno poznavanje predmeta, o čemer se pogovarja, paziti pa mora, da svojemu mnenju in besedam ne daje kakršenkoli večji poudarek oziroma mnenju intervjujancu poudarek, kot ga njune besede in stališča v razgovoru zaslužijo.

V novinarsko zvrst intervjuja uvrščamo tudi SKUPINSKI INTERVJU. S tem intervjujem novinar dobiva informacije od desetih, dvajsetih in več oseb. Tega intervjuja se običajno poslužujemo ob tekočih dogodkih ali problemih, ki imajo širši značaj in za katere lahko dobimo večje število oseb, ki jih komentirajo in tako zainteresirajo bralce. Med skupinskimi intervjuji najčešče uporabljamo novinarsko anketo in tako imenovano »okroglo mizo«.

Posebnost novinarske ankete je v tem, da osebe, s katerimi se pogovarjamo niso vedno strokovnjaki za to, o čemer se pogovarjamo ali avtoritete. Z novinarsko anketo želimo zvedeti za mnenja večje število posameznikov, kako posamezni dogodki vplivajo nanje ali kakor reagirajo na določene sklepe ali pojave. Seveda je mogoče v novinarsko anketo vključevati posamezne eksperte ali avtoritete predvsem take, ki se poklicno ukvarjajo s problemom, o katerem vprašujemo. V take ankete vključujemo ali mimoidoče ali ljudi na delovnih mestih ne glede na spol in starost, včasih samo ženske ali moške, ljudi določene starosti ali okolja, v katerem živijo in podobno, odvisno od namena in vsebine novinarske ankete. Da lahko primerjamo in ocenjujemo odgovore, mora v novinarski anketi novinar postavljati vsem isto vprašanje z istimi besedami in na enak način. Vprašanja morajo biti kratka, razumljiva in ne smejo intervjujancu vsiljevati že odgovora.

Pri objavi novinarskega intervjuja ni nujno, da objavimo vse odgovore, lahko se istovetni odgovori strnejo, lahko pa citiramo tipične odgo-

vore posameznikov. Lahko zapišemo: »Med 120 intervjujanci, je bilo 35 oseb takega in takega mnenja, 40 oseb je menilo tako in tako, posebno zanimiv pa je bil odgovor tega in tega itd.«

Med skupinske intervjuje uvrščamo tudi tako imenovano okroglo mizo. Pred izbrano skupino ljudi — strokovnjakov, avtoritet, samoupravljavcev, kulturnikov, športnikov in podobno, novinar ali novinarji razgrnejo problem ali več problemov, o katerih intervjujanci povedo svoja stališča, dopolnjujejo eden drugega, se korigirajo, kritizirajo in podobno. Na ta način se problematika razvija in razširja, novinar je usmerja, zastavlja dodatna vprašanja ter že v teku samega intervjuja oblikuje zaključke in stališča, medtem ko pri novinarski anketi to lahko naredi šele po končanem intervjuju v pisarni ali doma.

Z intervjujem lahko večkrat uspešno nadomestimo vest ali poročilo, vendar pa mora biti novinar za vsak intervju skrbno pripravljen in dogovorjen z intervjujanci, lahko pa na njihove želje tudi vnaprej pošlje vprašanja oziroma predmet razgovora. Pri tem je zelo važno, da novinar ni le zapisovalec razgovora, temveč tega tudi usmerja, ne dovoljuje širokih in nepomembnih razlag, temveč konkretne in jasne odgovore. Seveda pa to zavisi tudi od konkretnih in jasnih vprašanj.

Intervjuje lahko novinar obdelal na različne načine, od najbolj enostavnega: vprašanje — odgovor, do različnih kombinacij z direktnimi in indirektnimi odgovori, opisovanjem, s povzetki manj pomembnih odgovorov, vendar po kronološkem redu.

Pri kakršnikoli obliki intervjuja ne smemo pozabiti, da smo predstavniki bralcev in sprašujemo tisto, kar bo zanimalo širši krog bralcev. Zato so uspešni le taki intervjuji, za katere se dopisnik-novinar dobro pripravi, to pa pomeni dobro poznati predmet razprave in zanimanje bralcev.

JESENIŠKE NOVICE

V četrtek, 31. maja, je bil v Kranjski gori razširjen sestanek osnovne organizacije ZK Kranjske gore, katerega so se udeležili tudi številni drugi družbenopolitični delavci kraja ter predstavniki delovnih organizacij, ki imajo svoje enote v Kranjski gori. Namen razgovora je bil, pogovoriti se o turističnem programu, o sodelovanju s Turističnim društvom in krajevno skupnostjo ter o uresničevanju ustavnih dopolnil, ki dajejo možnosti formiranja temeljnih organizacij združenega dela tudi v dislociranih delovnih enotah v Kranjski gori. Izrečena je bila tudi potreba po konzorciju za nadaljnjo izgradnjo Kranjske gore, pripravljenemu programu pa bi se morala podrežati tudi druga prizadevanja. Poseben problem je turistična propaganda, saj ima Kranjska gora premalo perspektiv, v te namene pa je vloženo premalo denarja in naporov. Morda je za tako stanje vzrok tudi v premajhnih samoupravnih pravicah zaposlenih delavcev v že omenjenih dislociranih enotah, kar se pozna tudi pri uveljavljanju ustavnih dopolnil. Prav gotovo naj bi jim z ustanavljanjem temeljnih organizacij združenega dela zagotovili več možnosti samoupravljanja in urejanja lastnih in podjetniških potreb.

Govorili so tudi o bodočem delegatskem sistemu in nujnosti, da bi bili izbrani ljudje, ki bi znali sodelovati z občani, prislusniti njihovim potrebam in ki bi znali upravičene želje prenašati naprej.

Naj ob koncu še rečemo, da je bil to prvi sestanek v takem obsegu ter da so navzoči menili, da bi bilo treba še sestankov, saj so še vprašanja, kot na primer ureditev okolice, podrejanje skupnemu turističnemu redu in prizadevanja za skupni napredk Kranjske gore v turističnem pogledu.

Na ponedeljkovi seji izvršnega odbora občinske konference SZDL Jesenice, so najprej govorili o tem, kako organizirati razpravo o bodoči organiziranosti Socialistične zveze. Domenili so se, da naj krajevne organizacije do konca tega meseca skličejo širše politične aktivne in se dogovorijo, kako bodo na osnovi programa, ki so ga že dobili, prešli na krajevno konferenco, organizirano po delegatskem sistemu. Krajevna konferenca naj bi bila v bodoče osnovna organizacija socialistične zveze na terenu in glede na to, da je to najmanjša družbenopolitična organizacija, naj bi združevala delegate vseh ostalih organizacij in društev ter tudi delovnih organizacij na posameznem področju. Na osnovi programov krajevnih odborov bodo nato pripravili še občinski program bodoče organiziranosti socialistične zveze.

Poleg tega so seji potrdili tudi 67-članski odbor za izvedbo akcije Očistimo naše okolje. Odbor bo vodila predsednica Mara Taler, določili pa so še, po koliko članov naj bi v odbor imenovala posamezne organizacije.

Poleg tega so poslušali še informacijo o obisku pri 11 krajevnih odborih v naši občini, kjer je na razgovorih sodelovalo skupno 115 članov. Zbrali so tudi 62 predlogov za razna priznanja najzaslužnejšim družbenopolitičnim delavcem.

Po dveh neuspešnih poskusih se je le sestel iniciativni odbor za ustanovitev telesno-kulturne skupnosti. Za predsednika iniciativnega odbora so imenovali Franca Talerja, sicer pa so menili, da naj bi se o programu pomenili, ko bo republiški zakon o ustanovitvi skupnosti in o financiranju telesne kulture objavljen.

Mimogrede povedano, zakon obvezuje skupščine občin, da v enem mesecu ustanovijo iniciativne odbore, ti pa morajo najpozneje v šestih mesecih, to pomeni do konca leta, pripraviti vse potrebno za konstituiranje začasnih skupščin telesno-kulturnih skupnosti.

V četrtek, 24. maja, je bil v Kranju aktiv vodilnih komunistov vseh petih gorenjskih občin namenjen predvsem razpravi o nekaterih aktualnih političnih vprašanjih, ki so v središču pozornosti po četrti seji ZK Slovenije in ZK Jugoslavije. Razpravljali so o uresničevanju ustavnih dopolnil in o medobčinskem sodelovanju. Ugotovili so, da ustavna dopolnila prepočasno uresničujemo, da preveč oklevamo s konkretnimi akcijami in da preveč razpravljamo o oblikah bodočih temeljnih organizacij združenega dela. Druga tema aktiva pa je bilo medobčinsko sodelovanje na Gorenjskem, pri čemer so

ugotovili, da se bo treba otrestiti ozkosti in bojzani pred krnitvijo samostojnosti občin, če bomo poglobljali sodelovanje in dejavnost organov, kot so medobčinski svet ZK, svet gorenjskih občin in nekatere skupne službe.

Krajevna organizacija zvez rezervnih vojaških starešin Dovje-Mojstrana je izvedla patroljni pohod, katerega se je udeležilo kar 38 članov. Na poti od Mojstrane prek Bistrice do Peričnika in nato prek Krede do travnikov nad Radovno so imeli tri kontrolna mesta, kjer so morali pokazati znanje v streljanju, izpolnjevanju testa iz vojaške teorije, znanju topografije in drugih nalog. Vajo sta spremljala tudi Slavko Staroverski, komandant partizanskih teritorialnih enot in Jože Jelovčan, predsednik občinskega odbora zveze rezervnih vojaških starešin Jesenice. Udeleženci pohoda so pokazali zelo dobro znanje in s tem odlično pripravljenost vsega rezervnega vojaškega kadra. Popoldne so imeli pri Lipovcu v Radovni tovariško srečanje.

Pri občinskem odboru RK na Jesenicah med drugim organizirajo tudi tečaje prve pomoči za bodoče voznike motornih vozil. To so 14-urni tečaji teorije in prakse, kakršnega naj bi imel vsak voznik motornega vozila, saj je nimalokrat treba tudi na cesti nuditi prvo pomoč. Lani je 670 občanov opravilo tak tečaj s končnim izpitom. Letos je tečaj opravilo že 374 občanov, kar pomeni, da bodo lanskoletno število še presegli. Poleg tega je v teku že nov tečaj, katerega obiskuje 24 udeležencev, za naslednji tečaj pa je tudi že prijavljenih 19 bodočih voznikov motornih vozil. Znanje tečajnikov na izpitih je zadovoljivo, saj mora le do 5 odstotkov tečajnikov izpit ponoviti.

Novice iz radovljjske občine

Na letališču ALC v Lescah se je 2. junija pričelo 19. državno in hkrati tudi republiško prvenstvo v jadralnem letenju, ki bo trajalo do sobote 16. junija. Med favoriti so tudi domači jadralci Pintar, Štrukelj in Praprotnik.

Odbojkarji TVD Partizana Bled so prvič tekmovali v I. slovenski odbojarski ligi in dosegli izreden uspeh. Kljub temu, da so bili novinci, so dosegli drugo mesto. Bili so samo trikrat poraženi: dvakrat v jesenskem delu (z Izolo in Branikom), enkrat pa v spomladanskem delu (s prvakom lige Izolo). Uspeh je še toliko večji, ker so Blejci brez ustrezne telovadnice. Trenirajo v telovadnici na Bledu, ki pa ne ustreza pogojem za igranje tekem, tekme pa igrajo v telovadnici osnovne šole v Lipnici pri Kropi. V novi šoli na Bledu je sicer telovadnica zgrajena, ni pa denarja za opremo.

Tekmovanja v višjem rangu (II. zvezni ligi) si pa ne moremo predstavljati brez »domače« telovadnice in brez »domače« publike.

Novice iz radovljjske občine

Sinoči je predsednik občinske skupščine Stanko Kajdič priredil v sejni dvorani v Radovljici vsakoletni sprejem za športnike. Najuspešnejšim tekmovalcem in športnim delavcem so ob tej priložnosti podelili priznanja in nagrade.

Komisija za SLO pri občinski konferenci ZMS je na ponedeljkovi seji pripravila program in načrt pohoda mladine po poteh Cankarjevega bataljona na Jelovici. Pohod bodo organizirali skupaj z občinskim odborom ZZB NOV in ZRVS v počastitev letošnjega dneva borca 4. julija.

Medobčinski odbor sindikata prometa in zvez za Gorenjsko je na 9. seji v Radovljici razpravljal o predlogih za podelitev letošnjih republiških odličij ob dnevu samoupravljalcev. Za letošnjega odlikovanca so predložili Srečka Šterna — železniško podjetje Lesce.

Na sinočni razširjeni seji občinskega komiteja ZK je tekla živahna razprava o povezovanju organizacij združenega dela, integracijskih izgledeh v lesni industriji in gozdarstvu, kovinski industriji, gostinstvu in o uresničevanju stabilizacijskih ukrepov in ustavnih dopolnil.

V zbiralni akciji Rdečega križa 31. maja, so v pičlih dveh urah aktivisti Rdečega križa, zlasti pa požrtvovalna šolska mladina, zbrali v Begunjah, Bledu, Boh. Bistrici, Gorjah, Kropi in v Radovljici nad 3.800 kg rabljenih oblačil, obutve in posteljnine.

V sedmih vzgojno varstvenih ustanovah je bilo v radovljjski občini letos v negi 400 otrok od 3. do 7. leta starosti.

90 učencev višjih razredov osnovne šole A. T. Linhart iz Radovljice je danes zarana odšlo na izlet po Koroški. Pod vodstvom člana komisije za zamejske Slovence pri OK SZDL prof. Vodopivca, bodo obiskali Beljak, Vrbsko jczero, Gospo sveto, Celovec in več slovenskih krajev v Podjunu. V Celovcu bodo gostje dijaškega doma, kjer bodo priredili kulturni program in darovali slovenskim dijakom zbirke slovenskih leposlovnih knjig.

Navzlic nenehnim pritožbam Blejcev, lani je 32 občanov poslalo protest celo na kabinet predsednika Tita, zoper poslovanje in nered v tamkajšnjem privatnem disco klubu, bodo kot kaže za letošnjo sezono odprli še en disco klub v prostorih Viatorja v preurejenem bivšem gostišču Union. Zabave za mlade očitno ne bo manjkalo. Kaj pa starši?

Med obiskom v Sloveniji je iranski šah Reza Pahlevi s šahinjo prejšnjo sredo 30. maja obiskal tudi Bled. V Golf hotelu je visoki gost priredil v čast predsednika Tita in soproge slavnostno večerjo. Gorjanska godba na pihala je priredila promenadni koncert, po večerji pa je bil z blejskega gradu veličasten ognjemet, kakršnega ne pomnijo.

Podjetje Transport Radovljica, ki je v likvidaciji bo jutri 9. junija ob 8. uri začelo z javno razprodajo vseh preostalih tovornih vozil, orodja in vseh vrst avtomateriala. Razprodaja bo po zelo ugodnih cenah v avtoparku v Zapužah tudi še naslednje dni dopoldne.

Tovarna električnih merilnih instrumentov Iskra — Otoče bo v šolskem letu 1973/74 sprejel v uk 16, tovarna TIO — Iskra Lesce pa 12 novih učencev. Za vse je razpisni rok s prijavi do 30. junija.

V dvorani radovljjske graščine je Almira Radovljica 1. junija organizirala razstavo osnutkov za nov zaščitni znak podjetja. Razstava bo na ogled le tri dni, obiskovalci pa bodo lahko videli blizu 100 različnih osnutkov. Tri najustrenejše in najlepše bodo nagradili s sedem, pet in tri tisoč din. Za nov zaščitni znak so se odločili za praktičnih razlogov v proizvodnji in ob 25-letnici podjetja.

Na javni tribuni v Gorjah, ki sta jo pripravila svet krajevne skupnosti in KO SZDL 29. maja v domu Partizana v Zg. Gorjah, so razpravljali o perečih komunalnih vprašanjih, urbanizmu, turističnemu razvoju in o bodoči organiziranosti krajevne skupnosti in SZDL v smislu ustavnih določil, ki predvideva delegatski sistem.

ZKPO Radovljica in aktiv prosvetnih delavcev osnovne šole dr. Josip Plemelj sta v avli šole na Bledu 1. junija pripravila svečano otvoritev razstave likovnih umetnikov iz Jesenic, Bleda, Radovljice, Tržiča, Kranja, Bohinjske Bistrice in Skofje Loke. V koncertnem delu je nastopil Orffov orkester osnovne šole P. Voranc z Jesenic in dekliški zbor B. Arnič jeseniške gimnazije.

Skupna seja obeh zborov Sob Jesenice

Za sredo 30. maja sklicana in začeta 38. skupna seja obeh zborov skupščine občine Jesenice, je bila zaključena šele v ponedeljek 4. junija.

Tako kot se je nekajkrat v zadnjem času primerilo, je tudi skupščina občine imela to pot težave s sklepčnostjo.

Zbor delovnih skupnosti ni bil sklepčen, zato so s telefonskimi pozivi dobili še dva odbornika, tako da je bil zbor in s tem skupščina le sklepčna. Ko pa sta med tretjo točko dnevnega reda zapustila sejo dva odbornika, je bil zbor delovnih skupnosti zopet nesklepčen. S sejo je nadaljeval le občinski zbor, sprejeti sklepi pa so bili veljavni šele potem, ko jih je na ponedeljkovi seji potrdil še zbor delovnih skupnosti.

Odborniki so najprej potrdili investicijski program splošne bolnice Jesenice, po katerem naj bi za boljše opravljanje naolg bolnišnice preuredili obstoječe prostore, še prej pa bi morali zgraditi nov trakt, v katerem bi dobili prostor za vse tiste dejavnosti, ki sedaj manjkajo ali pa so za silo urejene v obstoječih objektih. Mišljeni so predvsem prostorj specialistične ambulante, lekarno, kuhinjo in nekatere druge prostore. Odborniki so se strinjali s predlogom, saj je investicijski program v skladu tako s smernicami družbeno ekonomskega razvoja občine kot tudi socialnim programom. Skupščina občine je sklenila dati prispevek, oziroma so obljubili tudi pomoč pri iskanju potrebnega denarja.

Brez pripomb so potrdili tudi poročilo Stanovanjskega podjetja Jesenice o poslovanju v letu 1972, kakor tudi zaključni račun sklada stanovanjskih hiš, stanovanj in poslovnih prostorov.

Skoraj dve uri pa je trajala razprava o poslovnem poročilu komunalnega podjetja Kovinar, katerega so enkrat že zavrnil. Tudi to pot so imeli dovolj pripomb, predvsem seveda na račun komunalne dejavnosti, katera je slabo razvita, zelo slabo opremljena in po besedah odbornikov v podjetju celo zapostavljena. Priznali so sicer, da je podjetje v desetih letih naredilo viden napredek, saj so s pomočjo družbe uspeli z visoko produktivno kovinsko dejavnostjo, tudi z namenom, da bi zagotovili boljše komunalno urejenost. Kljub številnim pripombam so sprejeli poročilo, s tem da naj bi ustrezen svet analiziral tudi vse pripombe. Poleg tega pa so priporočili samoupravnim organom, da uresničijo ustavna dopolnila in da imajo skupni samoupravni organi več posluha za financiranje in za modernizacijo komunalne dejavnosti. Menili so, da imajo v podjetju vse možnosti za ustanovitev dveh temeljnih organizacij združenega dela, vendar je predsednik skupščine občine France Žvan pri tem opozoril, da je sprejemljiva le možnost da komunalna dejavnost in obrat nizkih gradenj sestavljajo eno

temeljno organizacijo, kovinska dejavnost pa zopet svojo temeljno organizacijo združenega dela.

V nadaljevanju seje so odborniki potrdili zaključni račun proračuna občine Jesenice za lansko leto. Naredili so manjši popravek v odloku o posebnem občinskem davku na promet proizvodov in od plačila za storitve, s tem, da so nekatere storitve opravljene v družbenem sektorju oproščene plačila. Strinjali so se z dogovorom o merilih in pogojih, po katerem bodo skupščine občin lahko pozvale občane, da predložijo podatke o svojem premoženju in pa seveda o načinu pridobitve. Občani so seveda dolžni predložiti zahtevane podatke. Odborniki so potrdili

tudi spremembo odloka o prispevku za uporabo mestnega zemljišča, ki so ga potrdili že marca letos. Odlok so morali spremeniti v toliko, ker ne more veljati za nazaj, to je od 1. januarja letos, ampak šele od sprejema osem dni po objavi.

Predsednik skupščine občine France Žvan je odbornikom obširno obrazložil vzroke, namen in potek enoletne akcije OCISTIMO NASE OKOLJE. Odborniki so se povsem strinjali z predlagano akcijo. Pri tem je bilo rečeno, da naj bi do 1. julija pripravili potreben program akcije z imenovanjem tako odbora, ki bo vodil akcijo in štaba, ki bo operativno izvrševal naloge. Do 15. julija pa naj bi podrobne programe sprejele še delovne organizacije, šole, upravljalci javnih zgradb, hišni sveti in drugi. Ti programi pa naj bi bili sestavni del programov, ki jih bodo morale sprejeti tudi krajevne skupnosti.

Na koncu seje so še razrešili Antona Žitka dolžnosti sodnika in predsednika občinskega sodišča Jesenice, na njegovo mesto pa so kot vršilca dolžnosti imenovali Tomaža Kavarija, sodnika občinskega sodišča Jesenice.

Urejamo staro pokopališče

Čeprav je bilo dogovorjeno, da bo rok za prekope s starega jeseniškega pokopališča do 1. maja letos, je ta zaradi številnih prosilcev podaljšan in se bodo prekopi vršili do poletja. Tako predstavniki hortikulturnega društva, ki so se lotili urejanja pokopališča v spominski park, ne morejo začeti dela z mehanizacijo. Opravljajo v glavnem ročna dela, ki se sestoje v odstranjevanju vseh betonskih in drugih neuporabnih ostankov, ostali uporabni material: robnike in plošče shranjujejo, saj jih bodo kasneje uporabili. Pri tem se dogajajo tudi neljubi dogodki, ko neodgovorni meščani v večernih urah nedovoljeno odnašajo razne uporabne ostanke in predmete: železne ograje, kamnite dele spomenikov pa tudi sadike! Neodgovorni vrtničarji odnašajo tudi gnoj, ki ga je nabavilo hortikulturno društvo; Pri tem se sprašujemo, kje je morala, odgovornost in čut krivde pri ljudeh. Če se bodo take neljube stvari še dogajale, bodo odgovorni prisiljeni poseči po strogih ukrepih. Pri samem delu pa se je nakopičilo še precej drugih težav. Glavni problem je v tem, da je dvakrat-tedensko delo članov hortikulturnega društva preskromno in rabijo nujno po-

moč tudi ostalih prebivalcev mesta Jesenic; zlasti potrebujejo moško delovno silo.

Tudi podjetja niso nič kaj pripravljena pomagati. Le podjetji Univerzal, ki dvakrat tedensko posoja viličarja ter SGP Sava, ki je brezplačno prepeljalo 150 kamionov zemlje, sta nudila svojo pomoč. Ostali pa se sploh ne zmenijo za omenjeno akcijo, s katero bodo Jesenice in Jeseničani dobili park v pravem pomenu besede. Domenili so se tudi, da bodo zasadili 100 spominskih dreves, katere bodo svojci tistih, ki so počivali ali pa še počivajo na starem pokopališču, imeli možnost odkupiti. Tako kupljeno drevo, čigar cena se bo gibala okoli 25 tisoč starih dinarjev, bodo tudi primerno zaznamovali. Vsi zainteresirani lahko oddajo svoje prijave ob torkih in petkih na pokopališču v poldanskih urah, ko imajo člani hortikulturnega društva prostovoljno delo. Na koncu naj omenimo še to, da je od nas samih, naše aktivnosti in podpore odvisno, kako bo urejen spominski park na starem pokopališču. Ali bo intenzivno zasajen tudi s cvetličnimi nasadi ali pa le z angleško travo in spominskim drevjem?

D.

Kdaj dokončna ureditev stanovanjskega naselja Plavž?

Pred dvema letoma je pričelo Stanovanjsko podjetje Jesenice z akcijo, da se uredi okolica stanovanjskih blokov na območju krajevne skupnosti Plavž. Vsi stanovalci na tem območju so se razveselili te akcije, saj bi se s tem uresničila dolgoletna želja stanovalcev tega terena, da se bo po daljšem času to vprašanje rešilo.

Stanovanjsko podjetje Jesenice je pričelo z urejanjem okolice postopoma, vendar je urejevanje končalo pri otroškem vrtcu na Plavžu. Naslednje leto je pričelo urejevati okolico stanovanjskih blokov na C. St. Bokala, ki je še dalj časa čakala na svojo ureditev in jo tudi dokončalo. Po tem času je akcija zastala in stanovalci na tem območju že dve leti čakamo, kdaj se bo ureditev tega območja nadaljevala. Želim, da si pristojni ogledajo to območje, pa bodo videli kako izgleda: oblaki prahu, nesnage, luknje in brez kakršnekoli javne razsvetljave. Prav tako komunalno podjetje Jesenice ne skrbi za popravilo makadamskih priključkov, ki vodijo s ceste C. Tavčarja k stanovanjskim blokom. Nemaλοkrat smo stanovalci morali urgirati, da so pripeljali vsaj material, da smo sami zakrili luknje na teh priključkih. Menim, da je tak odnos komunalne službe do stanovalcev na tem območju skrajno neodgovoren.

Stanovalci tega območja ne zahtevamo, da morajo biti poti takoj asfaltirane, kot je to na drugih stanovanjskih območjih, zahtevamo le, da se uredijo zelenice in poti redno vzdržujejo. Kasneje, ko bo na razpolago več finančnih sredstev, pa se ureditev lahko konča z asfaltiranjem cestnih priključkov in ostalih poti. Mnenja sem, da bi na ta način morali urediti celotno naselje Plavž, ne pa samo predel do otroškega vrtca na Plavžu. Baje je zmanjkalo finančnih sredstev, v kar dvomim, ker se slišijo govornice, da je ureditev prekinjena zaradi tega, ker ni prišlo do sporazuma s stanovalci, ki imajo svoje vr-

tove na tem območju in niso pristali na zmanjšanje svojih vrtov. Nekateri vrtničarji so imeli na ureditev tega območja svoje pripombe, ki bi se lahko z neko mero tolerance upoštevale s strani pristojnih tovarišev, ki so bili odgovorni za ureditev celotnega območja. Tako je bila ta akcija izpeljana polovično, seveda na škodo ostalih stanovalcev tega območja, ki na ureditev okolja čakamo že 10 in več let. Prepričan sem, da bi tudi sami stanovalci tega območja s prostovoljnim delom pomagali urediti okolje, v katerem živijo.

Se eno vprašanje bi rad načel v tem svojem sestavku, in sicer odlagališče smeti na Jesenicah. Vsi vemo, da je le-to med Jesenicami in naseljem Hrušica ob glavni progji, ki pelje v Avstrijo. Menim, da lokacija ni ravno posrečeno izbrana za odlaganje smeti tako za nas občane tega predela, kakor tudi za tiste, ki prihajajo k nam na oddih. Takoj po prihodu v našo domovino jih pozdravi kupi smeti ob železniški progji in obupen smrad, ki ga povzročajo samovžigi ali namerno zažiganje smeti. Ob nizkem zračnem pritisku se vali proti Jesenicam iz smetišča gost dim, ki zasmrja že itak slab zrak na Jesenicah. Menim, da bi morala sanitarna inšpekcija pri SOB Jesenice do vprašanje nujno rešiti in zahtevati, da se lokacija za smetišče spremeni. Ravno tako pa bi morali zahtevati od ZTP Ljubljana, da očisti del mednarodne proge med Jesenicami in železniškim predorom na Hrušici, ki je prav tako eno samo veliko smetišče.

Želim, da mojega sestavka ne smatra nihče od pristojnih za omalovaževanje njihovih naporov za ureditev teh razmer, temveč kot dobronamerni prispevek, da se te probleme čim prej ustrezno reši v dobro občanom, ki živijo na tem območju naše občine. Prepričan sem, da bom dobil od pristojnih tovarišev konkreten odgovor, kako in kdaj se bodo uredili v tem sestavku nakazani problemi.

Franci Pirc

Končana regulacijska dela

Podjetje za urejanje hudournikov iz Ljubljane, je v zadnjih dneh maja končalo oz. zaključilo z regulacijskimi deli potoka Bela na Koroški Beli. Skupina delavcev, ki je imela na voljo nekaj lahke mehanizacije, je začela z gradbenimi deli v zadnjih dneh marca. Na desnem bregu potoka so zgradili nov oporni zid in tako zavarovali stolpiče na Svetinovi cesti. Razen tega so utrdili izpodkopene pragove, oporni zid ter pregrado ob Potoški poti.

Za letošnja dela je bilo porabljenih 20 milijonov starih dinarjev. Denar so črpali iz sredstev rednega vzdrževanja

vodnega sklada SRS.

Kot nam je povedal inž. Pintar iz podjetja za urejanje hudournikov v Ljubljani, je v načrtu še nekaj manjših obnovitvenih del. V spodnjem delu hudournika bodo opravili regulacijska dela, gradili nov most ter prestavili cesto I. reda.

Z letošnjo regulacijo hudournika je odpravljena nevarnost zaradi velike vode ob nalivih. Na nujno rešitev tega problema so volilci na zborih občanov ter ob drugih priložnostih stalno opozarjali, saj je starejšim prebivalcem na Koroški Beli ostala v spominu velika povodenj iz leta 1926.

Očistimo naše okolje

Predsednik France Žvan o enoletni akciji

»Smo na začetku obdobja, ko naj bi z zavestjo in akcijo očistili Jesenice, ko neurejenost in nečistočo lahko obravnavamo celo kot politični problem«, je dejal predsednik skupščine občine France Žvan v začetku maja na razgovoru med predstavniki skupščine občine in podjetja Kovinar. Kako je s čiščenjem mestnih ulic, kaj je s popravilom cest, kako je z vzdrževanjem zelenic, kako je z nadzorom; o vsem tem naj bi se pogovarjali. Ker podjetje ni imelo pripravljene programa, se nismo mogli konkretno pogovoriti.

V dneh od 14. do 16. maja so nato predstavniki skupščine občine, podjetja Kovinar, krajevnih skupnosti in drugih ogledali nekatere predele mesta in pri tem ugotovili dosti nepravilnosti. Z eno besedo: naše okolje je resnično neurejeno in nečisto.

Umestna je zato zahteva, da hočemo urejene Jesenice, pri čemer pa se je treba zgedovati, ne v ostalih mestih Slovenije, ampak pri sosedih izza meje.

Vse to in verjetno še marsikaj drugega, so vodile predsednika skupščine občine Franceta Žvana, da je na razširjeni seji občinske konference SZDL preteklo sredo, predlagal začetek akcije OČISTIMO NAŠE OKOLJE in takoj v začetku poudaril, da je naše okolje neurejeno in nečisto ravno za eno leto.

Predsednika Franceta Žvana smo v sodelovanju z uredništvom Radia Jesenice prosili za razgovor z željo, da bi čim širši krog občanov seznanili s predlogom, vzroki in nameni akcije:

Vprašanje: Tovariš predsednik, vemo da Jesenice in drugi kraji naše občine niso tako urejeni in čisti, kot bi bili lahko in bi morali biti. Pa vseeno — kaj so bili osnovni vzroki, da ste predlagali akcijo OČISTIMO NAŠE OKOLJE?

Odgovor: Vzrokov je veliko. Predvsem lahko na vsakem koraku ugotovimo in ugotavljamo v tovarnah, na ulicah, na javnih prometnih površinah, zelenicah, ob vodah in vse povsod, da je naše okolje le vsak dan bolj nesnažno in da se gibljemo in živimo v vsak dan bolj nesnažnem okolju. Zaradi tega včasih tudi ugotavljamo, da bi bilo treba nekaj storiti, vse pogosteje pa se nas oprijemlje že neke vrste obratna slepota, da hodimo mimo kupov smeti, mimo umazanih voda, mimo neurejenih pločnikov ali pa celo po njih, mimo razbitih javnih svetilk, razmetanih kant za smeti, pa na vse to nismo več pozorni, ker je tega le preveč in že predolgo traja. Skratka moderna tehnologija, promet in ne nazadnje človek sam — vse to so pogoji, ki ustvarjajo vsak dan več nesnage.

Mi v tem živimo in bi bilo zelo narobe, če bi se takemu načinu življenja prilagodili. Zato menimo, da je prav očenjen trenutek in čas, da se lotimo nekega obširnega osveščanja najprej samega sebe, da je treba nekaj storiti, da je treba zavzeti drugačen odnos do vseh tistih naprav, ki

nam služijo vsem, da morajo te biti tako čiste ali pa morda še bolj kot so naša gospodinjstva in da je na tem področju treba v kar najširšem krogu, v primerno dolgem času, menimo da v enem letu, napraviti nekatere odločilne premike. Urbanizacija na primer že sama po sebi prinaša spremenjen način življenja.

Mi ugotavljamo, da v naši občini pravzaprav čisto neurbaniziranih naselij ni več, kvečjemu lahko govorimo še o polurbaniziranih naseljih. In tu nam odpovedujejo tisti načini, ki so se nekoč v preteklosti izoblikovali za vzdrževanje reda, snage in čistoče, tu se pojavljajo nova žarišča onesnaženja, na katere nismo pripravljeni. Najbrž se bomo morali do njih obnašati drugače, kot smo se doslej, če jih bomo hoteli odpravljati, če bomo hoteli živeti v urejenem okolju in to v obdobju ko bo urbanizacija še napredovala. Ugotavljamo tudi, da smo pomanjkljivo organizirani in opremljeni za vzdrževanje reda in snage v urbaniziranem okolju. Že nekaj let vodimo razgovore, da takle fevdalni način čiščenja ulic, kot ga imamo na Jesenicah, nikamor več ne vodi in da bi že pred leti, ko smo naredili neuspešni poskus in kupili stroj, ki ni bil primeren za naše razmere, morali iti odločneje v to, da bi se opremili, da bi kupili stroj, s katerim bi lahko temeljito in dovolj pogosto čistili naše ulice in druge površine. Ali pa drug primer, še danes nimamo na Jesenicah urejen odvoz fekalij in ne potrebnih sredstev ter da si moramo te stvari izposojati v drugih mestih. Še bi lahko našteval stvari, ki kažejo na to, da se bomo morali tudi tehnično opremiti in drugače organizirati, če bomo hoteli, da bodo urbanizirana naselja bolj in lepše urejena, kot so sedaj. Mislim tudi to, da smo v specifičnem, morda prelomnem obdobju, v času, ko se na primer naš bruto produkt, in nacionalni dohodek gibljeta proti zgornji meji slabe razvitosti, ko bomo stopili v razvito družbo in ko se ne bomo mogli več dolgo sklicevati na našo revščino, ko bo treba naš nacionalni dohodek tako razdeliti, da se bomo lahko dovolj temeljito in dokončno poslovili od starega konvencionalnega načina vzdrževanja javnega reda in snage in se lotili novih, drugačnih, sodobnejših načinov in ukrepov za zagotavljanje osnovnih prvin snage, higie-

ne, estetike naselij, vzdrževanja javnih naprav in podobnega.

V skladu z nacionalnim dohodkom bo treba za te namene izločiti v bodoče tudi več denarja, na drugi strani pa temu primerno izoblikovati pri nas vseh, pri ljudeh čut za vzdrževanje, čuvanje, za bedenje nad skupnimi napravami, naj si bo komunalnih ali drugih. Ocenjujemo, da je ta čut opešal do nezavirljive minime, da je prisoten zelo slab odnos do skupnega dobrega, da so vandalizem, pobalinstvo in prekrški v prevelikem porastu, da zlasti vandalizem in nekateri prekrški že pogosto meje na kriminal. Naj omenim samo naš podvoz, kjer lahko zamenjamo svetlobna telesa kolikokrat hočemo, pa so vedno pobita in polomljena. Pri nas ni malo ljudi, ki s takim stanjem niso zadovoljni, ki nas na tako stanje opozarjajo na zborih volivcev, na drugih sestankih in razgovorih, ki zahtevajo odločne premike v smeri izboljševanja našega skupnega okolja. Zato menimo, da bo potrebno marsikaj značilnega napraviti tudi za izboljšanje čuta pri nas samih, pri ljudeh. Zaradi tega in še mnogo drugega, sodimo, da je skrajni čas, da se lotimo temeljnih, celo radikalnih ukrepov, da preobrnemo razmere v tem letu, ki je pred nami, na bolje.

Vprašanje: Torej vzrokov za akcijo OČISTIMO NAŠE OKOLJE je več kot dovolj. Kaj pa je namen akcije in katera področja naj bi zajemala?

Odgovor: Mislimo, da bi morala biti akcija zelo vsestranska, istočasno pa seveda temeljita. Ne bi smela biti to akcija ki bi se izživela tako, da bi sprejeli nek program, govorili nekaj na nekaterih sejah, morda nekaj priporočali in končno sumirali nekatere površne rezultate. Mislimo, da bi morala akcija iti v širino in v globino, da bi morala postati last čim širše-

ga kroga ljudi in organizacij, in da bi jo morali z veliko mero prizadetosti in prizadevnosti voditi od začetka, to je od sprejetja programa pa do konca. Da bi rezultati, ki bi jih ob letu skušal sumirati, resnično pomenili velik premik.

Po mojem mnenju bi morala akcija zajeti predvsem vse javne prometne površine (urejenost, snažnost in varnost na njih), vse zelenice in nasade (urejanje, čuvanje, zaščito pred uničenjem), skrb za nove površine, javno razsvetljavo, javno kanalizacijo, zajeti bi morala in tudi s sankcijami bi morali doseči urejenost okolja trgovskih lokalov, urejenost okolja poslovnih in drugih javnih zgradb. Treba bi bilo nanovo, na višjem tehničnem nivoju organizirati zbiranje in odvoz smeti in odpadkov in se ponovno odločiti za njihovo nadaljnjo usodo. Mislimo, da bi bilo v tem letu treba doseči to, da bi začeli zbirati iz večjih žarišč smeti in odpadke s kontejnerji in se zato tehnično opremiti, da bi bilo treba doseči v tem letu sortiranje osnovnih organskih odpadkov in da bi se bilo treba pripravljati na tisti čas, ko bomo odpadke lahko tudi uničevali na drug, boljši način, kot delamo danes.

Pri estetskem izgledu naselij, zlasti Jesenic, bi bilo treba preprečiti divje plakatiranje, tiste površine, ki jih bomo za to določili, pa bodo morale drugače izgledati. V akciji bi morali zajeti vse področje prometne signalizacije, prometne znake, oznake na cestišču in vse kar je v zvezi z napisnimi, opozorilnimi in reklamnimi tablamami, javnimi oglasi in tako naprej. Slabega okusa je vse polno, pa tudi vse polno primerov, ko na tak način poškodujemo druge javne naprave.

V to akcijo bi bilo treba vključiti odločen boj proti vandalizmu, spoprijeti se s škodljivimi vplivi industrije in organizirati sistematični boj proti njim. Sicer je bilo v zadnjih letih marsikaj narejenega vendar ne dovolj. Posebno pozornost bo treba posvetiti čistosti vodotokov, varstvu gozdov, boju proti gozd-

nim požarom. Mi jih imamo vsako pomlad vse polno. Veliko bi se bilo treba pogovarjati o javnem prometu in kako naj izgleda. Danes na primer ni redke primer, da na končnih postajah pometamo avtobuse na pločnike ali na asfaltne površine, noben avtobus še nima koša za odlaganje kart, vsi jih mečemo na ceste in podobno. V akcijo bi bilo treba zajeti skrb za rekreativne površine, objekte za razvedrilo, razmišljati o tem, kako v zvezi z industrijo in novimi gradnjami doseči boljše čistost ozračja. Razen tega bi bilo treba posvetiti določena prizadevanja čistosti notranjosti velikih stanovanjskih hiš, poslovnih stavb in podobno.

Vprašanje: In kako si praktično zamišljate izvajanje te obsežne in zahtevne akcije?

Odgovor: Mislimo, da bi morala akcija trajati celo leto do maja 1974. Treba bi bilo ustanoviti dovolj široko komisijo, ki bi sprejemala programe, spremljala akcijo in dajala pobude. Imela naj bi naslov: Komisija za izvajanje akcije OČISTIMO NAŠE OKOLJE. V okviru komisije bi moral delovati poseben operativni štab, ki pa bi moral biti zelo gibčen in zelo delaven. Mislimo, da naj bi akcijo vodila občinska konferenca SZDL Jesenice, medtem ko mislimo, da naj bi operativni štab vodil predstavnik ustreznega sveta pri skupščini občine.

V komisiji bi morali biti zastopane predvsem krajevne skupnosti, stanovanjsko podjetje, morda nekateri hišni sveti, komunalne delovne organizacije, sanitarna inšpekcija, oddelek za gospodarstvo pri skupščini občine, inšpektor za izvajanje odloka o javnem redu in miru, služba milice, občinski sodnik za prekrške, Hortikulturno društvo, najbrž vsa turistična društva, DPM, konferenca ZMS, Temeljna izobraževalna skupnost otroškega varstva, in končno predsedstvo skupščine občine in svet za urbanizacijo, gradnje, komunalne zadeve, krajevne skupnosti in stanovanjske zadeve pri skupščini občine Jesenice.

Zapisal T. L.

Novo trgovsko središče na Plavžu

Letovanje jeseniških otrok na morju

Naša družba posveča veliko pozornost letovanju zdravih otrok, ker se zaveda, da na ta način zagotavlja mladini pravičen telesni in duševni razvoj. Namen letovanj je torej predvsem utrjevanje in krepitev telesnih in duševnih sil, poleg tega pa tudi preprečevanje obolenj. Bolnim oziroma bolehnim otrokom pa je treba zagotoviti zdravljenje v posebnih specializiranih zdraviliščih, da bodo čim hitreje ozdraveli in se lahko nemoteno vključili v normalen psihosomatski razvoj. Poleg tega pa imajo vsa letovanja tako za zdrave kot za bolne in bolehne otroke tudi vzgojni namen z navajanjem k kolektivnemu življenju, s pridobivanjem higienskih navad in s spoznavanjem lepote narave naše domovine.

Kaj je pravzaprav tisto, kar ugodno vpliva na otroka, če je na letovanju? To je predvsem sprememba okolja v najširšem smislu besede. Okolje namreč predstavlja celoto zunanjih vplivov in razmer, v katerih otrok živi in se razvija. Sem prištevamo fizikalno okolje (klima, podnebje, letni čas, stanovanje itd.), biološko okolje (živali, rastline) in socialno okolje (življenjski standard, civilizacija, odnosi, kultura itd.). Vsi činitelji fizikalnega, biološkega in socialnega okolja pa se prepletajo in vplivajo na otrokovo rast in razvoj.

Podnebje je torej važen del okolja, ki predstavlja vsoto vseh vplivov, ki izvirajo iz lege kraja ter vplivajo na človeka in njegovo zdravje. Že od nekdaj je namreč znano, da podnebje in vreme vplivata na človekovo zdravje. Tako je podnebje nekaterim boleznim v prid, drugim v škodo, da, včasih pospešuje celo razvoj bolezni. Zato je za presojo, kam bomo poslali otroka na letovanje, na eni strani važno otrokovo zdravstveno stanje, na drugi strani pa podnebje letovišča kamor otroka pošiljamo.

Zaradi utrjevanja in krepitev zdravja ter preprečevanja bolezni pošiljamo naše otroke predvsem v obmorske kraje. Pri tem moramo upoštevati povišano obolevnost otrok v občini Jesenice predvsem zaradi direktnega in indirektnega vpliva plinov in prahu iz Železarnice, deloma pa zaradi slabših klimatskih pogojev. Obmorski kraji imajo milo podnebje, ker je morje regulator te klime. Morje se iz fizikalnih razlogov mnogo počasneje segreva kot kopno, pri tem pa se tudi počasneje ohlaja. Hitre spremembe temperature preprečujejo tudi oblaki, ki zmanjšujejo večje oddajanje temperature v atmosfero. Zrak je nad morjem vlažen in čist z majhnimi primesmi razpršene morske soli. Poleg tega vsebuje zrak znatno število mikroorganizmov in malo prahu, predvsem prahu organskega porekla. Število klic je tem manjše, čim dalj gremo od obale. Stalno piha vetrovi, ki nastanejo zaradi razlike temperature med morjem in kopnim; ultravioletno sevanje je intenzivno.

Zaradi zgoraj omenjenih karakteristik morske klime, pospešuje bivanje na morju presnovo v najširšem smislu. Ta vpliv se posebno dobro očituje na slabotnih otrocih. Morska klima je torej dražilna klima, ki draži kožo z ve-

trovi, kopanjem, čistim in vlažnim zrakom ter z ultravioletnimi žarki in tako povoljno vpliva na organizem. Ta klima povečuje apetit, povečuje količino hemoglobina, zvišuje število rdečih krvnih teles, izziva boljše in izdatnejšo ventilacijo pljuč in pospešuje odpornost celotnega organizma.

Zato spadajo na morje predvsem zdravi otroci in otroci, ki imajo zlasti dolgotrajnejša vnetja v grlu, sapniku, žrelu in dušnikih ter otroci s povečanimi nebnicami. Nadalje otroci z vnetjem obnosnih votlin ter s povečanimi bezgavkami na pljučih, ki pa seveda ne smejo biti tuberkuloznega značaja. Posebno ugodno se v večini primerov počutijo na morju otroci z naduho in s kroničnim srbečim vnetjem kože, z različnimi lišaji in koprivnico. Nadalje tu zelo dobro uspevajo otroci, ki so le nekoliko živčni in neješči. Poleg tega pa spadajo na morje tudi oni, ki so preboleli pljučnico, vnetje ledvic ali revmatično vnetje sklepov, seveda brez težjih srčnih bolezni. Vedno pa velja pravilo, da je bolje pošiljati predvsem predšolske otroke na morje kasneje na jesen, bolj zgodaj poleti ali pozno pomladi, kot pa v vročem letnem času, globoko v južne obmorske kraje.

Na morje pa nikakor ne smemo pošiljati otrok, za katere mislimo, da imajo oziroma da prebolevajo tuberkulozo v kakršnikoli obliki, bodisi na pljučih, na pljučnih mrenah ali pljučnih bezgavkah. Samo otroci s tuberkulozo kosti, sklepov in kože se dobro zdravijo na morju, če istočasno nimajo kakšnega tuberkuloznega žarišča na pljučih.

Na morje tudi ni dobro pošiljati otrok, ki so mršavi in imajo pri tem velike izbuljene oči ter so živčni, ker jim ščitna žleza preveč deluje.

Poleg pasivnega vpliva klime na otrokov organizem za časa letovanja pa se otrok tudi aktivno vzgaja v novem socialnem okolju — v otroškem kolektivu — z izvajanjem dnevnega reda, ob različnih igrah in drugih oblikah rekreacije. Otrok se socializira in brusi ob sovrstnikih, nenehno pridobiva higienske in zdravstvene navade in jih uporablja v vsakdanjem življenju. Na ta način okolje, v katerem otrok živi, tudi vsestransko oblikuje njegovo osebnost, ker mu nudi več spoznanj in vrednot družbenega napredka, kot jih mora

doživeti in spoznati v ozkem in zprtem družinskem krogu.

Da bodo otroci lahko v polni meri izkoristili prednosti letovanja ob morju, jih morajo starši tudi primerno pripraviti. Zato naj starši upoštevajo naslednja navodila:

1. Otrok mora biti zdrav in se ne sme nahajati v inkubaciji za kako otroško nalezljivo boleznijo. V poletnih mesecih pridejo pogosto v poštev različne nalezljive prebavne bolezni. Zaradi spremembe okolja in hrane ter dražilnega vpliva obmorske klime, bo otrok v novih pogojih hitreje obolel in bo na ta način prikrajšan za blagodejni vpliv morja. Na drugi strani pa bo lahko okužil tudi druge otroke v kolektivu.

2. Pred odhodom na letovanje, naj otrok zajtrkuje na običajen, vsakodnevni način, da ne bo sitnosti med prevozom.

3. Starši naj ne dajo otrokom s seboj hrane, ki jo ne pojedjo, ampak spravijo v kovčke, kjer se pokvari. Tako hrano kasneje otroci jedo in zbolijo.

4. Starši naj ne dajo otrokom s seboj preveč denarja za nakup raznih sladkarij, sladoleda in podobno. Na letovanju bodo imeli vsi dovolj sadja in drugih dobrot, da jim ni treba zapravljati denarja za slaščice dvomljive kvalitete.

5. Starši naj za letovanje otroka primerno opremito. Zato naj skrbno preberejo

navodila in naj se po njih ravna.

6. Važno je, da starši kakorkoli seznanijo vodiče z navadami in drugimi posebnostmi svojih otrok, ki naj bi jih vodič upošteval pri vodenju otroka za časa letovanja.

7. V letovišču vlada ustaljen red, primeren otrokovega zdravju, starosti, vzgoji in varstvu, zato naj starši obrazložijo otrokom, naj se držijo tega reda in naj ne kršijo discipline. To velja predvsem za doraščajoče otroke.

8. Pri prevozu in za časa letovanja je otrok zdravstveno in osebno zavarovan.

9. Letovanje organizira za otroke občina Jesenice:

- občinska zveza DPM Jesenice v Novigradu
 - TVD Partizan Jesenice v Baški
 - Taborniki v Karigadorju
- Primarij dr. Stefan Plut

Iznajdljivi in marljivi taborniki

Taborniki občine Jesenice imajo letos za seboj že zelo pozitivno bilanco v svoji aktivnosti. V preteklih mesecih so izvedli veliko število prireditvev ali pa so na njih sodelovali. Samo preteklo nedeljo je bila ena grupa tabornikov v Podljubelju na zboru aktivistov, druga je tekmovala v Kranju, kjer je zasedla solidno mesto, tretja pa je bila v Goriških Brdih na rekreacijskem izletu ob prazniku češenj.

Šibki točki v njihovem delu sta le slabo medsebojno obveščanje in neenakomerna udeležba na določenih akcijah. Pridobili pa so si veliko

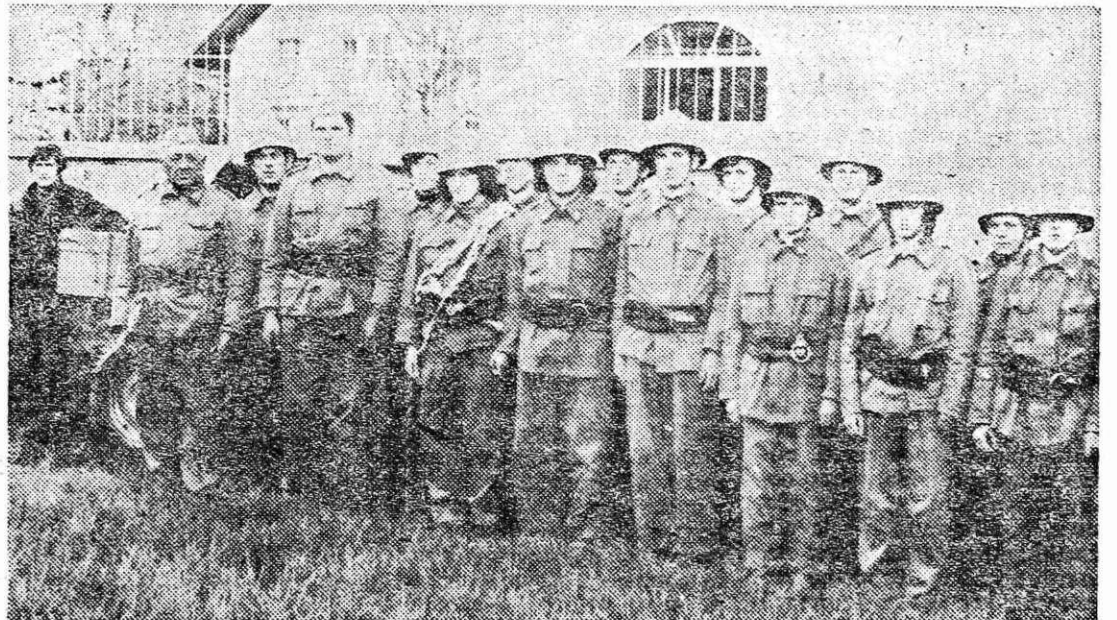
zaupanja pri občinski konferenci ZMS Jesenice, saj zelo uspešno obojestransko sodelujejo.

Največji uspeh v zadnjih treh letih pa je nedvomno v tem, da so uspeli popolnoma obnoviti taborniško opremo. Letos bodo taboriščniki v Karigador vzeli s seboj samo osebno perilo in obleko ter pribor za osebno higieno, ostalo, vključno bele rjuhe in odeje, pa bodo dobili v taborišču. V preteklih letih je bilo treba dobro gospodariti, da so nadomestili pogorelo opremo. Poleg tega so dosegli še en uspeh: na tabornem prostoru bo odslej

stala sodobna kuhinja iz jeklene konstrukcije, ki bo v zimskem času shramba za opremo. Po potrebi jo lahko poderejo in prepeljejo kamorkoli. Izdelali so jo sami po lastnem projektu. Posebno zaslugo imata Miloš in Božo Cvečkovič, ki sta naredila glavno delo.

Če bi imeli sredstva za šolanje novih vodnikov, bi lahko z res velikim optimizmom gledali v prihodnost, v nadaljnjo rast taborništva v občini. Toda počasi in zanesljivo obvladujejo tudi ta največji problem — pomanjkanje denarja.

Jože Jekler

Gasilsko društvo v Ratečah šteje 57 članov, od katerih so razen vodstva vsi mladinci. Predsednik društva je Janez Makovec, tajnik Janez Veber, poveljnik pa Janez Mlinar.

Zelo prijetno učinkujejo kadar imajo vaje ali javno nastopajo, ker so vsi še mladi, le poveljnik je starejši, saj ima že 62 let. Zaenkrat so se dogovorili, da bo Janez Mlinar poveljnik toliko časa, dokler ne bodo izurili mlajšega. Janez Mlinar je namreč že častni član poleg Janeza Kerštajna, Jožeta Beneta, Andreja Rožiča, Janeza Makovca in Janeza Vebra.

Gasilsko društvo v Ratečah praznuje letos 75-letnico obstoja in delovanja. Novo motorno brizgalno so kupili pred štirimi leti. Denar so v glavnem zbrali s prostovoljnimi prispevki vaščanov, 1000 din je prispevala zavarovalnica Sava, nekaj pa tudi občinski sklad za potrebe gasilcev.

Trenutno najvažnejša naloga društva je, da se organizacijsko utrdijo, izurijo najmlajše in da nabavijo še nekaj opreme. Predvsem potrebujejo prenosno luč, nekaj cevi, nosila ter delovne obleke, vsaj še za eno desetino. Glede na to, da so v društvu aktivni člani sami mladi ljudje, ima društvo vse pogoje za še večji napredek in nadaljnji razvoj. B.

Redna in ustanovna skupščina članov kluba zdravljenih alkoholikov

Na Jesenicah že več let uspešno deluje klub zdravljenih alkoholikov. Število članov je vedno večje tako, da so morali člane razdeliti v dva kluba. Preteklo soboto so imeli kar dve skupščini, klub, ki se imenuje Livar je imel svojo redno skupščino, novoustanovljeni klub Golica pa ustanovno skupščino. Ker sta dosedaj delovala skupno, sta bili tudi skupščini organizirani skupno. Udeležba je bila kljub temu, da je bila v Železarni delovna sobota, zadovoljiva, tako s strani samih članov, kakor tudi svojcev. Skupščine so se udeležili tudi nekateri gostje in predsedniki klubov zdravljenih alkoholikov iz Radovljice, Kranja, Tolmina in Idrije.

Tako poročilo kot razprava sta potrdila, da ima jeseniški klub zelo lepe uspehe. S svojim organiziranim delom mnogo doprinaša k nadaljevanju zdravljenja. Člani, razen redkih izjem, zelo vestno sodelujejo v klubu, zato so doseženi uspehi na taki ravni, da jih lahko primerjamo s tistimi klubi tako doma kakor v tujini, ki delujejo že dalj časa. Od skupnega števila članov 68, so imeli samo šest primerov recidivov, od teh so kar štiri rešili doma, tako da je bila potrebna zdravniška intervencija samo za dva člana.

Poseben doprinos k razpravi pa je dal dr. Rugelj iz zdravilišča Škofljica, ki je bil tudi delovni predsednik skupščine. V svoji razpravi je poudaril, da tako od gospodarskih, kakor tudi družbenopoliitičnih dejavnikov še vedno nimamo pravega razumevanja za reševanje problema zdravljenja alkoholikov. Zelo pohvalno pa se je izrazil o sodelovanju naše železarne s klubom in dejal, da je Železarna prvo podjetje, ki je zelo lepo adaptiralo in opremilo prostore kluba. V razpravi je bilo tudi rečeno, da zdravstveni kader jeseniške občine zelo slabo sodeluje s klubom, saj ima kljub temu, da je zdravstvenega kadra razmeroma precej, samo enega zdravnika, ki mora delati v obeh klubih. Na to vprašanje sta odgovorila dr. Benedik in dr. Jensterle, ki sta bila tudi med gosti na skupščini. Obljubila sta, da bosta skušala zainteresirati še nekaj zdravnikov za delo v klubu.

Na skupščini so obravnavali tudi nekaj članov, ki zelo neredno prihajajo na sestanke klubov. Na osnovi razprave je bil sprejet sklep, da se tako njim, kakor tudi svojim pošlje pismo, v katerih bi jih tovariško opomnili, da je v njihovo dobro redno sodelovanje v klubu.

Na skupščini so obravnavali in sprejeli tudi klubska pravila in izvolili nova odbora, ki bosta v bodoče vodila delo obeh klubov.

Iz razprave, kakor tudi iz pozdravnih besed gostov lahko razberemo, da so se tudi ostali družbeno politični forumi začeli zanimati za delo klubov. Pomoč, ki so jo obljubili, bo še bolj poživila delo kluba. Vedno bolj prevladuje spoznanje, da je problem alkoholizma problem družbe in ne samo tistih, ki neposredno občutijo vse gorje, ki ga prinaša alkohol. Zgledu Železarne, bodo morale slediti tudi ostale gospodarske organiza-

cije v občini. Sami članj kluba pa bodo morali delati na tem, da vključimo v zdravljenje čim več alkoholom podvrženih ljudi. Kajti samo tisti, ki je poizkusil, kaj pomeni za delovnega človeka alkohol, lahko zelo ugodno vpliva na tiste, ki so še sužnji alkohola in daje moralno podporo in spodbudo za zdravljenje. Delovni predsednik dr. Rugelj je na skupščini podelil tudi priznanja za enoletno in petletno abstinenco.

Zavarovalnica Sava deli presežke

Življenjski zavarovanci prejmejo 11 milijonov dinarjev iz presežkov za leto 1972

Življenjsko zavarovanje je zelo uspešno zaključilo leto 1972. Organi upravljanja zavarovalnice so določili, da tudi v letu 1972 pripadajo presežki zavarovancem.

Poslovni uspeh v letu 1972 je omogočil povečanje deležev

pri presežkih za preko 27 %, kar dokazuje gospodarsnost zavarovalnice, napredek v organizaciji in produktivnost.

Spodnji pregled kaže velikost deležev pri doživetjih dogovorjenih zavarovalnih dob v posameznih letih:

Deleži v % OD zavarov. vsote	Zavarovalna doba			
	5 let	7 let	10 let	12 let
leta 1968 in 1969	60	82	117	142
leta 1970 in 1971	74	101	144	175
leta 1972	94	129	183	222
Povečanje v točkah 1968-72	34	47	66	80
Povečanje v %	56,6	57,3	56,4	56,3

Zavarovalnica je že dvakrat povečala udeležbo pri presežkih, skupno za preko 56 %.

Na deleže pri presežkih so upravičeni vsi zavarovanci, ki imajo zavarovanja z začetki po 31. XII. 1964, če so plačevali premijo vsaj tri leta.

Čim dalj časa je plačevana premija in čim večja je, tem večji je delež. Velja torej načelo: kdor več prispeva k presežkom, tudi več dobi. Pri doživetju dogovorjene zavarovalne dobe, so deleži največji.

Zavarovalnica izplačuje deleže v obliki dodatnih zavarovalnih vsot ob doživetjih, smrtih ali odkupih skupaj z osnovnimi zavarovalnimi vsotami.

Zavarovalnica Sava je prigospodarila vsako leto večji znesek za deleže pri presežkih in sicer:

1968. leta	4.000.000 din
1969. leta	6.000.000 din
1970. leta	6.900.000 din
1971. leta	7.100.000 din
1972. leta	11.000.000 din
Skupaj	35.000.000 din

Zavarovalnica Sava je od 1.1.1972 uvedla tudi nove cenike za življenjsko zavarovanje z ugodnejšimi zavarovalnimi vsotami, ki so v povprečju povečane za 6,5 %.

Povečanje zavarovalnih vsot sta omogočili boljša organizacija dela in večja produktivnost, kar je pocenilo stroške poslovanja. Ugodnost povečanih zavarovalnih vsot je zavarovalnica razširila na vsa zavarovanja po 31. XII. 1964.

Življenjsko zavarovanje pri zavarovalnici Sava vključuje tudi brezplačno zavarovanje otrok za primer smrti, ki velja za vse zavarovanceve otroke od 1.—15. leta starosti.

Preko 300.000 zavarovancev že uživa ugodnosti življenjskega zavarovanja pri zavarovalnici Sava.

Skupne rezerve za življenjsko zavarovanje so na dan 31. XII. 1972 znašale 314 milijonov dinarjev.

Dom kulture na Dovjem naj bo za kulturne ljudi

V 15. številki Železarja smo poročali o uspešni akciji KUD Jaka Rabič Dovje Mojstrana o zbiranju desk za adaptacijo doma kulture na Dovjem. Do danes smo člani kot tudi drugi občani izvršili najbolj nujna dela, in sicer: uredili okolico doma, napravili betonsko ploščo pri spodnjem vhodu v dom in ploščo na odru, prek katere bomo še ta mesec skušali položiti ladijski pod, narejen iz desk, ki smo jih dobili z nabiralno akcijo. Tu moramo omeniti tovariša Cveta Delavca in Alojza Tramteta, ki sta se najbolj angažirala pri teh delih in tudi vodila vso akcijo okrog popravila in adaptiranja že dotrajanega doma. V načrtu imamo še dosti drugih del, vendar o teh na željo UO društva ne bi pisali, dokler le-ta ne bodo izvršena.

Na svoji zadnji seji 1. junija smo govorili tudi o prispevkih organizacij in podjetij, ki so nam finančno pomagali, za kar se jim ob tej priliki zahvaljujemo. Društvo se je obvezalo, da jim ob raznih jubilejih, proslavah in podobnih prireditvah prisloži na pomoč.

Tako so KOOP Mojstrana, zdravilišče Triglav, krajevna skupnost in turistično društvo Dovje-Mojstrana nakazali po 1000 dinarjev pomoči, sindikat železarne Jesenice pa 300 dinarjev. Prav je, da je javnost o tem obveščena, kajti tudi to je velik doprinos kulturi, prav posebno, če

je ta kultura zelo ozko vezana na vasi kot sta to Dovje in Mojstrana.

Ko govorimo o kulturi, pa ne moremo mimo dejstva, da prav pri nas ni na najbolj zavidljivi višini. Namreč že dalj časa razni posamezniki, ki jih navsezadnje ni tako malo, med kinopredstavami prirejajo razne »showe«, da ne govorimo o žalostni sliki prostora po predstavi. Raznih steklenic, kozarcev — tudi papirja in vseh mogočih stvari ne manjka, da o kajenju med predstavo in naslanjanju nog na sosednje sedeže niti ne govorimo, čeprav dobro vemo in je tudi vsem znano, da v takih prostorih kajenje sploh ni dovoljeno.

Zato ob tej priliki UO društva prosi obiskovalce, da se kajenja med predstavo vzdrže in naj ne motijo tistih, ki so prišli zato, da resno spremljajo predstavo. V nasprotnem bo društvo prisiljeno predstavo prekiniti, lahko pa se tudi zgodi, da zaradi že tako slabega obiska, ki je lahko tudi posledica zgoraj opisanega stanja, kinopredstave na Dovjem dokončno tudi odpadejo. To pa nam vsem verjetno ne bi bilo prav, kajti zavedati se moramo, da Mojstrana in Dovje preraščata v turistična kraja in naj nam ne bo zato vseeno, kaj o nas mislijo naši, posebno pa tuji turisti, ki jih je iz leta v leto vse več.

R. M.

Z besedo in slikami pri zamejskih Slovencih

V dvorani doma upokojencev na Jesenicah je bilo v soboto, 2. junija, predavanje z naslovom Pri koroških in primorskih Slovencih. Predavanje je sledilo rednemu mesečnemu sestanku in je bila dvorana polno zasedena.

Predavatelj Janez Svoltjšak je s svojim potopisnim predavanjem toliko bolj uspel, ker ga je ilustriral s številnimi barvnimi diapozitivi.

Navzoči so mu sledili z izrednim zanimanjem. Hvaležni predavatelju in delavski univerzi, ki nosi stroške podobnih predavanj, si žele jeseniški upokojenci še več takih obiskov.

Predavanje je v sodelovanju z delavsko univerzo Jesenice organizirala komisija za rekreacijo, kulturo in odidhe pri društvu upokojencev Jesenice.

Ekipa učencev ZIC, ki je na republiškem tekmovanju iz znanja o prometu osvojila drugo mesto

Veš, poet, svoj dolg? ... vem, o, vem, svoj dolg ...

Misli k 11. številki Listov

Mislil, da me še ni nobena številka Listov tako pritegnila in mi dala toliko misliti kot ravno zadnja. Več škode kakor koristi bi ji napravila, če bi začela naštevati samo avtorje, zato se bom poskušala ob vsakem ustavititi toliko, da bo začutil on in bralec, ali opravičeno sodi med sodelavce Listov ali ne.

Tako kot so vsi koroški pesniki zrasli s časom in prostorom in jim ni vseeno, kaj se tam dogaja, je še posebno prizadet med njimi profesor Janko Messner, ki je sicer v smešni humoreski izrazil dokaj bridko spoznanje, žalostno za katerikoli narod, ki ne pozna pregovora: ptico spoznaš po perju, če tega nima, pa še prej. Ali z avtorjevimi besedami: »Ko je neki moj prijatelj tole buteljsko zgodbo prebral, je bistroumno pomežiknil:

— Naj me vrag, če nimaš spet kaj političnega za bregom. Katerega naših koroških županov... Ne morem mu pomagati. Zakaj pa ne.«

Andrej KOKOT je v tej številki bolj kot v drugih angažiran, zelo ga je prizadelo sedanje dogajanje in stanje na Koroškem. Čeprav se oglasi kdaj pesimistična misel:

V vaših rokah je
naša usoda
po zgodovini
in raznih pogodbah.
In kljub žalostnim dogodkom:
Napiši padajo,
kdaj bomo mi?

se pesnik zaveda, da ni osamljen, da predolgo biva naš rod na Koroškem, da bi ga mogli izruvat iz teh tal, kajti:

Mi smo še
in večja bo v nas rana,
bolj bo tod naš dom.

Ves čas mu prihaja na misel dvestopet vasi, ki jih trideset let po vojni hočejo zatajiti, med drugo svetovno vojno pa je bilo ravno narobe:

Takrat ni bilo samo
dvestopet vasi.
Takrat so našli vsako vas,
vsakega od nas.

A danes:
Iz naših zelenih poljan
je zasvetilo
dvestopet škrlatnih pik,
ki zdaj kot
drobne kaplje lezejo
v pozabljene vasi.

Pesnik ni le kronik težkih časov, ampak borec in agitator:

Kadar se zemlja strese,
živali zbeže.
OSTANE LE CLOVEK,
ZIV ALI MRTEV.

Valentin POLANSEK je segel še dlje. Medtem ko Kokot zaupa koroškemu ljudstvu, išče Polanšek vzroke za sedanje razmere v naši zgodovini. Tako kot je že Prešeren v Sonetnem vencu ugotovil, da pač nismo bojevit narod, tudi Polanšek priznava, da so nas dobro naučili poslušati in ubogati in da smo si delno sami krivi, da se je zgodilo to, česar danes ne moremo skriti. Pesnik s težkim srcem priznava, da je preveč koroških Slovencev, ki slovensko ne znajo in v tem je morda ključ, s katerim lahko odklenemo vprašanje:

Ne razumemo pa mi,
zakaj imajo nas samo zato radi,
ker baje vsi Slovenci
itak nemško znajo.

To je tudi zvon, ki lahko zveni in opominja tudi nas v matični deželi; kaj nismo mi tisti, o katerih govori tudi Miha Klinar, ki vse preveč radi imenitno spregovorimo v tujem jeziku in hitro pozabimo, da smo Slovenci in da najbolje slovensko znamo.

In ker sem ravno omenila Miha KLINARJA, naj o njem tudi dokončam, čeprav sem namenila najodločilnejše mesto koroškim piscem.

Od pesnika revolucionarja do osebnoizpovednega pesnika se širi njegovo ustvarjanje in iz njegovih pesmi zadnja enkrat mladostna razigranost, drugič zrela presoja in nemalokrat grenka in resnična izpoved človeka, ki ve, kaj hoče, zakaj je na svetu in kakšen je svet zanj. Utrujen je od brezdušnega danes, razočaran nad hnavščino današnje družbe, ki je trideset let po vojni pozabila

na to, kako je bilo takrat, ko so ljudje umirali zato, da mi danes mirno živimo. Najbolj ga boli dejstvo, da so tisti, ki so bili takrat zavezniki, danes največji krvniki. Vietnam, Kambodža, Laos so danes tisti, ki opozarjajo svet:

Poznaš to US-army,
zaveznika,
ki je postal
sovražnik,
ko si prenehal biti
graničar Zahodu.

Misel na dekleta, ki se za denar prodajajo ameriškim vojakom, je le postranska; ob tej žalostni ugotovitvi pesnik odkrito spregovori tudi o tistih straneh ameriške vojske, ki je vse prej kot lepa. Zakaj? Na to si lahko odgovori vsak sam.

V trojico angažiranih koroških pesnikov spada tudi Stane WAKOUNIG, ki dokaj realno sprejema neprijetne dogodke vsakdanje resničnosti. Usoda njegove pokrajine ni rožnata in kljub občasnim omahovanjem pesnik zaupa svojemu ljudstvu, ga opozarja na nevihto in poskuša z zgledom,

Ko sem pobiral po tleh
pobito klasje,
sem mahoma spoznal,
koliko klasov
lahko ubranijo
moje roke
pred točo.

ki bo morda malenkostno pripomogel k urejanju sedanjih razmer, doseči, da se bo še dogajalo:

Sicer je naš trup že zgaran,
in včasih povešamo glavo
in menimo, vse je zaman
IN VENDAR SE ZOPET VZRAVNAMO.

Milka HARTMAN je tudi zvesta koroški zemlji in človeku in se tako kot Wakounig zaveda svojega poslanstva. Sodi med borce za staro izročilo:

Njega izročilo pravadno,
nam svetlo in slavno,
ponižanim, bičanim pravi,
da naša je zemlja
ob Zilji in Dravi.

Med domoljubnimi pesmimi Milke Hartmanove pa najdemo drobne impresije, utrinke ki so se porodili ob različnih trenutkih.

Tako kot bi za pesmi Milke Hartmanove rekli, da ob njih začutimo, da jih je napisala ženska, se tudi Cili KODRIČEVA ne trudi, da bi se izognila nekaterim romantičnim trenutkom, čeprav se med njimi prepletajo mnoge druge komponente: minljivost življenja, razočaranje in zavest, da njeno delo nekaj pomeni, da je nekomu potrebna:

Bajam:
da sem tvoja pesem
in
nepozabni nasmeh
tvojih oči ...

Kot svetla točka te literarne priloge je prav

Nevenka MITROVIĆ, ki s pravim optimizmom sprejema čas in življenje v njem:

Zažgala sem preteklost,
pozabila na včeraj,
ni mi žal.

Marija MENCINGER se precej razlikuje od že omenjenih Hartmanove, Kodričeve in Mitrovičeve. Njene pesmi izražajo globlje misli in ne nazadnje tudi pesimistične misli o življenju in nehanju ter o človekovemu poslanstvu na svetu. Presenetli misel:

Ostale bodo le še
razmetane črke in
otroci se bodo jezili,
da sva se rodila.

Mencingerjeva ugotavlja, da je smisel življenja v neprestanem gibanju, »če ne razpadeš«, po njeno: Razpadati začne, ker ne ve, kaj je to ena in ena, ker ne ve, kaj se pravi živeti, trpeti.

Prevod Rada RUPARJA je zanimiv, še posebno, ker si je izbral vietnamskega pisatelja, katerega deželo politično dokaj dobro poznamo, literarno pa zelo slabo. Vsebina je jasna, v ospredju je spet boj za pravico in svobodo in kako močan in odločen je lahko človek, če se bori za pravico in skupno stvar. Takrat človek lahko in mora pozabiti na svoje principe in zločin je, če poskuša ostati indiferenten ali ne prevodu: »Doktor ni maral imeti s politiko nikakršnih opravkov. Naj je kdorkoli začel razpravljati o zadnjih novicah, že ga je pograbil strah: »Samo da človek vtakne nos v politiko,« je menil, »že si nakoplje nesrečo na glavo. Če si zdravnik, se ukvarja z medicino, v prostem času pa se posveti družini.« Ob konkretnem do-

godku je spoznal, da je težko ostati nevezan in da bi bilo to v teh časih in razmerah napak. Če nam od tega teksta ne ostane drugega kot to spoznanje, sta pisatelj in prevajalec dosegla svoj namen, kajti ta bo lahko našel pravo mesto v svoji družbi, če bo čas od njega to zahteval.

V nesreči, pravijo, spoznaš pravcega človeka. Za vojno velja enako. Vojna je poseben, lahko bi rekla izjemen čas, ko je človek zmožen napraviti nekaj, česar v mirnem času ne bi zmožel. Tak, sicer navidez nepomemben dogodek je opisal Ivan JAN v Čudnem izpitu. Fanta, ki ni mogel videti ne živalske ne človeške krvi, je vojna tako ustrojila, da je zaradi neznosne lakote sam zaklal ovco. Janova zgodba je pristrčna in ni zapletena. Jan ima zelo tenkočutno uho in zna prisluhniti tudi majhnim, zato pa še bolj človeškim stvarim.

Naj se nihče, ki bo prebiral zadnje Liste, ne ustavi ob vencu sonetov Valentina CUNDRICA, češ, saj kakšno pesem še razumem, teh pa nikakor ne. Globoko misleč pesnik tudi tokrat ni zatajil. Veneč je spleten iz dragocenega pletiva. Z drugimi besedami je to človeško življenje, natančneje življenje pesnika, ki je spleteno iz mnogih bridkih in manj vseheli spoznanj. Oglejmo si petnajsti sonet, ki ga pesnik sicer ni napisal, pa ga sami zlahka zložimo iz začetnih in končnih verzov vsakega soneta in ki nam bo jasno vodilo k razumevanju njegovih sonetov:

telo ni razlog za namen
in glas ki kliče te izganja
v ozvezdju dni si razglašen
in plat besede te oznanja
iz moljev strune so spletene
nad ječami glasov se oglašijo
mumije oči so presušene
kako naj te ne izgubijo
Telo je brez poti je brez poti
saj duša ni nobena cesta
besedi v jezeru krvi
kako naj se razvesta
samo da te zasežejo
oblečejo te in obujejo obvežejo

Pesnik ugotavlja, da je življenje kratko in da ti je že ob rojstvu nekaj usojeno:

telo ni razlog za namen
trenutek rojstva je črviv
s spočetjem s smrtjo ograjen
si čil in gnil ...

Svet je varljiv, prav tako človeška družba in človek je v njej igrača, sprva priljubljena, a slej ko prej zavržena:

kako je čuden tale svet
ko hoče vzeti te na ramo
kako je čuden tale svet
te vrže v prvo jamo.

odvisno, kako se temu svetu zna prilagoditi:

kako je čuden tale svet
kot volk premenja dlako
kako je čuden tale svet
zdaj pije vino in zdaj mlako.

Z žalostjo ugotavlja, da tisto, kar dela človek s srcem, nič ne velja:

ožuljena čutila
so topa brez spoznanj
prihuljena čutila
te vodijo zaman
te up obup zajesta
saj duša ni nobena cesta ...

V takem svetu se človek znajde ali tudi ne, prej verjetno tisti:

od rok do ust, od ust do rok ...

kot pesnik, kajti:

peruti zlomijo ti in izpulijo
votlino srčno zamaše s pestjo
za tvojim hrbtom se prihulijo
in ni jim za slovo

Nazadnje pesnik sprašuje sebe, mene in tebe, bralec:

le kam boš odslovljen?

in vse gre lahko spet znova, saj si pesnik ni stonj izbral obliko venca, brez pravega konca.

S podobnimi mislimi kot Valentin Cundrič se ukvarja tudi Benjamin GRACER. Življenje zanj ni igračka, je velik snop nasprotij:

da nam je dano,
da se v njegovih globinah
spoznamo ali pogubimo ...

zakaj človeška družba nima posluha za posameznika:

Nihče te ne vpraša:
Kdo si? Boš zdržal?
In nikomur mi mar,
če ena lučka ugasne
na semaforu življenj ...

Lahkotni verzi o Koritku izražajo dokaj žalostno in sramotno ugotovitev za našo družbo. Kljub pesimističnim ugotovitvam pa ostaja pesnik optimist:

Jaz na mladost še stavim
Na živo kri, ki vžiga srd
Na moč,
KI BREZ RACUNA ZMAGA ALI OMAGA
kadar svetu zakraljuje smrt.

Med prozaimi teksti je tudi Tomaža ISKRA sestavek Preirgana nit. Avtor nas seznanja z bolj ali manj vsakdanjim problemom malomeščanske družbe, ko se najmeta dve sorodni duši v trenutku, ko je nekaj zaškripalo v sicer lepi mladosti. Tridesetletni Marko se je naveličal flirtanja, Olga, na oddihu v hotelu Lek v Kranjski gori, pa se zdolgočasena ob preveč zaposlenem Janezu razumljivo prav hitro ogreje za kratko avanturico, še posebno, če je on lep in ima nov avto in seve denar. Ves ta skupek let, lepote, mimi krila in še kaj, ne daje občutka resnobnosti dejanj Olge in Marka, njega še posebno, saj jih ima mož že trideset in kar nekaj neprepredljivo izzveni cela zgodba. Mi sicer vemo, kaj nam je hotel avtor povedati, a mislim, da tekst ne sodi med resnično dobro ubranost Listov. Če malo zlobno pripomnim, je ta tekst preirgal nit precej izenačenih misli vse literarne priloge.

Kot nekakšno osvežilo med zavitimimi teksti Cundriča, Gracerja in drugih delujeta obe pesmi Janka NOVAKA. Ciganove gosli izražajo pesnikovo občutje, ko ne najde tistega, kar si želi. Sanje se ne morejo uresničiti, bolečin ne moreš izbrisati, vino pa pomore k pozabljenju:

Pij stari cigan,
ponujeno žganje,
pozabi zmenoj-
tegabe vsakdanje.

To je tista stara misel, ki jo je izrazil že Prešeren: ki utopi, vse skrbi, v potrtih prsih up budi.

Pretrajljivo zgovorna je Cvetka ZAGORSKEGA. Zgodba iz predala. Zgodba je kratka in enostavna. Železniški uslužbenec Potrpin je šel v pokoj. Začel je ubirati trnovo pot po uradih, da bi mu priznali dvojna vojna leta. Nerodnost je bila v tem, da je imel le eno pričo, prijatelja Mencingerja, ki se je medtem povzpela do direktorskega mesta, druga priča, Fagot, pa je med vojno umrl. Potrpinova nesreča je bila v tem, da se je preveč zanesel na vojno tovarštvo, čeprav bi lahko kdaj pozneje v

to podvomil. Potrpin pa ni bil zastoj potrpin, pričakoval je, da delajo vsi tako kot on: »Pri tem pa je imel zmeraj svoj prav, globoko v sebi trdno zavest, da ravna po srcu in da drugače ne more.« Njegov Mencinger pa je bil daleč stran od tega in zato mu je bilo tudi vseeno, ali bo njegovo pričanje komu pomagalo ali ne. On je preskrbljen, važno je, da ima lepo tajnico, črn mercedes in odločen nastop. »Nekaj je gnilega v dolini Sentflorjanski«, bi rekel Cankar, mi pa nič ali bolj malo. Morda bo čas naredil svoje, da ne bo več potrpinov, direktorjev, kot je bil Potrpinov in koritkov, kakršne pozna Gracer.

Manj osebni in bolj vsečloveški so Marjan CUFAR, ZAN in Dominik MAJETIČ. Vsi so v skrbeh za blagostanje sveta, kajti človek že zdavnaj ni več središče sveta:

tu boginja Nafta leži,
tam bog — Uran.
Ves svet je nor in brez časti
in puška
je močnejša
od ljudi.
Za blagostanje enega
jih tisoč
krvavi. (Zan)

Čufar je še bolj drastičen, po njegovem vse poti pa so lahko še tako lepe, na nek način vodijo »v oksid« ali z njegovimi besedami:

nenadoma ta drseča
pločevina obstoji in
pusti za seboj
kroge ognja
obrnjene v prid
sarkofagom in votlim mrličem.

Majetič obsoja ta svet, kajti »v packastih se rokah svet vrti«.

V to družino spada tudi Janko BERLOGAR, ki se od ostalih razlikuje najbolj v tem, da so njegove pesmi najbolj realistične in zato tudi bolj razumljive. Po njegovem je življenje dolgo potovanje in mi smo kot listje, ki ga »veter nosi in biča dež« in spoznanje:

padem, vstanem in spet padem
in na tleh vstanem,
za vedno klonem pred tegobami
sveta,
a nisem sam, na tisoče z menoj jih klone,
na tisoče slabičev kot sem jaz.

krona poglobljena misel:

le v zadržem vagonu je stara ženica,
z napisom na hrbtu — IAZ SEM RESNICA.

S po eno krajšo pesmico so se predstavili Jelka KOSIR, Edo TORKAR in Henrik LUŽNIK. Zanimiva je Lužnikova misel, da se ob vrtenju planetov:

Morda se tudi moja pot
v krogu konča.
oh, jaz bi tekkel,
da vem, da spet prišel bom tja,
kjer bil sem srečen.

Tu so še zanimivi sestaki o dobitnikih Kajuhovih nagrad, o večjih kulturnih prireditvah in sestavek o znanem profesorju in skladatelju Blažu Arničju. Vsi so sami zase dovolj zgovorni in ne potrebujejo posebnega komentara, pri zadnjem bi omenila le to, da moti stalno ponavljanje profesor Arnič in to doseže višek v primerih. »Iz teh elementov se je oblikoval profesor Arničev zgoščen izraz ... Profesor Arničjevo pero je ...«

Zadnja stran je najbolj prisrčna. Tu so dobile prostor drobne zgodbe in pesničke za naše malčke, katerih sta se spomnila Janko NOVAK in CRTOMIR SINKOVEC. Tod so našli prostor gostoljubni maček pa muhe in žolna, hrčki, oslički, zajčki in veverice, petelinčki in še kdo, vsi, katerih družbe so najbolj veseli naši otroci.

Preveč je snovi, preveč zanimivih misli in nemih vprašanj, opominov, da bi mogla omeniti vse, kar so nam hoteli besedni umetniki skupaj s slikarjem Tonetom TOMAZINOM povedati. Pred nami se širi mavrica problemov, ki jih odpirajo ti ljudje, problemov, ki so mnogokrat tudi naši problemi. Morda bomo zdaj laže na le-te odgovorili sebi in razumeli njih. To so problemi sveta in obstoja človeštva v tem stehnziranem svetu, kjer velja stroj več kot človek, v svetu, ki ne ceni narave, ampak beton, v svetu, kjer resnica bolj malo velja, v svetu, kjer ima še vedno glavno besedo denar, skratka v takem svetu, kjer moramo vsak po svoje pripomoči k temu, da bo drugače. Tudi danes se zavedajo mnogi ustvarjalci, tudi nekateri sodelujoči v Listih tega, česar se je zavedal Oton Zupancič med NOB, ko je zapisal:

Več, poet, svoj dolg?
Nimaš nič besed? ...
Vrzi pesem v svet,
PESEM ZA DANASNJO RABO,
vsi jo bomo povzeli za tabo.

Stefanija MUHAR

Kakovostni zaključek meseca mladosti

Občinska konferenca ZMS in kulturna skupnost sta organizirali v soboto, 2. junija v gledališču Tone Čufar zaključno prireditev letošnjega meseca mladosti. Na prireditvi, na kateri je uvodoma spregovoril Ljubo Jasnič, predsednik konference ZM Slovenije, so podelili priznanja za leto 1973 petim mentorjem, petim društvom, organizacijam in aktivom ZMS ter petim družbeno-političnim delavcem.

Prireditev je pa uspela še posebno zaradi kulturnega programa, ki ga je organizirala kulturna skupnost Jesenice. V prvem delu je pričel program mladinski pevski zbor Blaž Arnič pod vodstvom Janka Pribošiča. Zapel je tri pesmi in bil deležen lepgega in zasluženega priznanja. V drugem delu je mladinska folklorna skupina DPD Svoboda Hrušica navdušila z venčkom gorenjskih plesov.

Doživetje za občinstvo, ki je popolnoma napolnilo dvorano pa je bil nastop mešanega pevskega zbora »Višarski zvon« iz Zabnice — Itali-

ja in nastop študentske folklorne skupine »Bakerins de Rivieri« iz Tarcenta.

Goste iz Italije je ob prihodu sprejel moški pevski zbor Jeklar, vršilec dolžnosti predsednika kulturne skupnosti Bojan Čebulj pa jim je izrekel dobrodoščilo.

Štiridesetletni slovenski pevski zbor iz Zabnice, ki je na Jesenicah gostoval prvič in sploh prvič v Jugoslaviji, je zapel pod vodstvom Avgusta Ipavca sedem pesmi. Ze s Prešernovo Zdravljico, v Premrlovi priredbi, so zamejski Slovenci navdušili poslušalce. Sledile so Offenbachova Tiha noč, Pahorjeva Pa se sliš, koroški U Pliberku in Sem se rajtal ženit, Verdijeve O signora dal teto natio ter kot zaključna Višarski zvon v priredbi zborovodje Avgusta Ipavca. Zlitost glasov, dognana interpretacija in ne nazadnje ljubezen do slovenskih pesmi, so navdušili občinstvo, da je nagrajevalo zamejske Slovence z aplavzom, kakršnega je na Jesenicah deležen le malokateri pevski zbor. Zborovodja se je s svojimi pevci

predstavil kot mojster, kakršnih zelo primanjkuje. Odlična je bila tudi pianistka Neda Perko kot korepetitorica, ki je prav tako kot zborovodja študent akademije za glasbo v Ljubljani.

Zelo uspelo prireditev je zaključila folklorna skupina iz Tarcenta v Italiji. Zaplesala je šest furlanskih plesov, ki spominjajo na slovenske običaje in na življenje furlanskih Slovencev. Strokovna izvedba, pestrost plesov in oblik ter mladostno izžarevanje plesalk in plesalcev, so izzvali toliko priznanje, da so plesalci izjavili po nastopu, da takega navdušenja kot na Jesenicah še niso doživeli. Občinstvo je navdušeno zapuščalo dvorano. Komisija za zamenjavo pri kulturni skupnosti, ki je povabila omenjeni skupini iz Italije je uspela. To je dokazalo tudi tovariško srečanje, ki je sledilo po nastopu v Kazini. Poleg gostov iz zamejstva so se ga udeležili tudi predsednik konference ZM Slovenije Ljubo Jasnič, v. d. predsednika kulturne skupnosti Jesenice Bojan Čebulj, predstavniki mladinske orga-

nizacije in nagrajenci. Na večeru so bili utrjeni odnosi s pevskim zborom Višarski zvon in folklorno skupino iz Tarcenta in sklenjeni dogovori o nadaljnjem sodelovanju.

Ob moralni pomoči, kakršno so dobili zamejski Slovenci iz Italije, bodo vse lažje premagovali težave pri ohranjanju slovenske pesmi in še raje sodelovali v zboru. Predsednik kulturne skupnosti Jesenice in predsednik slovenskega pevskega zbora iz Zabnice sta v zdravicah poudarila željo po nadaljnjem sodelovanju in izmenjavi gostovanj. Ob vramljanju in utrjevanju kulturnih odnosov med Jesenicami in Zabnico ter Tarcentom, med petjem in glasbo, je večer prehitro minil. Gostje so se vrnili proti Italiji polni najlepših in nepozabnih vtisov.

Zaključna prireditev praznovanja letošnjega meseca mladosti je bila kronana z mednarodno prireditvijo, ki bo ostala tako nastopa očitim kot občinstvu v najlepšem spominu.

Delavska univerza zaključila tečaj nemškega jezika

V letošnjem šolskem letu je organizirala delavska univerza začetni in nadaljevalni tečaj nemškega jezika, za katera je bilo dovolj zanimanja. Ni pa organizirala tečajev italijanskega jezika, ker zanj ni bilo dovolj prijavljenec. Začetni tečaj nemškega jezika, ki je obsegal 100 ur je koncem januarja zaključilo 20 tečajnikov, nadaljevalni tečaj ali tečaj druge stopnje, ki je obsegal slovnico, konverzациjo in osnove korespondence, pa je pred dnevi od 20 prijavljenih uspešno zaključilo 13 tečajnikov. Ti so dobili pravico vpisa v tečaj tretje stopnje, ki bo poleg prve in druge stopnje deloval v novem šolskem letu. Poleg tečajev nemškega jezika bo delavska univerza Jesenice razpisala tudi tečaje drugih tujih jezikov in jih organizirala, če bo zadostno število prijavljenec.

Pred ustanovitvijo temeljne telesno kulturne skupnosti občine Radovljica

Na skupnem posvetu izvrš. organov vseh družbenopolitičnih organizacij in izvršnega odbora občinske zveze za telesno kulturo v Radovljici, ki ga je pripravil izvršni odbor občinske konference SZDL Radovljica, so dejansko začeli z zadnjimi pripravami za ustanovitev nove samoupravne interesne skupnosti na področju telesne kulture.

V skladu z zakonskimj določili in smernicami republiške konference SZDL o ustanavljanju temeljnih telesno kulturnih skupnosti, so v radovljiški občini že opravili nekatere organizacijske in tehnične priprave. Imenovali so 13-članski iniciativni odbor, ki bo do konca oktobra, kolikor mu po zakonu traja mandat, zbral potrebno gradivo in pripravil predlog statuta in pravilnika bodoče telesno kulturne skupnosti. Istočasno bo zbiral predloge za sestavočasne skupščine skupnosti, ki bo izvoljena na delegatskem principu. Delegati bodo zastopali TOZD, KS, telesno kulturo in družbeno politične organizacije.

Najzahtevnejša naloga iniciativnega odbora bo vsekakor v iskanju najustrežnejših oblik in virov financiranja telesno kulturne skupnosti. Glede na institucijo družbenega dogovarjanja in samoupravne spoznavanja, na katerem bo v bodoče slonelo celotno financiranje telesno kulturne dejavnosti, bo iniciativni odbor skušal že v svojem mandatnem obdobju zagotoviti s pomočjo sindikatov, SZDL in občinske skupščine, soglasje o deležnih TOZD in ostalih virih financiranja.

Vzporedno z organizacijsko tehničnimi pripravami za ustanovitev telesno kulturne skupnosti, bodo tudi v vseh krajevnih organizacijah SZDL in osnovnih sindikalnih organizacijah SZDL in osnovnih in osn. sind. organizacijah obravnavali položaj športa in telesno vzgojne dejavnosti na njihovih območjih. Posebno intenzivno se bodo v priprave vključili mladinski aktivni in občinska konferenca ZMS, ki bo tudi v prihodnje osrednja nosilka pobude pri reševanju kadrovskega vprašanja in množičnem vključevanju mladih v to samoupravno interesno skupnost.

Predvideva se, da bodo v bodoči telesno kulturni skupnosti morale najti svoje mesto tudi nekatere druge organizacije in društva, ki so po svoji dejavnosti in vlogi najbližje telesno vzgojnimi organizacijam. To so taborniki, planinci, gasilci, ljudska tehnika, AMD, letalci in padalci.

Občinska zveza za telesno kulturo združuje trenutno 30 telesno vzgojnih organizacij, v katerih deluje pretežno mladina.

Po podatkih občinske zveze je v teh truštvih več kot 2500 aktivnih športnikov, ki se udeležujejo v 22 panogah, med katerimi so najmnogičnejše: zimski športi — smučanje in športne igre.

Poleg organiziranega športnega udejstvovanja se v radovljiški občini vse več mladine in ostalih občanov ukvarja z rekreacijskimi športi, občinski sindikalni svet pa prireja številne množična sindikalna tekmovanja, ki se jih udeležijo letno nad 600 tekmovalcev iz delovnih kolektivov.

Ze doslej se je velika pozornost posvečala strokovnim kadrom in organizacijski ureditvi vodstev osnovnih enot telesno kulturnih organizacij.

Poleg 17 članov izvršnega odbora OZTK, deluje v sedmih strokovnih komisijah in štirih odborih 93 članov in v vseh panogah 246 vadiateljev, trenerjev in sodnikov. Pred 10. leti je bilo teh strokovnjakov le 78. S tem so se bistveno povečale organizacijske in strokovne sposobnosti v telesno kulturnih in športnih organizacijah in društvih, kar dokazujejo tudi uspešno izvedena zahtevna tekmovanja na najvišji mednarodni ravni, kot so FIS tekmovanja v smučarskih tekih v Bohinju, veslaške regate na Bledu in druga mednarodna, državna

in republiška prvenstva, v različnih krajih občine. Rezultati veslaškega kluba, odbojarske sekcije in kolesarskega kluba Bled, smučarskih tekačev TVD Partizan Gorje, smučarskega kluba Radovljica, padalcev in jadralcev ALC Lesce in drugih športnikov sodijo v vrh slovenskega in jugoslovanskega športa. Iz radovljiške občine je lani nastopilo 16 državnih reprezentantov na različnih državnih in mednarodnih tekmovanjih. Le-ti so osvojili 19 prvih, 8 drugih in 9 tretjih uvrstitev.

Pred kratkim ustanovljen aktiv komunistov športnih delavcev je ocenil dosežke na področju telesne vzgoje in športa ter stanje v telesno vzgojnih organizacijah in društvih. Zavzel se je za ustrezno družbeno veljavo te družbene dejavnosti v luči priprav za ustanavljanje telesno kulturnih skupnosti, s posebnim poudarkom na vpliv neposrednih proizvajalcev pri kreiranju koncepta razvoja telesne kulture in športa.

V pripravljalnem obdobju bodo skušali čim širše zasnovati razpravo tudi v delovnih organizacijah in s pomočjo sindikatov zainteresirati čim več delavcev za bodočo telesno kulturno interesno skupnost. JR

Kljub vsemu uspeh

Na prvenstvu gorenjskih srednjih šol v atletiki, ki je bilo predpretekli teden v Kranju, je moška ekipa iz Jesenic dosegla zadovoljiv uspeh. Posamezniki so dosegli naslednja mesta: eno prvo, dve drugi, dve tretji, eno peto itd.

Podrobni rezultati:

Tek 100 m: 1. Franc Ravnikar, SC Iskra, 11,3 sek., 7.—10. Uroš Ogrin, g. Jes., 12,1 sek., 14.—15. Igor Mežek, g. Jes., 12,6 sek.;

Tek 300 m: 1. Gregor Sodja, g. Jes., 39,6 sek., 2. Marjan Čufer, g. Jes., 40,1 sek.;

Tek 1000 m: 1. Janez Kavčič, SC Iskra, 2,46,2 sek., 7. Miran Lakota, g. Jes., 2,59,2 sek., 10. Edo Cetina, g. Jes., 3,00,9 sek.;

Višina: 1. Darko Prezclj, SC Iskra, 185 cm, 2. Stefan Udrih, g. Jes., 170 cm, 7.—8. T. Vengust, g. Jes., 150 cm;

Daljina: 1. Lado Sofrajevski, SC Iskra, 6,37 m, 3. Emil Subelj, g. Jes., 5,86 m;

Krogla: 1. Franc Lotrič, SC Iskra, 13,52 m, 5. Marjan Čufer, g. Jes., 11,39 m, 8. Dušan Gorišek, g. Jes., 11,09 m;

4 × 100 m: 1. SC Iskra, 47,0 sek., 3. g. Jes., 48,3 sek.;

Ekipno: 1. SC Iskra Kranj, 10864 točk, 4. Gimnazija Jesenice, 6416 točk;

Vseh ekip je nastopilo osem. Za ekipno tekmovanje je gimnazija Jesenice bila brez zastopnikov v troboju in

brez enega tekmovalca v skoku v daljino. Pri ocenjevanju navedenih rezultatov je treba upoštevati to, da so se možnosti za vadbo tako poslabšale (kljub prizadevanju poklicnega »dušebrižnika«), da je možno pri šoli vaditi samo še suvanje krogle. Jarmo za »skok v daljino so »likvidirali« graditelji stolpnice, na prostoru za Titovim domom pa ni več mogoče vaditi teka zaradi odpadkov, katere so navozili tja z deponiranim snegom.

Na republiškem prvenstvu srednjih šol, ki je bilo pretekli petek v Ljubljani, so dosegle gimnazijke tretje mesto, gimnazijci pa so bili četrtri. Obe ekipi sta nastopili nepopolni. Zlasti pri fantih se je poznala odsotnost Igorja Mežka, ki se je poškodoval na tekmi v Kanalu. T. S.

TRIM

Obvestilo

Plavalni klub Jesenice obvešča vse ljubitelje plavanja, da so 4. junija pričeli z rednimi treningi na kopališču v Ukovi. Vse pristaše tega športa, ki bi bili pripravljeni nekaj svojega prostega časa posvetiti delu v klubu, vabimo k sodelovanju. S tem mislimo na mlade, ki znajo plavati in bi izpolnili prazna mesta v ekipi ali pa starejše, kateri bi nam pomagali, da organizacijsko in tehnično izpolnimo načrtani program. Vse informacije lahko dobite pri trenerjih kluba, vsak dan na kopališču od 17. ure dalje.

Obenem obveščamo starše otrok, ki še ne znajo plavati, da bo klub tudi letos organiziral plavalno šolo. Pričela se bo predvidoma 1. julija in bo potekala po skupinah. Šola bo trajala 10 dni, po dve uri dnevno v dopoldanskih ali popoldanskih urah. Vsak bo prvi dan pri vpisu poravnal tudi šolnino v višini 25 dinarjev. Vse informacije dobite pri kopališki blagajni ali pri trenerjih kluba, kjer istočasno lahko oddaste tudi pisмено prijavo, na kateri mora biti priimek, ime, starost, točen naslov in naveden rok, v katerem bi prijavljenec rad šolo obiskoval.

Urava kluba

BALINANJE

Turnir v Mariboru

V nedeljo, 27. maja, je bil v Mariboru pod pokroviteljstvom sindikata mariborske Metalne balinarski turnir v počastitev dneva mladosti.

Na turnirju je sodelovalo osem ekip, in sicer dve ekipi Metalne Maribor, Branik, Boris Kidrič, Konstruktor in Angel Vesenjaka iz Maribora, kot gostje pa sindikalni ekipi Litostroja in železarne Jesenice.

Zmagala je prva ekipa Metalne pred Konstruktorjem in Angelom Vesenjekom. Četrta je bila ekipa naše železarne, za katero so igrali Gučanac, Dornik, Vudrič in Krivec.

Gorenjsko prvenstvo posameznikov

V soboto, 26. maja, je bilo na Jesenicah gorenjsko prvenstvo posameznikov v balinanju. Sodelovalo je 12 igralcev

iz šestih gorenjskih klubov. Dosegli so naslednje rezultate: 1. Skrab — Borec Kranj, 2. Novoselec — Lesce, 3. Rebec — Radovljica.

Za Jesenice sta igrala Krivec, ki je bil šesti in Gučanac, ki je zasedel osmo mesto. Na slovenskem prvenstvu, ki bo prihodnji mesec v Novi Gorici, bosta Gorenjsko zastopala Skrab in Novoselec.

Jeseničani tretji

V okviru prireditve »praznika češenj« je balinarski klub Medane iz Goriških brd priredil velik mednarodni turnir v balinanju. Na turnirju je sodelovalo 12 ekip iz Slovenije in Italije. Med njimi je nastopila tudi ekipa Jesenic, ki je zasedla tretje mesto. Zmagala je ekipa Medana pred Komnom, Jesenicami in Izolo.

Za Jesenice so igrali Krivec, Dornik, Baza in Lindič.

ROKOMET

Medrazredno tekmovanje osmih razredov na osnovni šoli Prežihov Voranc

V torek, 29. maja, je bilo na igrišču za osnovno šolo medrazredno tekmovanje osmih razredov v rokometu.

V prvi tekmi sta igrali ekipi 8. a in 8. c. Po dokaj dobri igri je zmagala ekipa 8. c z rezultatom 9:6. Pri ekipi 8. c so se najbolj odlikovali odlični Janjič in Horvat ter vratar Ajdišek, ki je ubranil kar šest sedemmetrovk.

Gole za 8. a so dosegli: Gorenec 1, Surjan 3, Klinar 2; za 8. c pa: Janjič 4, Horvat 3, Mulalič 1, Ajdišek 1.

Druga tekma je bila med ekipama 8. a in 8. b. Zmagala je ekipa 8. a z rezultatom

13:11. Tekma je bila razburljiva in šele konec je odločil o zmagovalcu.

Gole za 8. a so dosegli: Gorenec 1, Ličof 4, Surjan 4, Klinar 4, za 8. b pa: Picelj 6, Gričar 4, Langus 1.

Tretja tekma med 8. b in 8. c je potekala v premoči ekipe 8. c, ki je povedla že z 6:0, vendar je potem popustila in zmagala z rezultatom 12:9.

Gole za 8. b so dosegli: Picelj 3, Gričar 3, Langus 3, za 8. c pa: Horvat 6, Janjič 4, Leskovar 1, Mulalič 1.

Vrstni red je naslednji: 1. 8. c, 2. 8. a, 3. 8. b.

Mirko Bogataj

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

9. in 10. junija amer. barv. film V VRTINCU ob 17. uri, režija Victor Fleming, v gl. vlogi Vivien Leigh

11. in 12. junija ital.-špan. CS barvni film APOKALIPSA JOE ob 17. in 19. uri, režija Leopoldo Savana, v gl. vlogi Anthony Stefen

13. junija amer. barv. film LJUBEZENSKA ZGODBA ob 17. in 19. uri, režija Arthur Hiller, v gl. vlogi Ali McGraw

14. junija zaprto
15. in 16. junija amer. barv. ni film BOTER ob 17. in 20. uri, režija Francis Ford Coppola, v gl. vlogi Marlon Brando

Zaradi izrednih dolžin filma BOTER in V VRTINCU so cene vstopnicam zvišane. Za film BOTER si vstopnice lahko nabavite v predprodaji od 11. junija pri blagajni kina RADIO.

Kino PLAVZ

9. in 10. junija amer. barv. film APOKALIPSA JOE ob 18. in 20. uri

11. in 12. junija amer. barv. film V VRTINCU ob 17. in 20. uri

13. junija zaprto
14. junija franc. barv. film VESELI LOV NA DIAMANTE ob 18. in 20. uri

15. junija amer. barv. film LJUBEZENSKA ZGODBA ob 18. in 20. uri

16. junija ital.-špan. CS barvni film VOLK SIERA BLANKE ob 18. in 20. uri

Kino DÓVJE-MOJSTRANA

9. junija angl.-ital. barvni film NEKAJ SE PLAZI V MRAKU

10. junija danski barv. film V PEKLU MAMIL

16. junija ital.-špan. CS barv. film APOKALIPSA JOE

Kino KRANJSKA GORA

9. junija danski barv. film V PEKLU MAMIL

10. junija franc. barv. film VESELI LOV NA DIAMANTE

13. junija ital.-špan. CS barv. film APOKALIPSA JOE

14. junija amer. barv. film LJUBEZENSKA ZGODBA

15. in 16. junija amer. barv. film V VRTINCU

Kino DELAVSKI DOM JAVORNIK

9. junija amer. CS barvni film ZBOGOM, G. CHIPS ob 19.30

10. junija angl.-ital. barvni film NEKAJ SE PLAZI V MRAKU ob 19.30

13. junija amer. barv. film V VRTINCU ob 19. uri

16. junija franc. barv. film VESELI LOV NA DIAMANTE ob 19.30

Gledališče

SOBOTA, 9. 6. 1973, ob 19.30
ZAKLJUČNI KONCERT
GLASBENE SOLE JESENICE

ZAHVALA

Ob prerani izgubi naše drage mame, stare mame in babice

ANGELE NOC

se zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam ob njeni nenadni smrti pomagali ter ji prinesli vencev in cvetja.

Iskrena hvala osebju ter zdravnikom internega oddelka bolnice Jesenice, ki so ji lajšali bolečine, družbenopolitičnim organizacijam terena Javornik, pevcem, ki so ji v slovo zapeli, obema govornikoma za poslovlilne besede ter vsem, ki so jo spremlili na njeni zadnji poti.

Zaljubljeni: hčeri Majda in Ivanka z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru HVZ se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni.

Klotilda Čimžar
HVZ

ZAHVALA

Sindikalni organizaciji obrata valjarne 2400 se najtopleje zahvaljujem za nakažano denarno pomoč, katero sem prejel v času svoje bolezni. Obenem iskrena hvala za usluge in obiske v bolnici tov. Resmanu z družino, Anki in Ivanu.

Vse sodelavce valjarne 2400 lepo pozdravljam in jim želim obilo uspehov in sreče pri delu.

Jaka Ravnik

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata ZIC se za denarno pomoč v času moje bolezni iskreno zahvaljujem.

Maks Bole — ZIC

UO sklada za izobraževanje strokovnih kadrov občine Jesenice

RAZPISUJE

za šolsko leto 1973/74 naslednje štipendije in posojila za študij izven pedagoške smeri na srednjih, višjih in visokih šolah:

- 4 štipendije za študij na pravni fakulteti
- 2 štipendiji za študij na ekonomski fakulteti
- 2 štipendiji za študij na FAGG — oddelek za gradbeništvo
- 1 štipendijo za študij na visoki ekonomsko-komercialni šoli — višješolski študij — knjigovodsko-finančna smer
- 2 štipendiji za študij na višji upravni šoli — javna uprava — davčna smer
- 1 štipendijo za študij na ekonomski srednji šoli
- 2 štipendiji ne glede na vrsto študija za socialno šibke učence
- 4 brezobrestna posojila

Osnovni pogoji za dodelitev štipendije in posojila je najmanj dober učni uspeh zadnjega letnika šolanja.

Prednost imajo kandidati:

- ki imajo boljši učni uspeh,
- iz socialno šibkih družin.

Štipendije in posojila bodo podeljena po kriterijih družbenega dogovora o štipendiranju in kreditiranju.

Ob koncu vsakega letnika prejme štipendist

- na srednjih šolah za odličen uspeh 2 štipendiji
- za prav dober uspeh 1 štipendijo
- na višjih in visokih šolah za odlično povprečno oceno 3 štipendije
- za prav dobro povprečno oceno 2 štipendiji

Štipendije in posojila bodo podeljena za čas študija, ki je določen s statutom šole.

Pravilno izpolnjenemu obrazcu »Prošnja za štipendijo« (obrazec DZS 1,65) je treba priložiti:

- prepis zadnjega šolskega spričevala, oziroma potrdilo o opravljenih izpitih,
- potrdilo o premoženjskem stanju in številu družinskih članov,
- lastnoročno podpisano izjavo, da kandidat ne prejema štipendije pri drugem štipenditorju.

Potrdila o dohodkih staršev v obrazcu prošnje se morajo nanašati na leto 1972.

Prošnje z vsemi zahtevanimi prilogami je treba predložiti komisiji za podelitev štipendij in posojil UO sklada za izobraževanje strokovnih kadrov občine Jesenice do 10. julija 1973.

Po roku prispelih prošenj in prošenj brez zahtevanih prilog komisija ne bo obravnavala.

UO sklada za izobraževanje strokovnih kadrov občine Jesenice

TEMELJNA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST JESENICE

Komisija za razpis štipendij

RAZPISUJE

za šolsko leto 1973/74 naslednje štipendije za študij na srednjih, višjih in visokih šolah pedagoške smeri:

- 3 štipendije za študij na PA — razredni pouk,
- 2 štipendiji za študij na PA — matematika — fizika,
- 1 štipendijo za študij na PA — glasbeni pouk — zgodovina,
- 1 štipendijo za študij na PA — defektologija,
- 3 štipendije za študij na srednji vzgojiteljski šoli,
- 2 štipendiji za študij na pedagoški gimnaziji.

Osnovni pogoji za dodelitev štipendije je najmanj dober učni uspeh zadnjega letnika šolanja, iz predmeta, za katerega se usmerja pa vsaj prav dober uspeh.

Ce ne bo dovolj prijav na razpisana mesta, bodo štipendije podeljene tudi ostalim prosilcem z odličnim in prav dobrim uspehom, ne glede na vrsto študija na srednjih, višjih in visokih šolah pedagoške smeri.

Štipendije bodo podeljene po kriterijih družbenega dogovora o štipendiranju in kreditiranju. Štipendije bodo podeljene za čas študija, ki je določen s statutom šole.

Ob koncu vsakega letnika prejme štipendist, ki obiskuje srednjo šolo:

- za odličen uspeh — 2 štipendiji,
- za prav dober uspeh — 1 štipendijo;
- višjo ali visoko šolo:
- za povprečno oceno — odlično — 3 štipendije,
- za povprečno oceno — prav dobro — 2 štipendiji.

Pravilno izpolnjenemu obrazcu »Prošnja za štipendiranje« (obrazec DZS 1,65) je treba predložiti:

- overjen prepis zadnjega šolskega spričevala, oziroma potrdilo o opravljenih izpitih;
- potrdilo o premoženjskem stanju in številu družinskih članov;
- lastnoročno podpisano izjavo, da kandidat ne prejema štipendije že kje drugje.

Potrdilo o dohodku staršev v obrazcu prošnje se morajo nanašati na leto 1972.

Izpolnjen obrazec z vsem zahtevanimi potrdili in prilogami je treba predložiti komisiji za razpis štipendij pri temeljni izobraževalni skupnosti Jesenice do 10. julija 1973. Po roku došlejših prošenj in prošenj brez zahtevanih prilog, komisija ne bo obravnavala.

OBVEŠTILO POTROŠNIKOM DEZURNE TRGOVINE V NEDELJO, 10. JUNIJA

- samopostrežna Zarja, Kašta 4 na Plavžu
- samopostrežba Delikatosa, železniški konzum
- samopostrežna Rožca na Javorniku

RAZPIS

KINEMATOGRASKO PODJETJE JESENICE RAZPISUJE

prsto delovno mesto blagajničarke v obratu kino Radio, za skrajšani delovni čas.

- osebni dohodki po dogovoru
- razpis traja do zasedbe delovnega mesta

POGOJI:

- dokončana osemletka
- preizkusna doba

Pismene prošnje poslati na naslov: Kinematografsko podjetje Jesenice.

RAZPIS

DVE SNAZILKI

Posebna osnovna šola Jesenice razpisuje dve (2) prosti delovni mesti snazilk za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Nastop dela bo možen 1. avgusta 1973. Poskusna doba na delovnem mestu traja tri mesece.

Kandidatke naj prošnjo vložijo: Tajništvo šole, v roku 8 dni od dneva objave.

Ameriški film BOTER, v katerem igra glavno vlogo Marlon Brando, je film, o katerem menijo kritiki, da je presegel vse dosedanje tovrstne filme. Gangsterski film, kakršnega doslej še nismo videli, težko pa ga bo še kdo presegel, pravijo kritiki. Sodbo o njem si bomo lahko ustvarili tudi sami, kajti film je te dni na sporedu v našem kinematografu.

O D B O J K A

V nedeljo na kvalifikacije

V nedeljo so jeseniški odbojkarji premagali goste iz Karlovca z rezultatom 3:2 (-12, 13, 9, -8, 11).

Za Jesenice so nastopili: Kavčič, Bergel, Bogataj, Divjak, Pogačar, Pristov, Strnad in Kovač.

Prvi set je zaslužen pripadel gostom. Jeseničani so igrali preveč zmeden in nervozno. V nadaljevanju so se zbrali, zaigrali borbeno in zaslužen osvojili dva seta. Četrty set je pripadal gostom in rezultat v setih je bil izenačen 2:2. V petem setu so domači igralci v začetku povedli z 9:2, nato pa so nekoliko popustili, tako da so gostje znižali rezultat na 13:11. Po razburljivi borbi je Jeseničanom uspelo, da so peti set odločili v svojo korist.

Z zmago na tej tekmi so si zagotovili udeležbo na turnirju, na katerem bodo skupaj z ekipama Save in Čajevca (v nedeljo v Sisku) odločali o tem, kdo bo ostal oz. kdo bo dokončno izpadel iz lige.

Kje je športna etika?

Po prihodu iz Kanala, kjer so jeseniški odbojkarji od-

igrali prvenstveno tekmo z moštvom Salonita, so nam naši igralci povedali o nešportnih izgrelih tamkajšnjih igralcev in funkcionarjev. Pri tem je bilo dosti govora o jeseniškem klubu in tudi o posameznih funkcionarjih. Najhuje pa je Jeseničane prizadela izjava odgovornega funkcionarja OK Salonit tov. Emila Hvalice, ki jo je dal našim igralcem takoj po tekmi. Dejal je, da so Jeseničani preveč trmast in ponosni in da bi jim predali tekmo, če bi kdo od jeseniških funkcionarjev prišel prosti njihovo vodstvo in jim tudi povedal, da rabijo točke. Nadalje je izjavil, da so tudi moštvu OK Kamnik predali tekmo, ker so le-ti dejali, da rabijo točke. O predaji tekme sta se zmenila trener Kamnika tov. Logar in tov. Hvalica. Dejal je tudi, da so Kamničanom predali tekmo tudi zato, ker so jim le-ti bolj simpatični kot Jeseničani.

Resničnost te izjave potrjujejo nekateri jeseniški igralci, ki so bili navzoči. Upravni odbor OK Jesenice bo zadevo prijavil pristojnim odbojgarskim organom.

Komentar ob vsem tem je menda odveč.

eva

N O G O M E T

Lesce : Jesenice 0:4 (0:2)

V zadnjem kolu prvenstva NPG so naši nogometaši gostovali v Lescah, kjer so odigrali prvenstveno tekmo z moštvom Lesce in zmagali z rezultatom 4:0 (2:0).

V nepomembni tekmi za oba nasprotnika je naše pomlajeno moštvo zaslužen premagalo domačine. Imelo je veliko zrelih priložnosti za dosego gola, ki pa jih napadalcji niso znali izkoristiti in rezultat ustreza prikazani igri obeh moštev. Kljub zmagi v zadnjem kolu našim nogometašem zaradi nepričakovanih porazov proti Naklem na domačem igrišču in Korotanu v Kranju ni uspelo osvojiti naslova prvakov Gorenjske in se vrniti v ZCNL. To mesto je letos pripadlo moštvu Tržiča, ki je osvojilo naslov prvaka NPG z dvema točkama prednosti pred moštvom Jesenic.

Gole za naše so dosegli: Karačodžič 2, Komel in Ljubojevič.

Jesenice : Lesce 7:0 (3:0) mladinci

V zadnjem kolu prvenstva NPG za mladince so naši mladinci premagali na domačem igrišču moštvo Lesce z rezultatom 7:0 (3:0). Naši so kljub poprečni igri slavili zaslužen visoko zmago, kajti moštvo iz Lesce se je kot celota predstavila z zelo nizkim tehničnim znanjem. Ko

pa jim je v drugem delu tekme zmanjkovalo moči zaradi slabe fizične pripravljenosti, je bila katastrofa neizogibna. S to zmago so naši mladinci zaradi nekaterih spodbujajev v jesenskem delu prvenstva, osvojili šele tretje mesto na prvenstveni razpredelnici NPG za mladince.

Gole za naše so dosegli: Kovačević 3, Grumerec, Kocjan, Horvat in Cordič.

V torek, 5. junija, je mladinsko moštvo NK Jesenice odigralo prijateljsko nogometno tekmo z drugouvrščenim mladinskim moštvom ljubljanske nogometne podzveze ZNK Ljubljana. Mladi jeseniški nogometaši so zmagali z rezultatom 2:1.

V četrtek, 14. junija, igrajo naši mladinci četrtfinalno tekmo za nogometni pokal ZMJ na področju SRS z moštvom Olimpije iz Ljubljane. Tekma bo ob 16.30 na igrišču Podmežakljo.

VABILO NA SESTANEK AKTIVA KOMUNISTOV-SPORTNIH DELAVCEV

Sekretariat aktiva komunistov-športnih delavcev poziva vse komuniste-športne delavce in druge zainteresirane občane, da se v torek, dne 12. junija, ob 17. uri udeležijo sestanka aktiva, ki bo v sejni dvorani skupščine občine Jesenice.

Obpravnavali bomo zanimive in zelo pomembne zadeve s področja razvoja telesne kulture, zlasti tekmovalnega športa v naši občini. Zelimo, da bi bil sestanek aktiva dobro obiskan, ker bo le tako lahko tudi uspešen.

Sekretariat

V nedeljo veliko planinsko slavlje na Golici

Planinsko društvo Jesenice je letos skupaj z ostalimi planinskimi društvi v Dolini pod Triglavom izredno poživilo in popestrilo svojo vsestransko aktivnost. Namen vseh teh prizadevanj je poživitev množičnega, rekreativnega planinstva in vzpona plezalnega športa in alpinizma med delovnimi ljudmi in mladino.

Planinska društva v Kranjski gori, Martuljku, Dovjem — Mojstrani, na Jesenicah in Javorniku — Koroški Beli, so skupaj izdelala izredno bogat in pester program prireditvev, delovnih akcij, kulturno zabavnih srečanj, plezalnih šol, plezalnoalpinističnih tečajev, taborov in odprav, razstav in predavanj s katerimi hočejo približati planinstvo in alpinizem vsem prebivalcem Gornjesavske doline. Na ta način hočejo ljubitelji in obiskovalci gora iz Doline dostojno počastiti 80. letnico slovenskega planinstva (1893—1973) in 70. letnico organiziranega planinstva v jeseniški občini (1903—1973).

Letos so posebno visokogorski alpski smučarji, plezalci in alpinisti zelo uspešno izvedli več kvalitetnih smučarskih tekmovanj in plezalno alpinističnih vzponov in množičnih, skupinskih izletov v čudovit planinski svet (Triglavski turni smuk, tekmovanje za Koflerjev memorial, osmi zimski spominski pohod na Stol, triglavsko in jalovško mladinsko Titovo štafeto, pohod na Oltar in grebensko prečenje Mojstrovke, Travnika itd.).

V nedeljo, 10. junija pa bodo usmerili vse planinske markacije na cvetočo in razgledno Golico, leptotico Karavank in kraljico opojno dehtečih, snežno belih narcis.

To bo nekaka uvodna množična prireditev mladih planincev v jubilejno leto slovenskega in Gornjesavskega planinstva. Koordinacijski odbor gorenjskih mladinskih planinskih odsekov vabi to nedeljo na Golico vse člane pionirskih planinskih šolskih sekcij in vseh mladinskih planinskih odsekov Slovenije in druge.

Po lepem senčnatih gozdnih poteh bodo ljubitelji razglednih in cvetočih

Karavank lahko prišli na Golico ali iz Javornika — Koroške Bele prek Javorniških rovov in Pustega rova, ali preko Jelenkamna po mladinski poti na Španov in Crni vrh, najlaže pa iz Planine pod Golico mimo Savskih jam preko Markelnove planine ali preko Peskov. Lepa je tudi pot na Golico preko Plavških rovov, Rožce in Jekla.

Kjerkoli bodo mladi ljubitelji gora prihajali na Golico, bodo hodili po opojno

dehtečih vrtovih in preprogah modrega encijana in snežno belih narcis. Gostitelji, mladinski odsek planinskega društva Jesenice jim pripravljajo na vrhu Golice posebno prijetno praznično doživetje s čudovitim enkratnim razgledom na mogočne Julijce, zasnežene, skalne vršace in prelepo Koroško. V selega, prazničnega razpoloženja s pesmijo in vriski bo v nedeljo, dne 10. junija na Golici na pretek.

Iščemo oskrbnika za Pristavo

Planinsko društvo Javornik-Koroška Bela razpisuje za postojanko Pristava v Javorniškem Rovtu prosti delovni mesti:

- oskrbnik postojanke in
- pomočnik oskrbnika.

Postojanka je odprta vse leto. Nastop službe 1. junija 1973. Osebni dohodki po samoupravnem sporazumu.

Pogoji za sprejem: sposobnost vodenja postojanke in kuhinje, dober odnos do gostov in društva.

Ponudbe pošljite na naslov Planinsko društvo Javornik-Koroška Bela, 64270 Jesenice, do 15. 6. 1973.

K O Š A R K A

Nekompletni na Vrhniki

Košarkarji Jesenic so že vnaprej bili obsojeni na poraz proti odličnemu moštvu Vrhnike, kajti Vrhničani so poleg Triglava iz Kranja in moštva Maribora najresnejši kandidati za osvojitev prvega mesta v republiški ligi, naši pa do sedaj v prvenstvu niso zabeležili niti ene zmage. Kljub temu, da naši niso imeli kaj iskati v tem dvoboju, so nastopili še nekompletni. Manjkala sta namreč dva igralca prve peterke Pirih in Muharemovič, ki pred srečanjem nista niti obvestila vodstvo moštva, da ju ne bo. Tako so Jeseničani igrali z osmimi igralci, med katerimi sta bila le dva centra.

Čeprav so vsi pričakovali katastrofo naših že na začetku, so Jeseničani prvi prišla v vodstvo in ga precej časa držali. Nekje na sredji prvega dela so domačini izenačili in povedli, vendar so gostje po nekaj uspešnih akcijah obrnili ponovno rezultat v svojo korist. V teh trenutkih so domačini bili povsem zbegani, njihova igra pa izredno razstrgana. Zato nas preseneča podatek, ki smo ga zasledili v časopisih, da so Vrhničani že od samega začetka povedli in brez težav premagali Jeseničane. To namreč ne drži. Domači gledalci so najboljše priče, da je bil razplet dogodkov povsem drugačen in precej težavnejši za moštvo Vrhnike. Naši so bili zelo uspešni in vodili dokler so igralci Vrhnike igrali v obrambi

taktiko »mož-moža«. Ze na nekaj prejšnjih tekmah se je izkazalo, da so Jeseničani veliko bolj uspešni proti takoj obrambni taktiki, kot proti »conic«. Sele, ko so domačini zaigrali v obrambi »cono«, to pa je bilo nekaj več kot štiri minute pred koncem prvega polčasa, se je prednost obrnila v prid igralcem Vrhnike. V tem času so tudi ustvarili prednost, ki je na koncu prvega polčasa znašala osem točk (39:31).

Drugi polčas se je začel nesrečno za naše. Od dveh najvišjih igralcev — centrov je Bizjak moral že po nekaj minutah na klopi zaradi petih osebnih napak, razmerje sil pa se je tako še bolj obrnilo v prid domačinom. Tudi drugi center Lozar je kmalu zapustil igro in so Jeseničani zadnjih deset minut igrali brez visokih igralcev, najvišji med njimi je bil Vauhnik z 189 centimetri.

Tako je bila igra do konca srečanja za Vrhničane le formalnost in je po omenjenem razpletu dogodkov, končni rezultat 83:63 v korist domačinov, dokaj ugoden za naše.

Pri vsem tem pa se postavljajo vprašanja discipline in potrebnih ukrepov proti omenjenima igralcema, ki nista niti obvestila trenerja zakaj ju ne bo.

Koše so dosegli: Lozar 11, Bizjak 2, Mišič 3, Vauhnik 22, Vujačić 22 in Dragojevič 4.

D.